

GMINA KURÓW
POWIAT PUŁAWSKI
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE

Gmina Kurów
ul. Lubelska 35, 24-170 Kurów
www.kurow.eu

Strategia Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 – 2030

**Załącznik do Uchwały Nr XXXIII/361/2022
Rady Gminy Kurów z dnia 8 czerwca 2022r.**

Strategia Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021-2030

Spis treści

Wykaz stosowanych skrótów	2
Wprowadzenie.....	3
Rozdział 1. Strategia jako podstawa prowadzenia polityki rozwoju.....	5
Rozdział 2. Stan i wyzwania rozwoju Gminy Kurów	12
Podrozdział 2.1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Kurów	12
Podrozdział 2.2. Ocena sytuacji rozwojowej Gminy Kurów dokonana przez mieszkańców – wyniki badań ankietowych	17
Rozdział 3. Analiza strategiczna	17
Rozdział 4. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, wraz z zakresem planowanych działań	21
Rozdział 5. Strategiczne kierunki rozwoju Gminy Kurów.....	26
Podrozdział 5.1. Wizja rozwoju Gminy Kurów	26
Podrozdział 5.2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia	27
Rozdział 6. Model funkcjonalno – przestrzenny Gminy Kurów	45
Rozdział 7. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej Gminy Kurów.....	51
Rozdział 8. System realizacji Strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	55
Rozdział 9. Monitoring i ewaluacja.....	59
Rozdział 10. Ramy finansowania.....	61
Spis tabel, rysunków, map i wykresów	64
Wykaz załączników	64

Wykaz stosowanych skrótów

BDL	Bank Danych Lokalnych
CS	Cel Strategiczny
CO	Cel Operacyjny
EOG	Europejski Obszar Gospodarczy
GBP	Gminna Biblioteka Publiczna
GOK	Gminny Ośrodek Kultury
GUS	Główny Urząd Statystyczny
JST	Jednostka Samorządu Terytorialnego
KD	Kierunek Działań
KGW	Koło Gospodyń Wiejskich
KSRR 2030	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
MOF	Miejski Obszar Funkcjonalny
MPZP	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego
COI	Centrum Obsługi Inwestora
OSI	Obszar Strategicznej Interwencji
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
REGON	Rejestr Gospodarki Narodowej
SOR	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
SRWL 2030	Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku, przyjęta Uchwałą Nr XXIV/406/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29 marca 2021r.
SUiKZP	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego, przyjęty
PZPWL 2015	Uchwałą nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 r.
UE	Unia Europejska
IUNG	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy w Puławach
WDB	Wartość dodana brutto

Wprowadzenie

Pracę nad Strategią Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021–2030 (dalej: Strategia) wyznaczają zapisy:

- ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. 2021r., poz. 1507),
- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.).

Strategia to plan działania wyznaczający strategiczne cele i kierunki rozwoju gminy w perspektywie trwającej dekady. Jest dokumentem o średnim horyzoncie czasowym. Zawarte w Strategii ustalenia wyznaczać będą działania władz gminy, partnerów i interesariuszy, zmierzające do zapewnienia jak najlepszych warunków rozwoju społecznego, gospodarczego, przestrzennego i poprawy jakości życia mieszkańców.

Przesłanką uzasadniającą potrzebę przygotowania dokumentu jest m.in. art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju wskazujący, iż politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju. Dalej, w myśl zapisów ustawy, za strategię rozwoju na poziomie gminy traktuje się dokument zgodny z art. 10e ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Strategia zapewnia spójność z katalogiem dokumentów strategicznych na szczeblu unijnym, krajowym i regionalnym. Jej znaczenie jest uniwersalne w kontekście wkraczania w nową perspektywę finansową Unii Europejskiej na lata 2021–2027. Wskazanie w Strategii, zgodnie z obowiązującą ideą zrównoważonego rozwoju, wizji, celów i kierunków rozwoju Gminy Kurów pozwoli w przyszłości na efektywne prowadzenie polityki rozwoju samorządu i stanowić będzie zasadniczy dokument umożliwiający skorzystanie z instrumentów finansowych wspierających rozwój lokalny i regionalny, w tym pochodzących z Unii Europejskiej.

Zgodnie z treścią art. 10e ustawy o samorządzie gminnym Strategia zawiera wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, oraz zawiera w szczególności:

- cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
- kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych wraz z oczekiwanymi rezultatami planowanych działań i wskaźnikami ich osiągnięcia;
- model funkcjonalno-przestrzenny gminy;
- ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej gminy;
- obszary strategicznej interwencji określone we właściwej strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań;
- system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania ewentualnych dokumentów wykonawczych;
- finansowe i źródła finansowania.

Integralną częścią Strategii są załączniki:

- Załącznik nr 1: Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Kurów;
- Załącznik nr 2: Wyniki badania ankietowego skierowanego do mieszkańców Gminy Kurów.

Kluczowe etapy prac nad Strategią można zobrazować następującym schematem:

Uchwała w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 – 2030, w tym trybu jej konsultacji

Szczegółowa diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych oraz badanie ankietowe mieszkańców Gminy Kurów

Warsztat strategiczny: analiza strategiczna SWOT, określenie celów i kierunków rozwoju

Przygotowanie projektu dokumentu i poddanie go konsultacjom społecznym oraz zaopiniowaniu przez Zarząd Województwa Lubelskiego

Przeprowadzenie uprzedniej ewaluacji trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji dokumentu oraz przyjęcie Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 - 2030 Uchwałą Rady Gminy

W pracę nad projektem strategii, w tym diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych zostali zaangażowani pracownicy Urzędu Gminy w Kurowie. Zgodnie z Zarządzeniem Nr 91/2021 Wójta Gminy Kurów z dnia 24 czerwca 2021 r. powołano zespół zadaniowy ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 – 2030. W skład zespołu weszli pracownicy samorządowi oraz liderzy obszarów społecznego i gospodarczego gminy. Zespół angażował się w pracę warsztatową związaną z przygotowaniem Dokumentu. W celu poznania opinii mieszkańców na temat kierunków rozwoju gminy Kurów przeprowadzono badanie ankietowe. Formularz ankiety udostępniony został mieszkańcom w formie elektronicznej. Wyniki badania pozwoliły na pogłębienie prac diagnostycznych przeprowadzonych na potrzeby Strategii. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy, badania ankietowego oraz warsztatów strategicznych uwzględniono w projekcie Dokumentu. Konsultacje społeczne, zgodnie z ustawą dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 1057) obejmowały sąsiednie gminy i ich związki, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych, mieszkańców gminy Kurów oraz właściwego dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. Konsultacje społeczne prowadzone były w okresie od 25 stycznia 2022r. do 04 marca 2022r., w formie: pisemnej za pomocą formularza opublikowanego na stronie internetowej gminy www.kurow.eu wraz z projektem strategii oraz udostępnianego w formie papierowej w siedzibie Urzędu Gminy w Kurowie, bezpośrednich spotkań konsultacyjnych dla partnerów społeczno – gospodarczych i mieszkańców. Sąsiednie gminy i ich związki oraz właściwy dyrektor regionalny zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie otrzymali pisemną informację o trwających konsultacjach wraz z projektem dokumentu i możliwością przesyłania opinii. Projekt Strategii udostępniany był na stronie internetowej Urzędu Gminy w Kurowie www.kurow.eu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu <https://bip.kurow.eu> a także w Urzędzie Gminy w Kurowie. Konsultacjom społecznym towarzyszyła akcja promocyjna dotycząca projektu Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 – 2030 prowadzona na stronie internetowej gminy www.kurow.eu oraz tablicach ogłoszeń Urzędu Gminy w Kurowie. W toku prowadzonych konsultacji społecznych nie wpłynęły opinie czy uwagi do przedstawionego projektu Strategii. Wyniki konsultacji zostały opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Kurów oraz na stronie internetowej Gminy Kurów.

Zgodnie z art. 10f ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372, 1874) projekt Strategii Gminy Kurów na lata 2021 – 2030

został skierowany do Zarządu Województwa Lubelskiego celem zaopiniowania w zakresie sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa. W odpowiedzi otrzymano Uchwałę Nr CCCXXXVII/5914/2022 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 15 lutego 2022r. w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej projektu Strategii Rozwoju Gminy Kurów, w której to Zarząd pozytywnie zaopiniował przedłożony mu projekt Strategii wyżej wskazanym zakresie.

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2021r. poz. 2373 z późn. zm.) przeprowadzono prognozę oddziaływania na środowisko projektu Strategii.

Zgodnie z art. 10a ust. 2 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przeprowadzono uprzednią ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 – 2030.

Rozdział 1. Strategia jako podstawa prowadzenia polityki rozwoju

Strategia Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 - 2030 osadzona jest w ramach obowiązującego systemu zarządzania rozwojem i wyznaczonych ram prowadzenia polityki rozwoju¹ dla jednostek samorządu terytorialnego. Zasady organizacji i hierarchii planowania strategicznego na poziomie krajowym uregulowane są w przepisach ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021r., poz. 1057) oraz ustawy z dnia 9 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021r., poz. 1372, 1834).

Strategia Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021–2030 bazuje na ustaleniach kierunkowych wynikających z aktualnych ustaleń polityki krajowej i regionalnej, a także wpisuje się w ustalenia polityki rozwoju prowadzonej na szczeblu Unii Europejskiej.

Cele rozwojowe gminy Kurów są zbieżne z założeniami następujących dokumentów unijnych:

Agenda 2030

„Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” stanowi strategię rozwoju świata do 2030 roku. Dokument zawiera 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju, które podzielić można na 5 obszarów (tzw. 5xP): ludzie (people), planeta (planet), dobrobyt (prosperity), pokój (peace), partnerstwo (partnership). Dla każdego Celu rozpisano konkretne zadania do osiągnięcia do 2030 roku – łącznie to 169 zadań z różnych obszarów społecznego, gospodarczego i środowiskowego. Polska zajmuje 15 miejsce na świecie pod względem realizacji Agendy 2030, na 195 krajów ONZ. Strategie, plany i polityki publiczne wpisują się w założenia tego dokumentu i wyznaczają kierunki rozwoju kraju zgodne z założeniami zrównoważonego rozwoju.

¹ polityka rozwoju to koordynowane działania wszystkich podmiotów (rządu, samorządów terytorialnych wszystkich szczebli i partnerów społeczno-gospodarczych) na rzecz trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz spójności terytorialnej i społeczno – gospodarczej kraju - ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. z 2021r., poz. 1057)

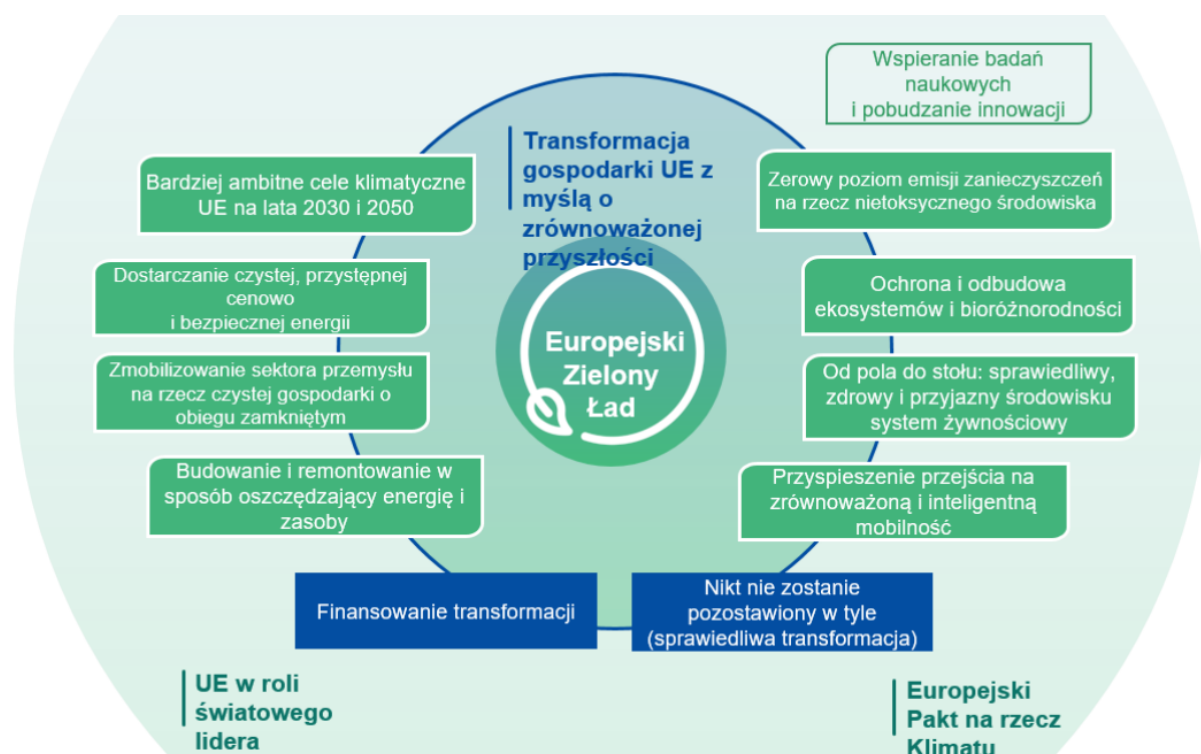
Europejski Zielony Ład to przyjęta przez kraje członkowskie branżowa strategia rozwoju; zakłada, że Unia Europejska ma do 2050 roku stać się neutralna klimatycznie przy jednoczesnym stymulowaniu wzrostu gospodarczego i poprawy jakości życia; Europejski Zielony Ład wyznacza kierunki zmian w kluczowych branżach gospodarki: energetyce, transporcie, rolnictwie, przemyśle stalowym, cementowym, teleinformatycznym, tekstylnym i chemicznym; w dokumencie przyjęty został cel ograniczenia do 2030 roku emisji gazów cieplarnianych o 55% w stosunku do emisji tych gazów w roku 1990; cele zdefiniowane w dokumencie ukierunkowane są na przeciwdziałanie zmianom klimatycznym poprzez, m.in.:

- wdrożenie idei gospodarki obiegu zamkniętego,
- efektywnego wykorzystania zasobów,
- stworzeniu sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego środowisku systemu żywnościowego,
- przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu,
- przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność,
- przeciwdziałaniu utracie różnorodności biologicznej i zmniejszaniu poziomu zanieczyszczeń.

(projekt) Umowa jest podstawowym dokumentem, który określa współpracę Unii Europejskiej z Polską w zakresie wykorzystania Funduszy Europejskich w ramach Polityki Spójności na lata 2021-2027. Zgodnie z przyjętą Polityką Spójności definiuje 5 nowych celów, w które wpisuje się Strategia Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 – 2030:

- 1 - Bardziej inteligentna Europa poprzez innowacje, cyfryzację, transformację gospodarczą oraz wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw;
- 2 - Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetyki, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, przystosowania się do zmiany klimatu oraz zapobiegania i zarządzania ryzykiem;
- 3 - Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności i udoskonaleniu regionalnych połączeń teleinformatycznych ze strategiczną infrastrukturą transportową i sieciami cyfrowymi;
- 4 - Europa o silniejszym wymiarze społecznym dzięki wdrażaniu europejskiego filaru praw socjalnych i inwestująca w wysokiej jakości zatrudnienie, edukację, umiejętności, integrację społeczną, równy dostęp do opieki zdrowotnej, wzmocnienie roli kultury i turystyki w rozwoju gospodarczym, włączenie społeczne i innowacje społeczne;
- 5 - Europa bliżej obywateli dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich, wiejskich i przybrzeżnych, poprzez wspieranie oddolnych strategii rozwoju.

Rysunek 1 Kluczowe elementy Europejskiego Zielonego Ładu

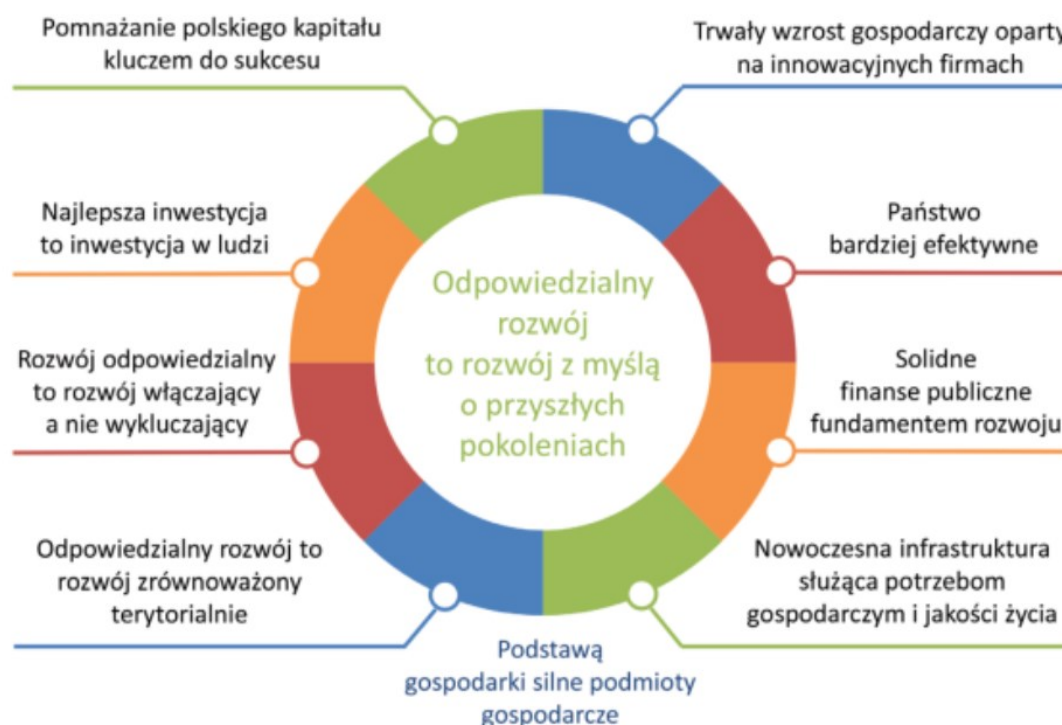
Na poziomie krajowym polityka rozwoju prowadzona jest na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych oraz polityk publicznych.

Dokumentem nadrzędnym, wyznaczającym ramy krajowego planowania strategicznego na okres 10-15 lat w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym jest średniookresowa strategia rozwoju. Obecnie, rolę strategii krajowej pełni *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*. Postanowienia dokumentu uszczegóławia *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030*. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Oznacza to, że KSRR 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej Polski w perspektywie do 2030 r.

W SOR zaakcentowano silniejszą niż do tej pory rolę państwa i instytucji publicznych w kształtowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego i terytorialnego i zdefiniowano kluczową dla obecnego rozwoju kraju zasadę rozwoju odpowiedzialnego².

² rozwój odpowiedzialny to taki, który zapewnia udział i korzyści w budowaniu przewagi konkurencyjnej wszystkim grupom społecznym, wykorzystując w tym celu nowe czynniki rozwojowe, to rozwój zrównoważony terytorialnie, oparty o miejscowe zasoby i potencjały wszystkich terytoriów; to rozwój ukierunkowany na pomoc dla obszarów, które mają mniejszą odporność na zjawiska kryzysowe lub utraciły funkcje społeczno-gospodarcze.

Rysunek 2 Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku). Podstawowe założenia modelu zarządzania rozwojem

Źródło: Streszczenie SOR

KSRR 2030 kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, wspomagający zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów – zarówno miejskich, jak i wiejskich, co tworzy nowy model rozwoju regionalnego Polski osadzony w następujących zasadach:

1. *subsydiarności* – oznaczającej, dążenie do zaprogramowania i realizowania działań polityki rozwoju na możliwie najniższym poziomie administracyjnym,
2. *zintegrowanego podejścia terytorialnego* – które oznacza, iż punktem odniesienia dla działań realizowanych w ramach polityki regionalnej jest terytorium, o określonym zbiorze cech: społecznych, przestrzennych, środowiskowych, gospodarczych określających potencjał rozwojowy regionu oraz dopasowanie interwencji do specyfiki danego terytorium przez łączenie działań o charakterze twardym oraz miękkim, wdrażane w ramach partnerstw lokalnych,
3. *partnerstwa i współpracy* – oznaczającej tworzenie klimatu związanego z budowaniem relacji partnerstwa i współpracy pomiędzy administracją publiczną i różnymi interesariuszami, z włączeniem sektora prywatnego i społecznego oraz tworzenie warunków do udziału obywateli w podejmowaniu decyzji,
4. *koncentracji terytorialnej i tematycznej* – która oznacza ukierunkowanie interwencji w ramach polityki regionalnej na rzecz wsparcia ograniczonej liczby terytoriów oraz skoncentrowanie zasobów, środków i działań na ograniczonej liczbie dziedzin wsparcia priorytetowych, z punktu widzenia rozwoju kraju i poszczególnych regionów.

Głównym celem KSRR 2030 jest:

„Efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich socjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co stworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców

Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym”.

Cele szczegółowe KSRR 2030 mające wpływ na przyjmowane kierunki rozwoju w regionach i poszczególnych samorządach, to:

Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym

- cel ukierunkowany jest na: zwiększenie szans rozwojowych obszarów słabszych społecznie i gospodarczo wykazanych jako obszary zagrożone trwałą marginalizacją, regiony Polski Wschodniej, zwiększenie potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno – gospodarcze, przyspieszenie transformacji gospodarczej Śląska, przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych oraz wspieranie inwestycji dostarczających usługi publiczne podnoszących atrakcyjność inwestycyjną obszarów;

Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.

- cel ukierunkowany jest na: rozwój kapitału społecznego i ludzkiego, rozwój przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym, innowacyjność regionów opartą na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach;

Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

- cel ukierunkowany jest na: wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem, wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju lokalnego, regionalnego i ponadregionalnego, poprawę organizacji świadczenia usług publicznych, efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej;

Na szczeblu regionalnym dokumentem wyznaczającym ramy polityki rozwoju województwa jest *Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku*. SRWL 2030 definiuje 4 cele strategiczne dla rozwoju regionalnego województwa:

Cel 1 – Kształtowanie strategicznych zasobów rolnych.

- obejmuje potrzeby sektora rolno- spożywczego. Na poziomie operacyjnym ukierunkowany jest na poprawę konkurencyjności gospodarstw rolnych, rozwój przedsiębiorczości wykorzystującej surowce rolne, współpracy w sektorze rolno – spożywczym, umacnianie marki lubelskich produktów żywnościowych.

Cel 2 – Wzmocnienie powiązań i układów regionalnych.

- obejmuje obszar przestrzeni. Na poziomie operacyjnym ukierunkowany jest na zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej, rozwój miejskich obszarów funkcjonalnych (Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego, ośrodków subregionalnych i lokalnych), wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich, ochronę walorów środowiska.

Cel 3 – Innowacyjny model gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu,

- obejmuje rozwój gospodarki. Na poziomie operacyjnym wyznacza kierunki związane z wykorzystaniem potencjału badawczo – rozwojowego jednostek naukowych oraz wspieranie transportu wiedzy i technologii, wspieranie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, promocją i rozwojem usług prozdrowotnych, uzdrowiskowych oraz

gospodarki senioralnej, innowacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczo – kulturowych, rozwoju sportu i usług wolnego czasu.

Cel 4 – Wzmocnienie kapitału społecznego.

- obejmuje obszar społeczny. Na poziomie operacyjnym uwzględnia cele związane z rozwijaniem kapitału ludzkiego, poprawę jakości świadczenia usług zdrowotnych, włączenia i integracji społecznej, wzmocnienia współpracy transgranicznej i międzyregionalnej, bezpieczeństwo publiczne i wspieranie oddolnych inicjatyw i poprawę efektywności zarządzania.

Strategia Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 – 2030 zachowuje spójność z dokumentami strategicznymi z dokumentami wyższego rzędu przez następujące powiązania zdefiniowanych celów i kierunków rozwoju:

Tabela 1 Spójność Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021-2030 z dokumentami krajowymi wyższego rzędu

	Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030	Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku	Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 roku ³
CS.I. Przyjazna dla mieszkańców i środowiska przestrzeni gminy Kurów.	Spójność z: Celem szczegółowym II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony; Celem szczegółowym III - Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.	Spójność z: Celem 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym; Celem 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.	Spójność z: Celem strategicznym 2. Wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych; Celem strategicznym 3. Innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu.	Ze względu na przyjęte dla województwa lubelskiego inteligentne specjalizacje spójność z: Celem szczegółowym I - Wzrost zdolności podmiotów sektora naukowo-badawczego do tworzenia i komercjalizacji wiedzy, w szczególności w obszarach regionalnych inteligentnych specjalizacji Celem szczegółowym II - Zwiększenie zdolności podmiotów gospodarczych do tworzenia i absorpcji wiedzy oraz wdrażania innowacji, w szczególności w obszarach inteligentnych specjalizacji.
CS.II. Wielofunkcyjny rozwój społeczny gminy Kurów.	Spójność z: Celem szczegółowym II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony; Celem szczegółowym III - Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.	Spójność z: Celem 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym; Celem 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych; Celem 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.	Spójność z: Celem strategicznym 2. Wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych; Celem strategicznym 3. Innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu; Celem strategicznym 4. Wzmacnianie kapitału społecznego.	Ze względu na przyjęte dla województwa lubelskiego inteligentne specjalizacje spójność z: Celem szczegółowym I. Wzrost zdolności podmiotów sektora naukowo-badawczego do tworzenia i komercjalizacji wiedzy, w szczególności w obszarach regionalnych inteligentnych specjalizacji; Celem szczegółowym II. Zwiększenie zdolności podmiotów gospodarczych do tworzenia i absorpcji wiedzy oraz wdrażania innowacji, w szczególności w obszarach inteligentnych specjalizacji.

³ Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 roku, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Lublin 2021. – przyjęta Uchwałą Nr XXIV/407/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia dokumentu pn.: Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 roku

	Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030	Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku	Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 roku ³
CS.III. Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy Kurów.	Spójność z: Celem szczegółowym I – Trwały wzrost gospodarczy oparty co-raz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną; Celem szczegółowym II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony; Celem szczegółowym III - Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.	Spójność z: Celem 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym; Celem 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych; Celem 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.	Spójność z: Celem strategicznym 1. Kształtowanie strategicznych zasobów rolnych; Celem strategicznym 2. Wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych; Celem strategicznym 3. Innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu; Celem 4. Wzmocnienie kapitału społecznego.	Ze względu na przyjęte dla województwa lubelskiego inteligentne specjalizacje spójność z: Celem szczegółowym I. Wzrost zdolności podmiotów sektora naukowo-badawczego do tworzenia i komercjalizacji wiedzy, w szczególności w obszarach regionalnych inteligentnych specjalizacji Celem szczegółowym II. Zwiększenie zdolności podmiotów gospodarczych do tworzenia i absorpcji wiedzy oraz wdrażania innowacji, w szczególności w obszarach inteligentnych specjalizacji;

Planowane w Strategii kierunki i działania rozwojowe uwzględniają obecnie zachodzące w kraju zmiany w zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej. Do najważniejszych z nich należą w szczególności:

- zmiany demograficzne a w konsekwencji tych zmian konieczność dostosowania usług publicznych do zmieniającej się struktury społecznej i nowych potrzeb mieszkańców;
- zmiany na rynku pracy, spowodowane gospodarczymi skutkami pandemii COVID -19, dynamiczny rozwój nowych branż gospodarki popartej na usługach i handlu e-commerce;
- negatywne skutki przekształcania i wykorzystywania zasobów środowiska, w postaci zanieczyszczenia powietrza, zmian klimatycznych wymuszające konieczność stosowania ekologicznych rozwiązań;
- postępujący proces cyfryzacji mający wpływ na stosunki społeczne i na gospodarkę;
- konieczność oparcia rozwoju gminy na zasobach endogenicznych, prowadzący w efekcie do tworzenia przewagi konkurencyjnej gminy a w przyszłości uniezależnienia rozwoju gminy od wsparcia zewnętrznego;
- narastająca potrzeba współpracy międzysektorowej i edukacji społeczności lokalnej na rzecz aktywności obywatelskiej i większego zaangażowania w działania gminy.

Rozdział 2. Stan i wyzwania rozwoju Gminy Kurów

Podrozdział 2.1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Kurów

Wymiar przestrzenny

- Gmina Kurów położona jest w powiecie puławskim - województwie lubelskim. Gmina Kurów graniczy - od wschodu z gm. Markuszów; od północy z gm. Żyrzyn oraz gm. Abramów, od zachodu z gm. Końskowola, od południa z gm. Wąwolnica i Nałęczów.
- Fragment południowej części gminy wchodzi w skład Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, Wąwolnickiego Parku Agroekologicznego oraz objęta jest Strefą Ochrony Uzdrowiskowej Uzdrowiska Nałęczów.
- Cieki wodne przebiegające przez teren gminy to: rzeka Kurówka i jej dopływy: Biłkowej (Białki) – Syrocanki, struga wodna Zagłówka i struga wodna Piotr.
- Osadnictwo w gminie wykazuje pewne zróżnicowanie pod względem układu przestrzennego, co związane jest z warunkami topograficznymi, gruntowo - wodnymi oraz społeczno - gospodarczą genezą jego powstania. W gminie najczęściej występującym typem wsi jest ulicówka o zabudowie rozciągniętej w zwartych rzędach po obu stronach drogi i o nieregularnym układzie dróg bocznych oraz niwowym układzie pól.
- Przez obszar gm. Kurów przebiega droga ekspresowa S12/S17 wchodząca w skład europejskiej trasy E372 oraz droga wojewódzka nr 874. Gmina posiada liczną sieć dróg, na którą składają się ponad 50 km dróg powiatowych i prawie 80 km dróg gminnych. Większość dróg wymaga przeprowadzenia kosztownych remontów. Poza modernizacją nawierzchni dróg oczekiwana przez mieszkańców jest rozbudowa infrastruktury okołodrogowej tj. budowa chodników.
- Przez południowe obrzeża gminy Kurów w Klementowicach przebiega na długości 6,2 km wyremontowana linia kolejowa relacji: Warszawa – Dęblin – Puławy – Klementowice – Lublin – Chełm – Dorohusk (granica państwa) /Linia nr 7 Szlak E – 20/.

- Przewozy wewnętrzne oraz zewnętrzne realizowane są trasami prywatnej komunikacji zbiorowej. Sieć połączeń zewnętrznych, ograniczona ze względu na czynniki ekonomiczne, nie zaspokaja podstawowych potrzeb mieszkańców miejscowości oddalonych od Kurowa. Centralną rolę odgrywa przystanek komunikacji zbiorowej w Kurowie na uczęszczanej, ekonomicznie opłacalnej trasie, pomiędzy Puławami a Lublinem.
- Przez północną część gminy przebiegają: sieć elektroenergetyczna WN 400 kV relacji Kozienice – Lublin, sieć elektroenergetyczna WN 220 kV relacji Lublin /Abramowice/ – GPZ Azoty Puławy, sieć elektroenergetyczna WN 110 kV relacji Nałęczów – GPZ Puławy Rudy, sieci elektroenergetyczne średniego napięcia SN 15 kV . W związku z rozwojem alternatywnych źródeł energii sieci elektroenergetyczne będące własnością spółek prawa handlowego wymagają rozbudowy i modernizacji. Gmina Kurów w studium kierunków zagospodarowania przestrzennego wyznaczyła w północnej swej części trasę przebiegu nowej linii 110 KV oraz miejsca budowy GPZ Kurów w celu zapewnienia warunków sprzyjających możliwości podniesienia poziomu bezpieczeństwa energetycznego i rozwoju gminy.
- Gmina posiada, utrzymuje i ponosi koszty energii ponad 800 punktów świetlnych wykonanych i zamontowanych w latach 90 XX wieku na terenie gminy. Infrastruktura oświetleniowa będąca własnością gminy, ze względu na stan techniczny, rosnące koszty energii i licznych napraw wymaga natychmiastowej wymiany na energooszczędne oprawy oświetleniowe typu LED oraz rozbudowy w miejscach zabudowanych i zamieszkałych, które ze względów ekonomicznych przez wiele lat nie zostały oświetlone.
- Gmina Kurów zasilana jest w gaz ziemny z sieci wysokiego ciśnienia. Spośród 1221 przyłączy do budynków, 1172 to przyłącza do budynków mieszkalnych. 984 gospodarstwa używają gazu sieciowego (3001 mieszkańców), z czego 620 gospodarstw domowych ogrzewa mieszkania gazem sieciowym. Ogrzewanie gospodarstw domowych gazem stanowi ok 28% ogrzewania wszystkich gospodarstw domowych. Inwestycje gazowe prowadzone są przez spółki prawa handlowego. Gmina Kurów wspiera starania mieszkańców o podjęcie procesu inwestycyjnego w infrastrukturę gazową. Rozwój sieci gazowniczej podyktowany jest czynnikami ekonomicznymi, rozszerzaniem osadnictwa. Rozwój ten ma również znaczący wpływ na środowisko naturalne oraz gospodarkę odpadami (wytwarzanie popiołów przez gospodarstwa domowe) a co za tym idzie stawki za odbiór i zagospodarowanie odpadów.
- Sieć wodociągowa na terenie gminy Kurów, na koniec 2020 roku, miała długość 104,9 km. Do sieci wodociągowej podłączono 99,7% budynków mieszkalnych. Zgodnie z danymi statystyki publicznej sieć wodociągowa na terenie gminy jest awaryjna. Od 2019 roku podjęto działania w przedmiocie przebudowy starych ujęć wody w Olesinie, Klementowicach i Choszczowie. W 2020 roku pozyskano z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych 1,8 mln zł na przebudowę ujęcia w Olesinie oraz w 2021 r. z Programu Polski Ład kwotę 7,98 mln zł. Istniejąca sieć wodociągowa jak i ujęcia wody będące własnością Gminy Kurów przekazane są do administrowania i zarządu przedsiębiorstwu ZUK sp. z o.o.
- Z sieci kanalizacji sanitarnej korzysta 2544 osób, co stanowi 1/3 populacji mieszkańców gminy Kurów. W pozostałych gospodarstwach zlokalizowane są szamba i przydomowe oczyszczalnie ścieków. Na terenie Gminy Kurów działa jedna gminna oczyszczalnia ścieków. Od 2020 roku zgodnie z przepisami ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach prowadzona jest Ewidencja zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni. Systematycznie prowadzone są kontrole w zakresie prawidłowości zagospodarowania nieczystości ciekłych. Zbiorników bezodpływowych zaewidencjonowano 961, przydomowych oczyszczalni - 146.
- Na terenie Gminy Kurów działa 1 Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Wzrasta tonaż zebranych odpadów komunalnych (przy czym tonaż odpadów zbieranych nieselektywnie utrzymuje się praktycznie na tym samym poziomie, to ponad dwukrotnie wzrosła masa odpadów zbieranych selektywnie, w szczególności bioodpadów). Zgodnie z obowiązującymi

przepisami odpady zagospodarowywane są przede wszystkim w Regionalnej Instalacji do Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Puławach.

- Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Kurów to 2 508 nieruchomości (stan na koniec 2019 roku). Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w gminie w 2019 roku wynosiła 91,1 m², znacznie więcej od średniej województwa lubelskiego.
- Na terenie Gminy Kurów występują obszary chronione w postaci: otuliny Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, Obszaru Chronionego Krajobrazu Kozi Bór, pomniki przyrody. 8,05 ha powierzchni gminy stanowią użytki ekologiczne.
- Dochody budżetu gminy Kurów systematycznie wzrastają. Wzrost dochodów związany był głównie z realizacją zadań inwestycyjnych dofinansowanych z programów europejskich i rządowych. Jednocześnie gmina odnotowuje znaczący wzrost wydatków. Równolegle do wzrostu dochodów wzrastają również wydatki samorządu. W tym zakresie, poza wydatkami majątkowymi związanymi z realizacją zadań inwestycyjnych, wzrosły wydatki bieżące, wynikające z wyższych kosztów realizacji zadań własnych samorządu, przede wszystkim finansowania oświaty, opieki społecznej, rosnących kosztów utrzymania mienia komunalnego. Gmina posiada duże doświadczenie w zakresie realizowania projektów unijnych.
- W zakresie funkcjonalnym gmina, zgodnie z przyjętą SRWL 2030 należy do OSI PODLASKI. Gmina Kurów nie znajduje się na liście obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją wyznaczonych w KSRR 2030. Zostały prowadzone rozmowy w celu ujęcia gminy na liście obszarów zagrożonych marginalizacją.

Wymiar społeczny

- Na koniec 2020 r. liczba ludności w gminie Kurów wyniosła 7 608 mieszkańców i zmalała w stosunku do roku 2010 o -2,6%.
- Przyrost naturalny i saldo migracji utrzymuje się na ujemnym poziomie, w roku 2020 przyrost naturalny wynosił -31, saldo migracji -12.
- W gminie Kurów utrzymuje się tendencja starzenia się społeczeństwa, maleje liczba urodzeń, wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Udział osób w wieku produkcyjnym w ostatniej dekadzie zmalał o prawie 5 punktów procentowych.
- Maleje liczba rodzin korzystających ze wsparcia ośrodka pomocy społecznej. W 2019 roku było to 310 osób w 139 gospodarstwach domowych. Dla porównania w 2010 roku było to 758 osób z 229 gospodarstw domowych. Najczęstsze powody udzielania świadczeń w roku 2019: ubóstwo (34,14% przypadków), niepełnosprawność (22,41%), bezrobocie (15,17%), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (10,34%), alkoholizm (8,28%), długotrwała lub ciężka choroba (6,55%), potrzeba ochrony macierzyństwa (2,07%), zdarzenia losowe (0,69%) i trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (0,34%).
- Od 2019 r. na terenie gminy Kurów funkcjonuje podmiot ekonomii społecznej - Spółdzielnia Socjalna „Złoty Kur”. Spółdzielnia zatrudnia osoby wykluczone społecznie, tj. bezrobotne i ze stopniem niepełnosprawności. Funkcjonowanie spółdzielni socjalnej jest dowodem na potencjał tkwiący w wykorzystywaniu instrumentów ekonomii społecznej w aktywizacji społeczno – zawodowej osób wykluczonych społecznie.
- Gmina Kurów rozpoczęła działania w przedmiocie utworzenia Klubu Seniora w budynku świetlicy wiejskiej w Kłodzie.
- Na terenie Gminy Kurów nie ma domu opieki społecznej i ośrodka wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Mieszkańcy gminy umieszczani są w DPS-ach na terenie województwa lubelskiego. Mieszkańcom udzielana jest bezpłatna pomoc prawna oraz bezpłatna pomoc psychologiczna.
- Na terenie Gminy funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kurowie, w ramach którego prowadzona jest filia w Klementowicach. Trudności w dostępie do

podstawowej opieki zdrowotnej podyktowane są podobnie jak w innych tego typu placówkach brakiem lekarzy, niedofinansowaniem systemu opieki zdrowotnej oraz dużą konkurencyjnością niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej usytuowanych w dobrze skomunikowanych z gminą aglomeracjach miejskich tj. Puławy, Lublin. Dodatkowo na utrudnienia wpływa pandemia COVID-19 i związane z nią obostrzenia i nowe zadania, m.in. masowe szczepienia ludności.

- Według danych statystycznych gmina Kurów jest gminą bezpieczną dla mieszkańców. W Kurowie funkcjonuje komisariat policji. W gminie funkcjonuje dodatkowo 5 jednostek ochotniczych straży pożarnych finansowanych z budżetu gminy oraz na terenie powiatu Państwowa Straż Pożarna. Podkreślenia wymaga zaangażowanie społeczne i odpowiedzialność członków ochotniczych straży pożarnych i ich wpływ na utrzymanie porządku i bezpieczeństwa w gminie.
- Gmina Kurów jest organem prowadzącym dla 2 placówek oświatowych: Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Kurowie oraz Zespołu Placówek Oświatowych w Klementowicach. Na terenie gminy działa również jedna szkoła podstawowa prowadzona przez organizację pozarządową. W 2019 roku z ogólnej liczby 654 mieszkańców gminy w wieku szkolnym do szkół na terenie gminy uczęszczało 569 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto wyniósł w 2019 roku jedynie 93,16% - i uległ poprawie w porównaniu z rokiem 2015 (84,70%).
- Jakość edukacji w szkołach podstawowych jest nieznacznie gorsza niż w innych placówkach na terenie powiatu puławskiego. Wyniki uczniów w zakresie egzaminu po 8 klasie szkoły podstawowej były najniższe w powiecie.
- Opieka przedszkolna na terenie gminy Kurów odpowiada potrzebom mieszkańców (na ok. 260 dzieci w wieku przedszkolnym z opieki przedszkolnej korzystało 233 dzieci w 2019 roku).
- Na terenie gminy Kurów od 2021 roku funkcjonuje publiczny żłobek zapewniający opiekę dla dzieci do lat 3. Obecnie funkcjonuje jedna grupa 15-osobowa.
- Działalność kulturalną prowadzi Gminny Ośrodek Kultury oraz Gminna Biblioteka Publiczna. W 2020 roku wyłoniono nowego Dyrektora GOK oraz dostosowano ofertę kulturalną do potrzeb większości mieszkańców. Oferta podlega ciągłej ewaluacji oraz sugestiom ze strony mieszkańców. Widoczne są potrzeby poprawy dostępności do oferty kulturalnej w miejscowościach oddalonych od centrum gminy. Podkreślenia wymaga fakt, iż oddane do dyspozycji mieszkańców świetlice, strażnice wiejskie nie są wystarczająco wykorzystywane przez samych mieszkańców na cele społeczno – kulturalne. Obiekty te stanowią potencjał poszczególnych miejscowości.
- Na terenie gminy działają 3 kluby sportowe, zrzeszające 236 członków. Gmina Kurów jest w posiadaniu dokumentacji projektowych: budowy budynku zaplecza sportowego przy ul. Warszawskiej w Kurowie, budowy sali gimnastycznej przy Zespole Placówek Oświatowych w Klementowicach oraz remontu boisk przy Szkole Podstawowej w Kurowie. W 2020 roku Gmina Kurów otrzymała dofinansowanie w kwocie 1,5 mln zł ze środków Ministerstwa Sportu na remont boisk przy Sz. P. w Kurowie. W kolejnych latach planowane jest pozyskanie środków na realizację pozostałych zadań.
- Oznakowane szlaki rowerowe na terenie gminy mają łączną długość 37,5 km. Szlaki rowerowe gminy wchodzi w skład międzynarodowego Szlaku Bursztynowego Greenways. Nie ma wyznaczonych ścieżek rowerowych. Przez gminę Kurów przebiega króciutki odcinek pomarańczowego szlaku konnego WA02. Gmina corocznie wykonuje uzupełnienia lub nowe oznaczenia istniejących tras na szlakach oraz remonty infrastruktury towarzyszącej.
- Miejscem spotkań, odpoczynku i rekreacji mieszkańców są: przede wszystkim świetlice wiejskie funkcjonujące w większości miejscowości, budynki strażnic OSP, budynki GOK i Biblioteki Publicznej, place zabaw, wiaty przy szlakach rowerowych, obiekty sportowe, udostępniane obiekty w placówkach oświatowych, wydzierżawione Polskemu Związkowi

Wędkarskiemu Kołu nr 14 w Kurowie stawy rybne w Olesinie o pow. 11,34 ha oraz park w Olesinie.

- Na terenie gminy działa łącznie 24 stowarzyszenia i organizacje pozarządowe. W rejestrze ARMIR wpisane jest jedno Koło Gospodyń Wiejskich "Kobiety Razem" w Klementowicach. Pozostałe niesformalizowane Koła Gospodyń Wiejskich działają w kilku sołectwach.
- Na terenie gminy społeczność charakteryzuje się niskim zaangażowaniem społecznym. Wskaźnik aktywności wyborczej mieszkańców Kurowa w odniesieniu do mieszkańców pozostałych gmin powiatu puławskiego jest jednym z niższych.

Wymiar gospodarczy

- Głównym ośrodkiem administracyjnym i gospodarczym jest Kurów, gdzie zlokalizowana jest większość usług publicznych i handlowych. Inne ośrodki to Klementowice, Płonki, Brzozowa Gać i Olesin.
- Kluczowi pracodawcy w Gminie Kurów obejmują branże: rolnictwo, sektor publiczny, przedsiębiorstwa usługowo-produkcyjne.
- W 2019 roku zatrudnionych na terenie gminy Kurów było 367 kobiet w grupie 654 pracujących (kobiety stanowiły zatem ponad 56% zatrudnionych). Liczba zatrudnionych ogółem na przestrzeni ostatniej dekady utrzymuje się na podobnym poziomie.
- Bezrobocie rejestrowane wyniosło w 2020 roku 5,6% i na przestrzeni ostatnich lat znacznie zmalało. W ostatnich latach rolnictwo posiłkuje się znacząco pracownikami sezonowymi zza wschodniej granicy.
- Od roku 2010 liczba przedsiębiorstw działających na terenie gminy Kurów systematycznie wzrasta. W roku 2020 funkcjonowało 729 aktywnych przedsiębiorstw (w tym fundacji i stowarzyszeń prowadzących działalność gospodarczą). W strukturze przedsiębiorstw dominują przedsiębiorstwa prywatne. W sektorze publicznym działa 14 przedsiębiorstw.
- Najwięcej przedsiębiorstw zatrudnia mniej niż 9 osób (w tym wliczone są osoby prowadzące działalność gospodarczą); liczba małych przedsiębiorstw zatrudniających do 49 osób to 20 podmiotów; na terenie gminy funkcjonują dwa średnie przedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż 250 osób.
- Dominujące branże gospodarki to handel hurtowy i detaliczny – około 37%, przemysł i budownictwo - około 25 ogółem zarejestrowanych podmiotów.
- Na terenie gminy dominuje rolnictwo (tradycyjne i specjalistyczne). Typy upraw: zboża, warzywa, kwiaty rośliny przemysłowe (tytoń, kozłek lekarski), popularna jest działalność sadownicza i szkółkarska.
- W strukturze gospodarstw rolnych dominują gospodarstwa małe do 5 ha – stanowią nieco ponad 55% ogółu wszystkich gospodarstw rolnych.
- Klasa bonitacyjna gleby gminy: Klasa I – 1 ha; Klasa II – 1211 ha – 16% powierzchni użytków rolnych; Klasa III – 3073 ha – 40,6% powierzchni użytków rolnych; Klasa IV – 1920 ha – 25,3 % powierzchni użytków rolnych; Klasa V – 1045 ha – 13,8 % powierzchni użytków rolnych; Klasa VI – 323ha – 4,3% powierzchni użytków rolnych.

Podrozdział 2.2. Ocena sytuacji rozwojowej Gminy Kurów dokonana przez mieszkańców – wyniki badań ankietowych

Celem zaangażowania szerokiego grona interesariuszy Strategii przeprowadzone zostało otwarte badanie ankietowe, którego celem było dokonanie oceny aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej i perspektyw rozwoju gminy Kurów. Badanie realizowane było techniką ankiety CAWI i miało charakter anonimowy. Formularz ankiety dostępny był elektronicznie, na stronie Gminy Kurów a samo badanie poprzedziła kampania informacyjna. W wyniku realizacji badania uzyskano łącznie 207 ankiet. Zgodnie z przeprowadzoną analizą ankiet w badaniu uczestniczyły przede wszystkim kobiety (54% osób biorących udział w badaniu), osoby w wieku 25 – 44 lata (65% ankietowanych), mieszkańcy gminy (zgodnie z podanym statusem ankietowani to: 14% - przedsiębiorcy, 4% - przedstawiciele samorządu terytorialnego, 5% - reprezentanci organizacji pozarządowej, 77% - mieszkańcy).

Szczegółową analizę wyników ankiet zawiera Załącznik nr 2: *Wyniki badania ankietowego skierowanego do mieszkańców Gminy Kurów*. Niniejszy rozdział przedstawia tylko kluczowe wnioski:

- za silne strony obszaru gminy ankietowani uznali: dobrą dostępność komunikacyjną – 59%, walory przyrodnicze i krajobrazowe – 34%, jednocześnie po 20% wskazań uzyskały odpowiedzi: stan środowiska naturalnego, poziom bezpieczeństwa, rozwinięta infrastruktura techniczna, przyjazny klimat dobrosąsiedzki;
- słabe strony gminy w opinii mieszkańców to: niedostateczny dostęp do opieki zdrowotnej – 65%; zaniedbane zabytki – 43% (głównie zespół pałacowo-parkowy w Olesinie, wobec którego toczy się postępowanie sądowe wstrzymujące podejmowanie decyzji inwestycyjnych); brak przestrzeni publicznej do spotkań – 34%; niski poziom edukacji – 25%; problemy z zatrudnieniem – 24%;
- kluczowe szanse rozwoju gminy w ocenie ankietowanych to: rozwój przedsiębiorczości i miejsc pracy – 50%; rozbudowa przestrzeni dla aktywnego wypoczynku – 44%; wykorzystanie walorów przyrodniczych do rozwoju rekreacji – 40%; poprawa jakości przestrzeni i infrastruktury publicznej – 33%; rozwój infrastruktury drogowo – komunikacyjnej – 32%;
- w opinii ankietowanych zagrożenia i utrudnienia w rozwoju to przede wszystkim: wzrost cen towarów i usług – 60%; „starzenie się” społeczeństwa – 55%; niszcząca infrastruktura drogowo – komunikacyjna – 38%; niska aktywność społeczna – 36%; niekorzystne warunki na rynku pracy – 35%; przestępczość, chuliganizm, alkoholizm – 28%;
- oczekiwanymi przez respondentów efektami realizacji Strategii będzie: przyciągnięcie inwestorów – 49%; rozwój małej i średniej przedsiębiorczości – 44%; poprawa jakości dróg i chodników – 41%; budowa infrastruktury rekreacyjnej i sportowej – 38%; utworzenie przestrzeni dla rozwoju aktywności mieszkańców – 37%;
- w opinii zdecydowanej większości ankietowanych (73%), w przyszłości gmina Kurów powinna być atrakcyjna dla mieszkańców, co wskazuje na potrzebę koncentracji działań rozwojowych na poprawie jakości życia mieszkańców.

Rozdział 3. Analiza strategiczna

Specyficzne dla gminy Kurów uwarunkowania poddano dodatkowej analizie strategicznej wykorzystując w tym celu metodę SWOT. Nazwa metody to akronim pierwszych liter wyrazów określających cztery kategorie strategicznych czynników, które brane są pod uwagę w trakcie dokonywania analizy. Kolejno:

- „S” – Strengths, czyli mocne strony,
- „W” – Weaknesses, słabe strony,
- „O” – Opportunities jako szanse,
- „T” – Threats – zagrożenia.

Metoda SWOT pozwala na skonfrontowanie ze sobą w przejrzysty sposób pozytywnych i negatywnych czynników wewnątrz gminy oraz na przeanalizowanie czynników zewnętrznych, które mogą w najbliższym czasie oddziaływać jej rozwój.

Poniższa analiza SWOT została sporządzona w oparciu o wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Kurów, wyniki ankiety skierowanej do mieszkańców oraz konkluzje z warsztatów strategicznych organizowanych na okoliczność prac nad Strategią:

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
▪ dogodne położenie geograficzne i komunikacyjne gminy – w pobliżu Puław (miasta subregionalnego, będącego stolicą powiatu puławskiego), Lublina (stolicy województwa), Warszawy – trasa S17 (stolicy kraju); przez teren gminy przebiegają: droga ekspresowa S12/S17 (trasa europejska E372), droga wojewódzka DW874; ▪ atrakcyjność inwestycyjna – lokalizacja węzła Kurów-Wschód oraz bliska lokalizacja w pobliżu Puław i Lublina – umożliwiająca rozwój mieszkalnictwa i przedsiębiorczości; ▪ dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna – 99,7% gminy jest zводociągowane; ▪ zmniejszająca się liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych; ▪ rosnąca liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych w rejestrze REGON; ▪ dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze – zespół parkowo – pałacowy w Olesinie, stawy, unikalny krajobraz kulturowy; ▪ poprawiający się poziom życia rodzin (spadek liczby rodzin korzystających z opieki społecznej); ▪ sprawdzone wydarzenia i imprezy cykliczne angażujące mieszkańców organizowane przez GOK; ▪ sieć dróg gminnych umożliwiająca komunikację między poszczególnymi miejscowościami; ▪ niski wskaźnik urbanizacji, obszary mało przekształcone co umożliwia bliski kontakt z naturą; ▪ wysoki poziom bezpieczeństwa na terenie gminy;	▪ niedostateczne połączenia komunikacyjne wewnętrzne gminy oraz zewnętrzne, z innymi gminami, w tym miastem Puławą; ▪ ujemne saldo migracji i przyrost naturalny; ▪ postępujący proces starzenia się społeczeństwa oraz wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym; ▪ niedostateczna jakość nauczania w szkołach; ▪ niedostatecznie rozwinięta oczyszczalni przydomowych; ▪ ograniczony rynek zatrudnienia poza rolnictwem, niewystarczająca ilość miejsc pracy wysokiej jakości; ▪ stan techniczny budynków oświatowych wymagający podjęcia działań modernizacyjnych, braki w wyposażeniu, w tym sportowym i dydaktycznym szkół; ▪ niedostosowana do potrzeb oferta edukacji i opieki w szkołach (potrzeba rozwoju zajęć ukierunkowanych na wsparcie kluczowych kompetencji, wsparcia psychologicznego i pedagogicznego, opieki świetlicowej); ▪ brak środków finansowych z przeznaczeniem na uzbrojenie terenów pod rozwój mieszkalnictwa; ▪ odpływ wykształconych mieszkańców; ▪ duże potrzeby w zakresie rozwoju bazy sportowej, rekreacyjnej; ▪ niedostosowanie dokumentów planowania przestrzennego do wyzwań sfery społeczno- gospodarczych; ▪ niedostateczna ilość miejsc opieki nad dziećmi do 3 lat;

▪ wyznaczone ponadregionalne szlaki rowerowe umożliwiające rozwój turystyki aktywnej; ▪ zasoby środowiska naturalnego umożliwiające wykorzystanie odnawialnych źródeł energii; ▪ relatywnie dobra jakość gleb i warunki klimatyczne wspierające rozwój wyspecjalizowanego rolnictwa (szkółkarstwo, produkcja kwiatów i warzyw); ▪ dobre warunki dla rozwoju mieszkalnictwa jednorodzinnego; ▪ walory przyrodnicze i krajobrazowe; ▪ przyjazny klimat dobrosąsiedzki;	▪ brak infrastruktury wspierającej rozwój turystyki aktywnej: miejsc noclegowych, obiektów gastronomicznych, infrastruktury rekreacyjnej; ▪ potrzeby inwestycyjne w zakresie zdewastowanych obszarów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego; ▪ potrzeby inwestycyjne w zakresie poprawy nawierzchni dróg; ▪ potrzeba dostosowania zieleni publicznej, stref izolacyjnych do zachodzących zmian klimatycznych; ▪ brak zadowalającej jakości ciągów pieszych i jezdnych, bezpiecznych przejść dla pieszych dostosowanych do natężenia ruchu, oświetlenia ulicznego; ▪ niedostosowane do wymagań zasad dostępności obiekty użyteczności publicznej i tereny publiczne; ▪ potrzeby remontowe w zakresie infrastruktury publicznej na wsiach: świetlice wiejskie, tereny zielone, rekreacyjne; ▪ potrzeba zagospodarowania wód opadowych zgodnie z wymaganiami adaptacji do zmian klimatu; ▪ rosnące potrzeby osób starszych, niepełnosprawnych i niesamodzielnych i konieczność dostosowania usług społecznych w tym obszarze; ▪ potrzeby modernizacyjne i rozbudowy sieci wodociągowej, ujęć wody oraz sieci kanalizacji sanitarnej, wymiana sieci azbestowych; ▪ niska integracja i aktywność społeczna przejawiająca się relatywnie niskim wykorzystywaniem świetlic i przestrzeni rekreacyjnych w organizacji czasu wolnego w miejscu zamieszkania; ▪ niski udział w ofercie kulturalnej mieszkańców nie mieszkających w Kurowie; ▪ brak uzbrojonych terenów inwestycyjnych stanowiących ofertę gospodarczą gminy; ▪ niedostatecznie zagospodarowany zbiornik wodny uniemożliwiający bezpieczną rekreację mieszkańców; ▪ niska zdolność do samoorganizacji, mała liczba KGW i innych organizacji działających dla społeczności lokalnej;
---	--

SZANSE	ZAGROŻENIA
▪ rozwój infrastruktury mieszkaniowej wpływający na atrakcyjność osiedleńczą gminy; ▪ możliwość pozyskania środków ze źródeł zewnętrznych na realizację działań rozwojowych; ▪ zmiany na rynku pracy – trend pracy on-line, zdalnie świadczonych usług i handlu; ▪ dynamiczny rozwój potrzeb w zakresie turystyki weekendowej i aktywnego wypoczynku blisko miejsca zamieszkania; ▪ moda na zdrowy tryb życia, ekologiczną żywność i pielęgnację ogrodów; ▪ współpraca na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym z JST oraz na linii biznes–samorząd; ▪ rozwój edukacji; ▪ rozwój sieci szerokopasmowej i zwiększenie dostępu do Internetu; ▪ lepsze wykorzystanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych i turystycznych; ▪ poprawa działań samorządu w zakresie aktywizacji gospodarczej i przyciągania inwestorów; ▪ modernizacja produkcji rolnej i rozwój wyspecjalizowanego rolnictwa; ▪ ukierunkowanie polityki społecznej państwa na potrzeby seniorów; ▪ polityka prorodzinna państwa; ▪ możliwości prawne w zakresie tworzenia centrum usług społecznych i rozwoju usług społecznych świadczonych zgodnie z zasadą powszechności; ▪ promowanie rozwiązań w zakresie zielonej gospodarki oraz gospodarki obiegu zamkniętego; ▪ rosnący trend ruraryzacji – osiedlania się na wsi, jako następstwo pandemii COVID-19;	▪ występowanie ukrytego bezrobocia w rolnictwie i narastające problemy społeczne, tj. alkoholizm; ▪ postępująca centralizacja państwa; ▪ biurokracja związana z pozyskiwaniem środków zewnętrznych; ▪ prognozowany spadek dochodów budżetu gminy z tytułu PIT i CIT; ▪ degradacja środowiska; ▪ spadek liczby uczniów w placówkach oświatowych i odpływ osób młodych do większych ośrodków miejskich; ▪ rosnące koszty przygotowania zadań inwestycyjnych; ▪ brak przeznaczenia wystarczających środków finansowych na zadania Państwa realizowane przez samorządy; w szczególności na zadania oświatowe; ▪ zwiększający się problem dostępu do specjalistycznej pomocy medycznej i niewydolności służby zdrowia; ▪ zmieniająca się sytuacja demograficzna w całym kraju, postępujący proces starzenia się społeczeństwa, niski wskaźnik dzietności; ▪ tendencja do odpływu młodych ludzi z terenów wiejskich w celach edukacyjnych i zarobkowych; ▪ negatywne skutki spowodowane pandemią COVID-19, hamujące rozwój gospodarczo-ekonomiczny; ▪ negatywne skutki przekształcenia i wykorzystania zasobów środowiskowych mające wpływ na przyszłe kierunki rozwoju; ▪ wysoka inflacja; ▪ wzrost wydatków bieżących samorządu, ryzyko utrzymania płynności finansowej spowodowanej wzrastającymi kosztami utrzymania majątku i świadczenia podstawowych usług publicznych;

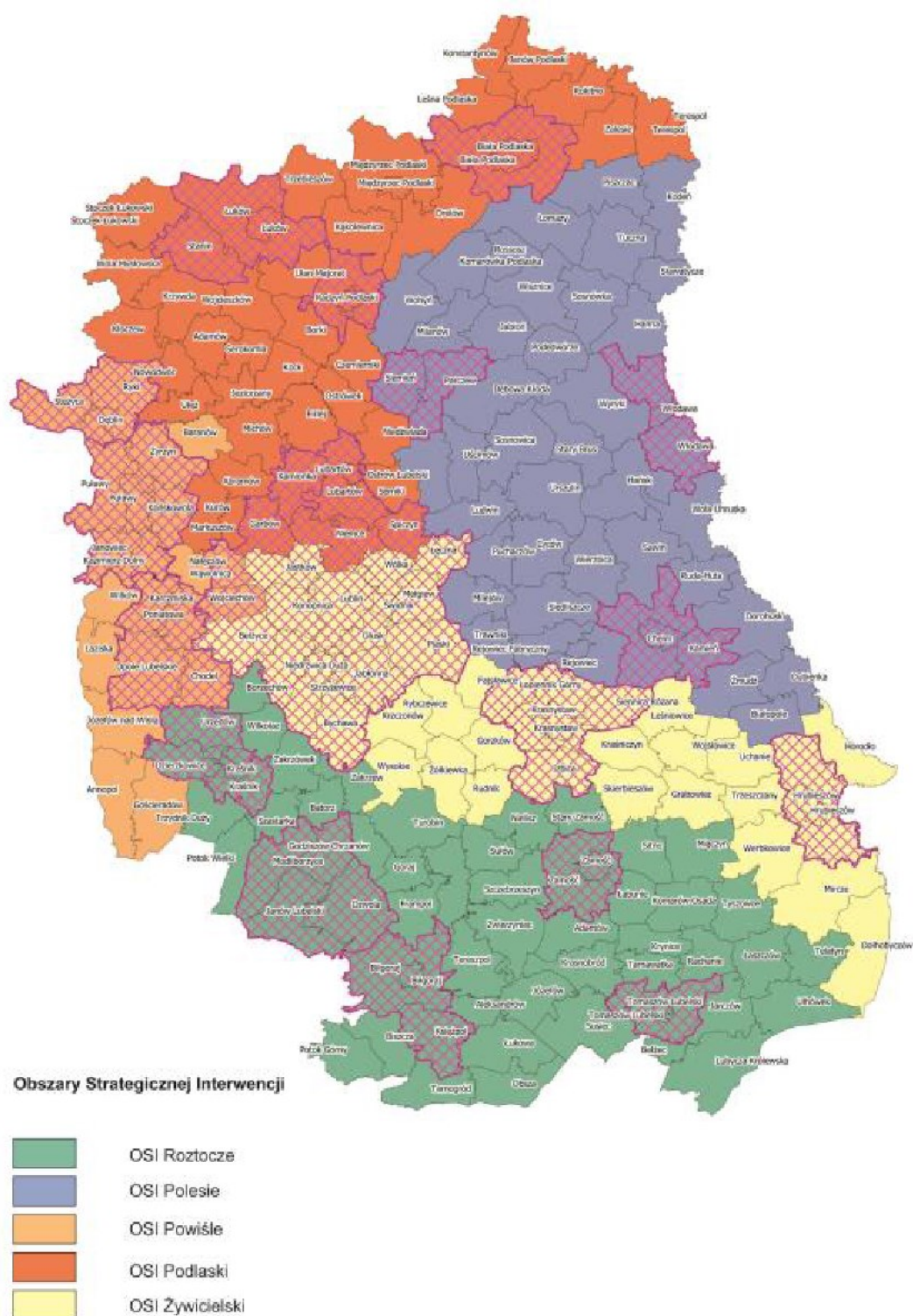
Rozdział 4. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, wraz z zakresem planowanych działań

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku została przyjęta Uchwałą Nr XXIV/406/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29.03.2021 r. Zgodnie z przyjętą SRWL 2030 Obszary Strategicznej Interwencji mające znaczenie regionalne obejmują:

1. obszary współpracy w strefach silnego oddziaływania miast (MOF),
2. strefy funkcjonalne, charakteryzujące się wspólnymi uwarunkowaniami i celami rozwojowymi, tzw. OSI subregionalne.

Wyodrębnienie OSI subregionalnych stanowi ramy do współpracy w układach ponadlokalnych. Podstawą ich delimitacji wyznaczonych były cechy przestrzeni waloryzujące funkcjonalnie województwa oraz regionalizacja fizycznogeograficzna Polski. Granice OSI subregionalnych stanowią granice administracyjne gmin wchodzących do danej OSI.

Rysunek 3 Regionalne OSI wyznaczone w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do roku 2030

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Lublin 2021

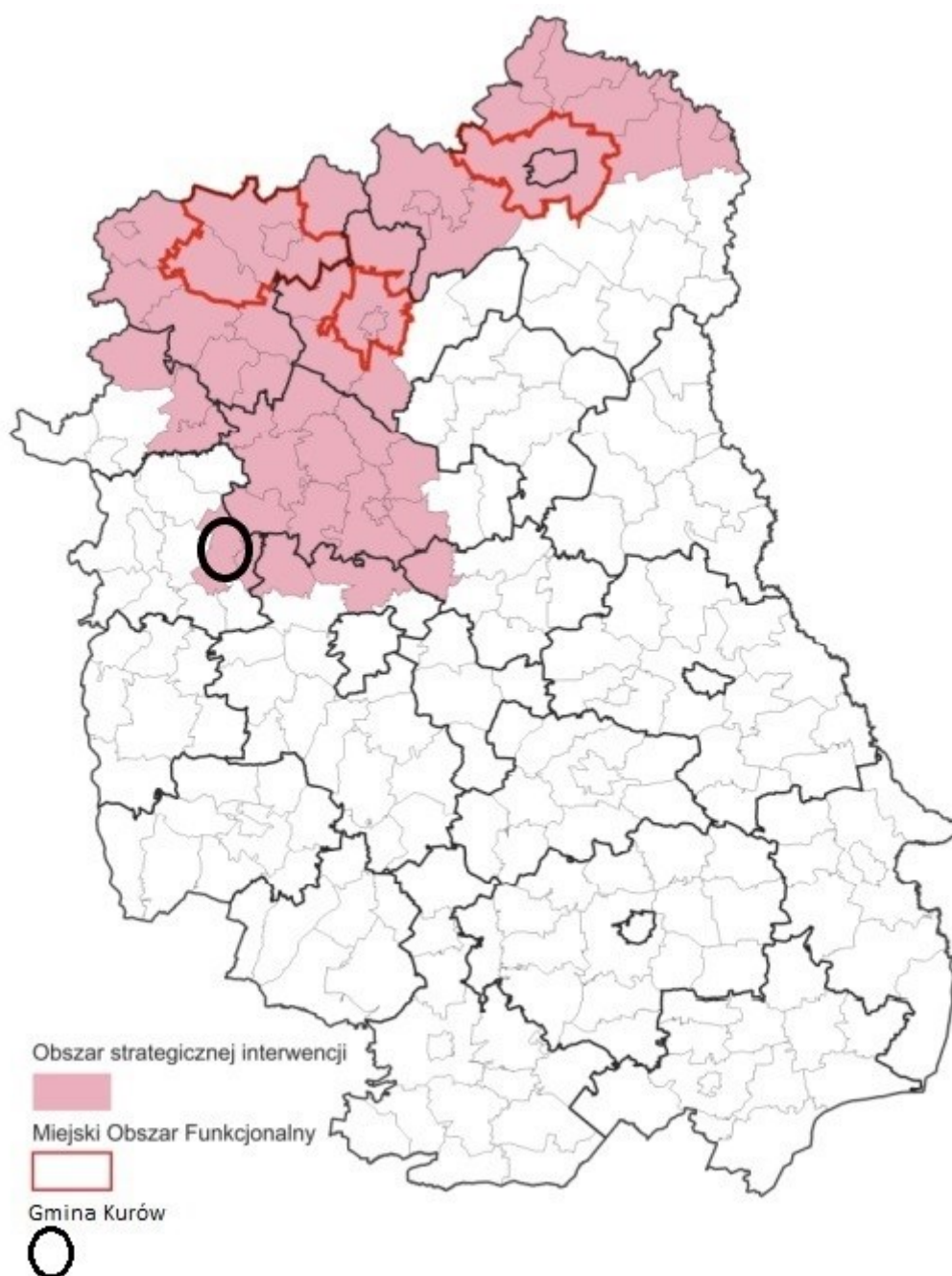
Wyznaczenie OSI subregionalnych uwzględniła określona w KSRR 2030 politykę rozwoju regionalnego, ukierunkowanego terytorialnie. Zgodnie z przyjętą w SRWL 2030 metodologią gmina Kurów zlokalizowana jest na obszarze OSI PODLASKI. Podstawą delimitacji OSI PODLASKI dokonaną w SRWL 2030 był zasięg Obszaru Funkcjonalnego Dolny Wieprz oraz Obszaru Funkcjonalnego gospodarki hodowlanej (zgodnie z waloryzacją w PZPWL 2015). Przyjętym priorytet

rozwoju OSI jest gospodarcze wykorzystanie potencjału krajowych i europejskich korytarzy transportowych.

Przesłanką do tak dokonanej delimitacji były wyodrębnione cechy funkcjonalno – przestrzenne, stanowiące charakterystykę tego obszaru. Do najistotniejszych cech należą zatem:

- położenie na kierunkach przebiegów krajowych i europejskich powiązań transportowych (drogowych i kolejowych – Północne Pasma Aktywności Gospodarczej),
- dobrze rozwinięty sektor gospodarki obejmujący transport i gospodarkę magazynową wyraźnie wpływający na strukturę WDB tego obszaru,
- liczne obiekty stawowe, w tym przede wszystkim w pradolinie Wieprza i dolinach jego dopływów, które predestynują obszar do rozwoju gospodarki rybackiej,
- niska jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym przede wszystkim ze względu na dominującą przewagę słabych gleb,
- unikalny krajobraz osiedleńczo-nadrzeczny doliny dolnego Wieprza.

Rysunek 4 OSI PODLASKI z zaznaczonym obszarem gminy Kurów

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Lublin 2021

Zasięg OSI PODLASKI obejmuje:

- MOF: Białej Podlaskiej, Łukowa i Radzyna Podlaskiego;
- 26 gmin należących do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją, tj.: Abramów, Adamów, Czemierniki, Drelów, Janów Podlaski, Jeziorzany, Kąkolewnica, Kłoczew, Kock, Konstantynów, Krzywda, Leśna Podlaska, Michów, Międzyrzec Podlaski, Nowodwór, Ostrówek, Rokitno, Serokomla, Stoczek Łukowski, Terespol, Trzebieszów, Ulan-Majorat, Ułęż, Wojcieszków, Wola Mysłowska, Zalesie;

- 8 gmin nienależących do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją, tj.: Firlej, Międzyrzec Podlaski (miasto), Niedźwiada, Serniki, Stoczek Łukowski (miasto), Terespol (miasto), Kurów i Markuszów.

SRWL 2030 zdefiniowała tematyczne obszary wsparcia OSI PODLASKI w odniesieniu do realizacji celów i kierunków działań przyjętych w tym dokumencie. Adekwatne dla uwarunkowań i mające bezpośredni wpływ na kierunki rozwoju gminy Kurów cele OSI to:

1.1. Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych

- rozwój lokalnych specjalizacji rolnych m.in. w oparciu o odtworzenie historycznie ukształtowanych lub wykorzystanie nowych, niszowych kierunków produkcji;

2.1. Zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej

- rozwój lokalnych układów drogowych zapewniających dostęp do miejsc koncentracji podstawowych usług, a także infrastruktury sprzyjającej elektromobilności.

2.3. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich

- stymulowanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości,
- przeciwdziałanie wykluczeniu transportowemu,
- wyprowadzanie ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów (w tym rewitalizacja),
- poprawa dostępności do świadczonych podstawowych usług społecznych,
- zwiększenie dostępności usług telekomunikacyjnych świadczonych na poziomie lokalnym,
- wspieranie usług publicznych służących rozwijaniu działalności kulturalnej,
- wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej i budowie społeczeństwa obywatelskiego;

2.4. Ochrona walorów środowiska

- wspieranie działań na rzecz ochrony i kształtowania zasobów wodnych, w tym racjonalizacji wielkości poboru wody, rozwój i modernizacja oczyszczalni ścieków, zwiększanie małej retencji i renaturyzacji rzek;
- ochrona wartości przyrodniczych, w tym krajobrazu, siedlisk i bioróżnorodności; przedsięwzięcia flagowe: opracowanie planów ochrony oraz planów zadań ochronnych dla obszarów objętych prawną formą ochrony przyrody; aktualizacja lokalnych dokumentów planistycznych w zakresie uwzględnienia działań i warunków zagospodarowania wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych.

3.2. Wspieranie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw

- rozwijanie sektora logistycznego (infrastruktura, systemy zarządzania, usługi, kompetencje i umiejętności kadr);

3.4. Innowacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych, rozwój sportu i usług wolnego czasu

- ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego, w tym poprzez rozwijanie funkcji użytkowej obiektów kulturowych.

Rozdział 5. Strategiczne kierunki rozwoju Gminy Kurów

Podrozdział 5.1. Wizja rozwoju Gminy Kurów

Misja Strategii jest próbą odpowiedzi na pytania: Kim jesteśmy? Czym się zajmujemy? Co jest naszym priorytetem? Misja skoncentrowana jest na wartościach, które wspierają władze gminy, organizacje pozarządowe, przedsiębiorców i mieszkańców we wdrażaniu działań rozwojowych. Jest nadrzędnym celem rozwoju podejmowanym w procesie wdrażania Strategii.

Uwzględniając przyjęte założenia i wnioski płynące z analizy strategicznej misja gminy Kurów brzmi:

Gmina Kurów to gmina otwarta na mieszkańców, wspierająca aktywność społeczności lokalnej, rozwijająca rolnictwo i przedsiębiorczość, wykorzystująca potencjał kulturowo - przyrodniczy do aktywnych form wypoczynku mieszkańców i przyjezdnych.

Wizja rozwoju gminy stanowi projekcję pożądanego stanu rozwoju gminy w perspektywie strategicznej. Przedstawia oczekiwany stan na koniec 2030 r., do którego dążyć będą wszyscy realizatorzy i interesariusze Strategii poprzez jej wdrażanie. Stanowi podstawę do sformułowania kluczowych celów strategicznych i obszarów tematycznych. Dla osiągnięcia wizji ważne jest wykorzystywanie atutów i potencjałów gminy oraz zdiagnozowanych szans rozwojowych pojawiających się w otoczeniu społecznym, gospodarczym i politycznym.

Podejmowane działania strategiczne mają sprawić, że w perspektywie zakończenia obecnej dekady:

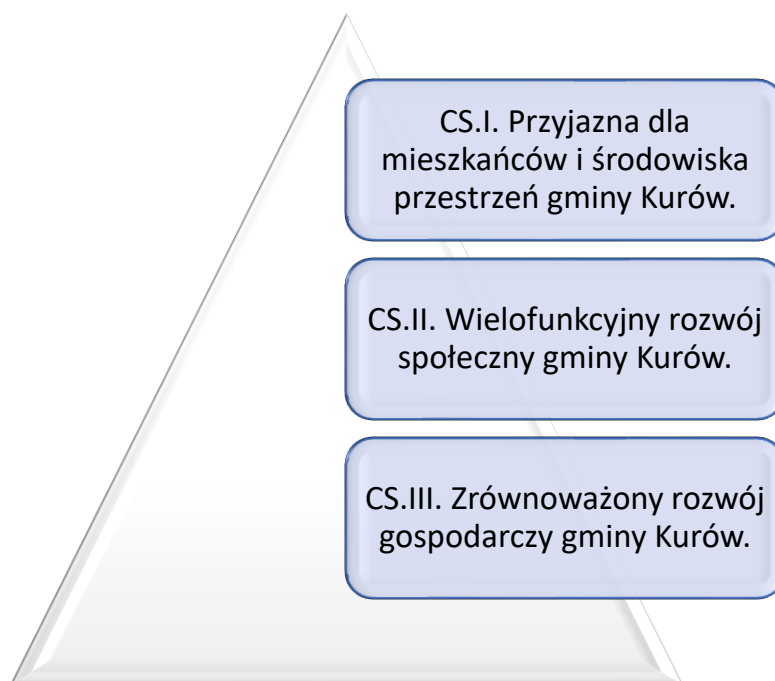
Gmina Kurów wykorzystując aktywność społeczno – gospodarczą mieszkańców i zasoby środowiskowe rozwija się w sposób zrównoważony.
Poprawiła jakość życia mieszkańców przez zapewnienie bezpiecznej i przyjaznej przestrzeni do życia i pracy. Wzmocniła powiązania funkcjonalne w relacji miasto – wieś, zapewniła mieszkańcom i przedsiębiorcom dostęp do dostosowanych do potrzeb usług publicznych, rozwinęła ofertę czasu wolnego i aktywnego wypoczynku.

Podrozdział 5.2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Obszary stanowiące podstawę do formułowania celów strategicznych rozwoju gminy Kurów do roku 2030 to:

1. wzmacnianie powiązań funkcjonalno - przestrzennych, w tym na linii wieś – miasto,
2. potrzeba wielofunkcyjnego rozwoju gminy Kurów,
3. troska o jakość usług publicznych tworzonych w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju i idee inteligentnych społeczności lokalnych, szczególnie w zakresie: opieki nad dziećmi do lat 3, edukacji, zdrowia publicznego, usług społecznych,
4. poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej i inwestowania, potrzeba wsparcia małej i średniej przedsiębiorczości,
5. potrzeba rozwoju kapitału społecznego przez wpieranie inicjatyw oddolnych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, promowanie ekonomii społecznej,
6. sukcesywne podnoszenie dostępności do oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej,
7. potencjał dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz usług opartych na tym dziedzictwie jako ważnych czynników rozwoju społeczno – gospodarczego gminy,
8. troska o bezpieczeństwo przestrzeni publicznych wraz z dostosowaniem do wymagań osób o szczególnych potrzebach, kompleksowa rewitalizacja obszarów zdegradowanych,
9. troska o stan środowiska naturalnego i podejmowanie działań adaptacji do zmian klimatu, w tym poprawy jakości powietrza, zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, poprawa zarządzania gospodarką wodną i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
10. wspieranie modernizacji gospodarstw rolnych i tworzenie warunków do rozwoju działalności pozarolniczej opartej na lokalnych zasobach i potencjałach kulturowych i przyrodniczych.

W wyniku analizy strategicznej uzupełnionej pracami warsztatowymi sformułowano trzy cele strategiczne rozwoju gminy Kurów na lata 2021 – 2030:

CS.I. Przyjazna dla mieszkańców i środowiska przestrzeń gminy Kurów.

Zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców wiąże się z troską o przestrzeń, środowisko naturalne i otoczenie. Kluczowym wyzwaniem w tym zakresie jest dostosowanie warunków inwestowania do zdiagnozowanych potrzeb i zapewnienie spójności między wprowadzeniem działań rozwojowych w przestrzeni a środowiskiem naturalnym. Ład przestrzenny uwzględniający godzenie wymagań społecznych, gospodarczych, technicznych, funkcjonalnych, kulturowych ze środowiskiem naturalnym stanowi podstawy idei zrównoważonego rozwoju. W ramach realizacji CS.I. podejmowane będą działania ukierunkowane na:

- relacje zewnętrzne gminy Kurów, wzmacniające mobilność mieszkańców i spójność komunikacyjną z otoczeniem, jako warunek brzegowy rozwoju obustronnych relacji na linii miasto – wieś;
- relacje wewnętrznych na linii centrum – pozostałe miejscowości, służące poprawie jakości infrastruktury komunikacji i bezpieczeństwa publicznego, w tym ruchu drogowego, rowerowego, pieszego, funkcjonalności przestrzennej gminy; wzmocnienie wewnętrznej spójności gminy niwelować ma różnice w rozwoju infrastruktury i w dostępie do usług publicznych na obszarach wiejskich; ważne w tym zakresie jest wzmocnienie roli centrum – miejscowości Kurów jako lokalnego ośrodka wzrostu.

Realizacja CS.I. uwzględnia działania rewitalizacji i nadawaniu nowych funkcji obszarom zdegradowanym gminy a także odnowę wsi przez estetyzację przestrzeni publicznych poszczególnych

miejsowości. Działania te będą miały charakter zintegrowany i obejmowały będą aspekty społeczne, gospodarcze, infrastrukturalne, środowiskowe a realizowane będą w oparciu o gminny program rewitalizacji lub / i plany odnowy konkretnych miejscowości.

W odniesieniu do przestrzeni CS.I. skupia działania związane z polityką przestrzenną gminy. Ważne w tym zakresie będzie racjonalne wyznaczenie terenów pod zabudowę mieszkaniową, jednorodzinną a także zwiększenie możliwości rozwoju budownictwa wielorodzinnego w celu przyciągania nowych mieszkańców.

W wymiarze CS.I. umiejscowione będą również działania związane z ochroną zasobów środowiska. Rozwój przestrzenny zintegrowany jest z rozwojem przyjaznej środowisku infrastruktury usług komunalnych, stwarzającej odpowiednie warunki bytowe mieszkańcom i możliwości prowadzenia działalności gospodarczej. Zgodnie z ideą zrównoważonego rozwoju i zasadami przyjętymi dla polityki rozwoju uwzględnione zostały działania realizowane na poziomie lokalnym wspierające proces adaptacji i przeciwdziałania zmianom klimatu. Działalność rolnicza i gospodarka lokalna gminy jest wrażliwa na zmiany klimatyczne, przejawiające się coraz większą niestabilnością warunków pogodowych i występowaniem gwałtownych zjawisk atmosferycznych.

Za kluczowe przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach CS.I. przyjęto:

- modernizację ujęć wody,
- wymianę i rozbudowę oświetlenia energooszczędnego,
- przebudowę ok. 20 % dróg gminnych wymagających modernizacji, budowę drogi od ul. Lubelskiej do ul. Bartosza Głowackiego w Kurowie,
- przebudowę dróg powiatowych, m.in. w Łakoci, Płonkach, Klementowicach, Buchałowicach, Bronisławce (pomoc finansowa dla powiatu puławskiego),
- przebudowę azbestowej sieci wodociągowej w Choszczowie i Bronisławce,
- organizacja cmentarza komunalnego / parafialnego w Kurowie.

Cele operacyjne służące realizacji Celu Strategicznego I. to w szczególności:

CO.I.1. Polityka przestrzenna gminy.

CO.I.2. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych gminy i odnowa wsi.

CO.I.3. Dostępność komunikacyjna i bezpieczeństwo ruchu drogowego.

CO.I.4. Przyjazna środowisku infrastruktura usług komunalnych.

CO.I.5. Przeciwdziałanie i adaptacja do zmian klimatu.

Powyższe cele operacyjne przyjęte dla CS.I. stanowiąc będą podstawę do wyznaczenia kierunków działań, które zamieszczono w poniższej tabeli:

Tabela 2 Kierunki działań dla CS.I. Przyjazna dla mieszkańców i środowiska przestrzeń gminy Kurów

	Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia działań i trend rozwojowy
CS.I. Przyjazna dla mieszkańców i środowiska przestrzeń gminy Kurów.	CO.I.1. Polityka przestrzenna gminy.	Aktualizacja studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kurów. Wyznaczenie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych wspierających rozwój gospodarczy gminy Kurów. Wyznaczenie terenów pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i wielorodzinną oraz ich uzbrajanie. Aktualizacja miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.	a. poprawa funkcjonalności planowania przestrzennego w gminie Kurów; b. wzrost atrakcyjności osiedleńczej gminy Kurów; c. uwzględnienie zasad zrównoważonego rozwoju w planowaniu przestrzennym Gminy Kurów;	a. stopień aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (%) - <i>wzrost/stabilizacja</i> b. stopień pokrycia powierzchni gminy miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (%) - <i>wzrost/stabilizacja</i> c. powierzchnia terenów gminy przeznaczonych do zabudowy mieszkaniowej i prowadzenia działalności gospodarczej (ha) - <i>wzrost/stabilizacja</i> .
CS.I. Przyjazna dla mieszkańców i środowiska przestrzeń gminy Kurów.	CO.I.2. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych gminy i odnowa wsi.	Wdrażanie kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w oparciu o gminny program rewitalizacji. Wdrażanie programów odnowy wsi. Poprawa funkcjonalności i estetyzacja przestrzeni publicznej przez rozwój zieleni publicznej, montaż elementów małej architektury, np. ławek, kwietników, koszy na śmieci, stojaków na rowery, latarni. Modernizacja skwerów, placów, centrów miejscowości celem tworzenia miejsc spotkań i odpoczynku mieszkańców.	a. ożywienie społeczno - gospodacze i poprawa funkcjonalności przestrzeni obszaru rewitalizacji gminy Kurów; b. poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznej i jej wykorzystania przez mieszkańców gminy Kurów;	a. liczba wdrażanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych i wspierających odnowę wsi (szt.) - <i>wzrost</i> b. liczba nowych nasadzeń i zamontowanych elementów małej architektury (szt.) - <i>wzrost</i> c. powierzchnia odnowionej przestrzeni (ha) - <i>wzrost</i>

	Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia działań i trend rozwojowy
CS.I. Przyjazna dla mieszkańców i środowiska przestrzeń gminy Kurów.	CO.I.3. Dostępność komunikacyjna i bezpieczeństwo ruchu drogowego.	Poprawa dostępności komunikacyjnej przez modernizację sieci dróg usprawniających zewnętrzne i wewnętrzne połączenia komunikacyjne. Rozbudowa ciągów pieszych i ścieżek rowerowych. Budowa parkingów. Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego, z wykorzystaniem nowoczesnych rozwiązań technologicznych np. typu LED Poprawa infrastruktury służącej komunikacji publicznej.	a. poprawa spójności komunikacyjnej gminy Kurów; b. poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych i rowerzystów; c. poprawa bezpieczeństwa publicznego i wzrost dostępności;	a. długość rozbudowanych dróg (km) – <i>wzrost</i> b. liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.) – <i>wzrost</i> c. długość wybudowanych ciągów w pieszych (km) - <i>wzrost/stabilizacja</i> d. liczba obiektów infrastruktury i urządzeń poprawiających stan bezpieczeństwa ruchu drogowego (szt.) - <i>wzrost</i>
CS.I. Przyjazna dla mieszkańców i środowiska przestrzeń gminy Kurów.	CO.I.4. Przyjazna środowisku infrastruktura usług komunalnych.	Rozbudowa i modernizacja istniejących ujęć wody, stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowej wraz z monitoringiem systemu. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej oraz infrastruktury związanej z oczyszczaniem ścieków. Wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, szczególnie w miejscach rozproszonej zabudowy. Dostosowanie systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych do zmieniających się przepisów prawa, rozwój infrastruktury PSZOK. Podjmowanie działań wspierających spółki prawa handlowego w przedmiocie rozbudowy sieci gazowej. Podjmowanie działań edukacji ekologicznej, m.in. w zakresie gospodarki odpadami. Organizacja cmentarza komunalnego.	a. poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych; b. zwiększenie ilości ścieków odprowadzanych systemem kanalizacji sanitarnej lub zagospodarowanych w przydomowych oczyszczalniach ścieków; c. zwiększenie efektywności systemu gospodarowania odpadami; d. zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców;	a. długość zmodernizowanej/ wybudowanej sieci wodociągowej / kanalizacji sanitarnej (km) - <i>wzrost</i> b. liczba mieszkańców przyłączonych do sieci wodociągowej / kanalizacyjnej (os.) - <i>wzrost /stabilizacja</i> c. liczba wdrożonych rozwiązań poprawiających jakość życia mieszkańców i warunki prowadzenia działalności gospodarczej, sprzyjających ochronie środowiska naturalnego (szt.) - <i>wzrost</i>

	Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia działań i trend rozwojowy
CS.1. Przyjazna dla mieszkańców i środowiska przestrzeń gminy Kurów.	CO.1.5. Przeciwdziałanie i adaptacja do zmian klimatu.	Wdrażanie działań adaptacyjnych i mitygacyjnych z zakresu zielonej i niebieskiej infrastruktury w przestrzeni publicznej, na obiektach użyteczności publicznej i skierowanych do mieszkańców gminy Kurów. Tworzenie stacji ładowania pojazdów elektrycznych. Edukacja ekologiczna w zakresie wdrażania działań służących przeciwdziałaniu i adaptacji do zmian klimatu oraz ochrony zasobów wodnych. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej i na rzecz mieszkańców, np. kolektory słoneczne, fotowoltaika, pompy ciepła, ekologiczne kotły grzewcze. Usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów użyteczności publicznej i zabudowy jednorodzinnej. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej wraz z instalacją urządzeń OZE. Rozwój systemu ratownictwa poprzez zakup sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zjawisk katastrofalnych dla Ochotniczych Straży Pożarnych.	a. łagodzenie skutków zmian klimatu i zwiększenie umiejętności adaptacji gminy Kurów do tych zmian; b. zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery; c. poprawa efektywności energetycznej budynków; d. zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy Kurów; e. poprawa warunków życia i stanu zdrowia mieszkańców;	a. liczba budynków użyteczności publicznej z przeprowadzoną termomodernizacją (szt.) - <i>wzrost</i> b. liczba wdrożonych działań adaptacyjnych i mitygacyjnych, wykorzystujących zieloną i niebieską infrastrukturę (szt.) - <i>wzrost</i> c. liczba zakupionego sprzętu do prowadzenia akcji ratownictwa i usuwania skutków zjawisk atmosferycznych (sz.) - <i>wzrost/stabilizacja</i> d. liczba zamontowanych urządzeń wykorzystujących OZE (szt.) - <i>wzrost</i>

CS.II. Wielofunkcyjny rozwój społeczny gminy Kurów.

Jakość życia mieszkańców w sferze społecznej tworzą możliwości korzystania z oferty usług dostosowanych do potrzeb mieszkańców, zapewniających różne formy spędzania czasu wolnego w miejscu zamieszkania i podejmowania aktywności społecznej. W ramach realizacji CS.II. podejmowane będą działania zapewniające dostęp i zróżnicowanie względem potrzeb oferty kulturalnej, sportowej czy rekreacyjnej.

Działaniami wpływającymi na rozwój sfery społecznej są ukierunkowane na poprawę infrastruktury i jakości świadczenia usług opieki nad dziećmi do 3 lat, wychowania przedszkolnego i edukacji.

Współcześnie, dla zapewniania odpowiedniej jakości usług społecznych brane są pod uwagę potrzeby wszystkich mieszkańców gminy oraz poszczególnych grup kategoryalnych mieszkańców. Diagnoza społeczna wskazuje, iż wyzwaniem rozwojowym stojącym przed samorządem jest starzenie się społeczeństwa i konieczność dostosowania to potrzeb osób o szczególnych potrzebach, chorych i z niepełnosprawnością. Zatem trendy demograficzne występujące w gminie Kurów oraz zmiany społeczno – ekonomiczne modelu rodziny wpływać będą na sposób świadczenia usług publicznych w obszarach tj.: zdrowie publiczne, pomoc społeczna. Na rozwój społeczny podejmowany w realizacji CO.II. wpływać będą działania inwestycyjne, poprawiające stan i dostępność bazy infrastruktury społecznej oraz działania organizacyjne, zarządcze i rozwijające ofertę usług skierowanych do wszystkich mieszkańców.

Istotnym elementem rozwoju społecznego jest wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców i zwiększenie zaangażowania w życie gminy. Aktywizacja społeczna powinna prowadzić do kształtowania postawy współdziałania i samoorganizacji mieszkańców, wzmacniać więzi społeczne i kapitał społeczny, zwiększać umiejętności mieszkańców w radzeniu sobie w trudnych życiowych sytuacjach. W tym zakresie rozwój usług społecznych może wykorzystywać instrumenty ekonomii społecznej jako narzędzia rozwoju włączającego.

Działania skupione wokół CO.II. obejmować będą przedsięwzięcia inwestycyjne, programy społeczne oraz nieinwestycyjne działania rozwojowe gminy.

Kluczowe przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach CS.II. to:

- budowa, przebudowa i modernizacja miejsc spotkań (świetlic, strażnic) w Klementowicach, Kłodzie, Płonkach,
- utworzenie Klubu Seniora,
- przebudowa boisk przy Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Kurowie,
- budowa sali gimnastycznej przy Zespole Placówek Oświatowych w Klementowicach,

- budowa zaplecza sportowego w Kurowie,
- dostosowanie budynku Gminnego Przedszkola w Kurowie do obowiązujących przepisów prawnych,
- organizacja Środowiskowego Domu Samopomocy,
- zmiana siedziby Ośrodka Pomocy Społecznej w Kurowie.

Z realizacją Celu Strategicznego II. wiązą się następujące cele operacyjne :

CO.II.1. Dostępność do usług społecznych dla seniorów i osób o specjalnych potrzebach.

CO.II.2. Opieka i kształcenie dzieci i młodzieży.

CO.II.3. Oferta kulturalna blisko miejsca zamieszkania.

CO.II.4. Aktywny wypoczynek mieszkańców.

CO.II.5. Inwestycja w kapitał społeczny gminy.

CO.II.6. Bezpieczeństwo socjalne.

Powyższe cele operacyjne przyjęte dla CO.II. stanowią będą podstawę do wyznaczenia kierunków działań, które zamieszczono w poniższej tabeli:

Tabela 3 Kierunki działań dla CS.II. Wielofunkcyjny rozwój społeczny gminy Kurów

	Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia działań i trend rozwojowy
CS.II. Wielofunkcyjny rozwój społeczny gminy Kurów.	CO.II.1. Dostępność do usług społecznych dla seniorów i osób o specjalnych potrzebach	Podjęmowanie działań na rzecz zapewnienia dostępności do obiektów i usług publicznych. Rozwój działalności instytucji i usług wspierających seniorów i opiekę nad osobami zależnymi, np. klub seniora, środowiskowy dom samopomocy, usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania, wsparcie opiekunów faktycznych, opieka wytchnieniowa. Rozwój usług asystenckich, np. z wykorzystaniem instrumentu ekonomii społecznej. Zapewnienie usług specjalistycznych / poradnictwa np. w formie pomocy psychologicznej, prawnej. Korzystanie z narzędzi cyfrowych w organizacji usług społecznych; Wsparcie w formie aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób niepełnosprawnych. Budowa lub modernizacja obiektu na potrzeby ośrodka opieki społecznej i innych usług społecznych dla mieszkańców.	a. dopasowanie oferty usług społecznych do zmieniającej się struktury demograficznej gminy; b. włączenie społeczne osób starszych oraz osób o szczególnych potrzebach; c. poprawa jakości życia mieszkańców przez dostosowanie usług społecznych do ich faktycznych potrzeb; d. aktywizacja społeczno - zawodowa osób narażonych na wykluczenie społeczne e. poprawa warunków funkcjonowania instytucji realizujących zadania polityki społecznej gminy;	a. liczba nowych usług społecznych (szt.) - <i>wzrost</i> b. liczba mieszkańców korzystających z nowych usług społecznych (os.) - <i>wzrost /stabilizacja</i> c. liczba mieszkańców objętych wsparciem w formie aktywizacji społecznej i zawodowej (os.) - <i>wzrost/stabilizacja</i> d. liczba dostępnych usług specjalistycznych / poradnictwa (szt.) - <i>wzrost</i>

	Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia działań i trend rozwojowy
CS.II. Wielofunkcyjny rozwój społeczny gminy Kurów.	CO.II.2. Opieka i kształcenie dzieci i młodzieży.	Rozwój oferty opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat. Wzrost dostępności i jakości wychowania przedszkolnego przez dostosowanie pomieszczeń do obowiązujących przepisów, zakup wyposażenia i materiałów dydaktycznych wspierających ofertę zajęć pozalekcyjnych. Poprawa infrastruktury dydaktyczno - sportowej oraz zaplecza wspomagającego (np. zaplecze kuchenne i stołówka) szkół oraz tworzenie warunków dla poprawy jakości kształcenia (np. zakup materiałów dydaktycznych, sprzętu i wyposażenia). Rozwój zajęć pozalekcyjnych (kompensacyjnych, rozwijających, opieki na świetlicach szkolnych). Rozwój infrastruktury sportowo - rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży, tj. boiska, place zabaw. Wzrost dostępności do dodatkowych zajęć edukacyjnych ukierunkowanych m.in. na rozwój kompetencji kluczowych, umiejętności społecznych, cyfryzacji edukacji oraz usług edukacyjnych dla dzieci o szczególnych potrzebach. Rozwój form opieki nad dziećmi i młodzieżą wyrównujących szanse edukacyjne i przeciwdziałających negatywnym zjawiskom społecznym. Poprawa jakości kształcenia rozwój kompetencji nauczycieli i opiekunów do wykorzystania narzędzi cyfrowych w nauczaniu i stosowania innowacyjnych metod nauczania..	a. poprawa dostępności do edukacji przedszkolnej, w tym uwzględniającej dzieci o szczególnych potrzebach; b. poprawa jakości kształcenia; c. poprawa warunków nauczania w szkołach podstawowych;	a. liczba miejsc wychowania przedszkolnego (szt.) – <i>stabilizacja</i> b. liczba wybudowanych /zmodernizowanych pomieszczeń/obiektów dydaktycznych i sportowych (szt.) - <i>wzrost</i> c. liczba zajęć pozalekcyjnych (szt.) - <i>wzrost</i> d. średnie wyniki nauczania w szkołach (%) - <i>poprawa / stabilizacja</i> f. liczba nauczycieli, u których podniosły się umiejętności w zakresie wykorzystywania narzędzi cyfrowych w nauczaniu (os.) - <i>wzrost / stabilizacja</i>

	Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia działań i trend rozwojowy
CS.II. Wielofunkcyjny rozwój społeczny gminy Kurów.	CO.II.3. Oferta kulturalna blisko miejsca zamieszkania.	Wzmocnienie poczucia tożsamości lokalnej i wspólnotowości przez modernizację pomieszczeń i zakup wyposażenia świetlic wiejskich. Wspieranie twórców ludowych, zespołów folklorystycznych, grup artystycznych. Rozwój oferty społeczno - kulturalnej dostosowanej do potrzeb poszczególnych grup kategorialnych mieszkańców. Sukcesywne rozwijanie księgozbioru tradycyjnego, zasobów cyfrowych oraz oferty biblioteki publicznej. Organizacja wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych, integrujących społeczność lokalną, wykorzystujących lokalny potencjał kulturowy i przyrodniczy.	a. poszerzenie oferty kulturalnej dla mieszkańców; b. integracja mieszkańców w różnych grupach wiekowych; c. wzmacnianie tożsamości lokalnej i kulturowej mieszkańców; d. promocja lokalnego dziedzictwa kulturowego;	a. liczba zmodernizowanych i/lub wyposażonych obiektów wykorzystywanych na cele społeczno - kulturalne (szt.) - <i>wzrost / stabilizacja</i> b. liczba wydarzeń kulturalnych (szt./rok) - <i>wzrost / stabilizacja</i> c. liczba uczestników wydarzeń kulturalnych (os./rok) - <i>wzrost / stabilizacja</i>
CS.II. Wielofunkcyjny rozwój społeczny gminy Kurów.	CO.II.4. Aktywny wypoczynek mieszkańców.	Modernizacja zbiornika wodnego wraz z towarzyszącą infrastrukturą rekreacyjną. Rozbudowa i modernizacja stadionu w Kurowie, w tym budowa trybun oraz zaplecza sportowego. Rozwój oferty zajęć rekreacyjno - sportowych dla różnych grup kategorialnych mieszkańców. Utworzenie stref rekreacji (place zabaw, w tym zielone place zabaw, siłownie, boiska wielofunkcyjne).	a. zwiększenie poziomu aktywnego spędzania czasu wolnego przez mieszkańców; b. poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego o charakterze sportowo-rekreacyjnym; c. zwiększenie oferty wypoczynkowo - rekreacyjnej dla odwiedzających gminę turystów;	a. liczba wybudowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej i sportowej (szt.) - <i>wzrost / stabilizacja</i> b. liczba zajęć rekreacyjno - sportowych (szt./rok) - <i>wzrost</i>

	Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia działań i trend rozwojowy
CS.II. Wielofunkcyjny rozwój społeczny gminy Kurów..	CO.II.5. Inwestycja w kapitał społeczny gminy.	Rozwój usług wspierających działalność obywatelską mieszkańców, z wykorzystaniem narzędzi organizowania społeczności lokalnej i ekonomii społecznej. Wzmocnienie kompetencji społecznych i umiejętności organizacyjnych lokalnych liderów. Promocja wolontariatu wśród młodzieży. Współpraca i wspieranie działalności organizacji pozarządowych, kół gospodyń wiejskich i ochotniczych straży pożarnych. Wsparcie inicjatyw oddolnych mieszkańców. Budowa i przebudowa miejsc spotkań (świetlic i strażnic). Wypożyczenie świetlic wiejskich i otoczenia świetlic jako przestrzeni służącej integracji i samoorganizacji mieszkańców poszczególnych miejscowości.	a. integracja społeczna mieszkańców gminy; b. rozwój inicjatyw obywatelskich; c. rozwój aktywności społecznej mieszkańców;	a. liczba wolontariuszy (os.) - <i>wzrost</i> b. liczba organizacji pozarządowych / grup nieformalnych / podmiotów ekonomii społecznej (szt.) - <i>wzrost</i> c. liczba oddolnych inicjatyw realizowanych przez mieszkańców (szt.) - <i>wzrost</i>

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia działań i trend rozwojowy
CO.II.6. Bezpieczeństwo socjalne	Promowanie wartości rodzinnych, wspieranie rodzin wielodzietnych i niepełnych. Wsparcie placówek opieki społecznej w zakresie zapewnienia dostępności oraz tworzenia warunków do rozwoju oferty usług społecznych na rzecz mieszkańców. Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym w rodzinach, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Wsparcie osób bezrobotnych, osób narażonych na wykluczenie społeczne, osób z trudną sytuacją bytową. Realizacja programów profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii. Realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie i innych. Rozwój poradnictwa społecznego, np. prawnego, psychologicznego. Zwiększenie zasobu mieszkań socjalnych i komunalnych.	a. zapewnienie skutecznej opieki osobom narażonym na wykluczenie społeczne i mającym trudną sytuację bytową; b. zapobieganie szerzeniu się patologii społecznych i rozwojowi uzależnień; c. poprawa warunków życia osób wymagających wsparcia socjalnego i osób bezrobotnych; d. troska o utrzymanie jak więzi rodzinnych i międzypokoleniowych;	a. liczba działań podejmowanych na rzecz rodziny (szt.) - <i>wzrost /stabilizacja</i> b. liczba programów społecznych realizowanych na rzecz mieszkańców (szt.) - <i>wzrost</i> c. liczba osób korzystających z różnych form pomocy (os.) - <i>wzrost / stabilizacja</i>

CS.III. Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy Kurów.

Rozwój gospodarczy gminy będzie opierał się na zasadach zrównoważonego rozwoju, co w praktyce oznacza dążenie do równowagi pomiędzy potrzebami gospodarczymi, lokalną społecznością i wymaganiami ochrony środowiska.

Cel Strategiczny III. skupia działania inwestycyjne oraz programy gospodarcze wspierające lokalną przedsiębiorczość oraz dostosowanie gospodarstw rolnych do zmian zachodzących z rolnictwie i wyzwań rynkowych. Gmina przez swoją aktywność i podejmowanie współpracy z Lokalną Grupą Działania i instytucjami otoczenia biznesu tworzyć będzie warunki do rozwijania działalności okołorolniczej pozwalającej na dywersyfikację źródeł dochodów gospodarstw rolnych.

Realizacja Celu Strategicznego III. zintegrowana jest z pozostałymi celami. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej usług komunalnych oraz infrastruktury społecznej wpływa na poprawę warunków środowiskowych, technicznych oraz wzrost atrakcyjności terenów gminy dla zewnętrznych przedsiębiorców. W realizację CS.III. wpisuje się prowadzenie działań marketingu gospodarczego oraz wzmacnianie zdolności współpracy gminy w wymiarze terytorialnym, opierającej się na budowaniu marki lokalnych produktów rolnych, szkółkarstwa, potencjału inwestycyjnego.

Współcześnie, niezbędnym elementem zintegrowanego rozwoju jest tworzenie warunków do rozwoju innowacji oraz zapewnienie dostępności do usług cyfrowych. Mobilność zawodową mieszkańców wsi, deficyty wykształcenia można zneutralizować poprzez ukierunkowanie na wzrost kompetencji cyfrowych mieszkańców, wzrost dostępności do e-usług i Internetu rzeczy. Kluczowe w tym zakresie jest podejmowanie przez gminę działań partnerskich i lobbingowych na rzecz zwiększenia dostępności do sieci Internetowej. Transfer nowych technologii i innowacji do lokalnej gospodarki przełoży się na rozwój nowych sektorów gospodarki tj. biogospodarka, zielona gospodarka, odnawialne źródła energii, gospodarka społeczna. Trwająca pandemia i trudne warunki prowadzenia działalności gospodarczej wskazały nowe ścieżki organizacji pracy, usług i handlu. Rosnący udział e-commerce w rynku pokazuje, że obszary wiejskie są dobrym miejscem pracy i prowadzenia działalności gospodarczej w systemie on-line. Badania społeczne wskazują, iż w perspektywie najbliższych 3-5 lat znacznie wzrośnie zapotrzebowanie społeczne na oferowane w takiej formie produkty i usługi.

Cele operacyjne niezbędne dla realizacji CS. III.:

CO.III.1. Marketing gospodarczy i rozwój współpracy w wymiarze terytorialnym.

CO.III.2. Przyjazny klimat dla modernizacji gospodarstw rolnych i rozwijania działalności okołorolniczej i usług dla mieszkańców.

CO.III.3. Wzmocnienie turystyki i rekreacji wykorzystującej lokalnej zasoby kulturowe i przyrodnicze.

CO.III. 4. Cyfryzacja i promowanie innowacji dostosowanych do potrzeb przedsiębiorców i mieszkańców.

Powyższe cele operacyjne przyjęte dla CO.III. stanowią podstawę do wyznaczenia kierunków działań, które zamieszczono w poniższej tabeli:

Tabela 4 Kierunki działań dla CS.III. Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy Kurów

	Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia działań i trend rozwojowy
CS.III. Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy Kurów.	CO.III.1. Marketing gospodarczy i rozwój współpracy w wymiarze terytorialnym.	Promocja gospodarcza gminy, w tym opracowanie marki gospodarczej i planu działania. Opracowanie ofert inwestycyjnych zgodnie z obowiązującym standardem PAIH. Tworzenie stref aktywności gospodarczej dla tworzenia działalności gospodarczej na terenie gminy. Nawiązanie współpracy w zakresie marketingu gospodarczego, np. z COI województwa lubelskiego, COI miast Lublina i Puław, IUNG w Puławach, instytucjami otoczenia biznesu.	a. zwiększenie rozpoznawalności gminy w regionie; b. zwiększenie świadomości potencjalnych inwestorów w zakresie autów gospodarczych;	a. liczba podjętych działań promocyjnych w ramach współpracy z organizacjami zewnętrznymi i samorządami (szt.) - <i>wzrost</i> b. liczba materiałów informacyjno - promocyjnych promujących potencjał gospodarczy gminy (szt.) - <i>wzrost</i> c. liczba opracowanych ofert inwestycyjnych (szt.) - <i>wzrost</i>

	Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia działań i trend rozwojowy
CS.III. Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy Kurów.	CO.III.2. Przyjazny klimat dla modernizacji gospodarstw rolnych i rozwijania działalności okołorolniczej i usług dla mieszkańców.	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych i doradztwo zawodowe mieszkańców ukierunkowane na łączenie pracy zawodowej lub podejmowanie działalności okołorolniczej z aktywnością w rolnictwie. Promowanie dobrych praktyk w zakresie rozwijania działalności okołorolniczej i usług dla mieszkańców przy współpracy z Lokalną Grupą Działania oraz Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej. Upowszechnianie doradztwa branżowego, np. we współpracy z ODR w Końskowoli w zakresie nowoczesnych metod upraw, rolnictwa ekologicznego, szkółkarstwa. Rozwój poradnictwa i szkoleń dla młodzieży w zakresie samozatrudnienia i poruszania się na lokalnym rynku pracy. Rozwój lokalnego targu i miejsc sprzedaży bezpośredniej m.in. dla produktów rolnych, przetwórstwa. Wspieranie procesu modernizacji gospodarstw rolnych, inwestycji w gospodarstwach i dostosowania obiektów budowlanych przez rozwiązania w planowaniu przestrzennym.	a. poprawa atrakcyjności inwestycyjnej gminy; b. zwiększenie liczby przedsiębiorców; c. rozwój działalności okołorolniczej spadek bezrobocia wśród mieszkańców; e. zwiększenie konkurencyjności gminy w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy,	a. liczba mieszkańców, u których kwalifikacje zawodowe uległy poprawie (os.) - <i>wzrost</i> b. liczba działań ukierunkowanych na wsparcie rozwoju przedsiębiorczości (szt.) - <i>wzrost</i> c. liczba podjętych działań edukacyjnych w zakresie małego przetwórstwa, rzemiosła i drobnej wytwórczości (szt.) - <i>wzrost</i>
CS.III. Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy Kurów.	CO.III.3. Wzmocnienie turystyki i rekreacji wykorzystującej lokalnej zasoby kulturowe i przyrodnicze.	Współpraca na rzecz tworzenia sieci produktów i usług turystycznych w regionie. Prowadzenie kampanii edukacyjnej związanej z drobną wytwórczością, rzemiosłem i przetwórstwem na potrzeby mieszkańców i przyjezdnych. Podejmowanie działań inwestycyjnych ukierunkowanych na turystykę i rekreację, np. szlaki rowerowe, zagospodarowanie parków i skwerów na miejsca odpoczynku i rekreacji, restauracja zabytków celem zapewnienia powszechnej dostępności).	a. rozwój przedsiębiorczości opartej o lokalne zasoby przyrodnicze i kulturowe;	a. liczba działań podejmowanych na rzecz rozwoju przedsiębiorczości opartej o zasoby kulturowe i przyrodnicze (szt.) - <i>wzrost</i> b. liczba podmiotów działających w sieci producentów i usługodawców (szt.) - <i>wzrost</i>

	Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia działań i trend rozwojowy
CS.III. Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy Kurów.	CO.III. 4. Cyfryzacja i promowanie innowacji dostosowanych do potrzeb przedsiębiorców i mieszkańców.	Wsparcie rozwoju infrastruktury teleinformatycznej. Aktywizacja cyfrowa dzieci, młodzieży i dorosłych m.in. w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu. Rozwój e-usług publicznych dostarczanych przez samorząd na rzecz przedsiębiorców i mieszkańców.	a. zwiększenie dostępu do Internetu b. poprawa kompetencji cyfrowych mieszkańców; c. poprawa dostępności do usług publicznych; c. zwiększenie mobilności zawodowej mieszkańców;	a. liczba nowych e-usług publicznych (szt.) - <i>wzrost</i> b. liczba rozwiązań cyfrowych wprowadzonych na rzecz przedsiębiorców (szt.) - <i>wzrost</i>

Rozdział 6. Model funkcjonalno – przestrzenny Gminy Kurów

Przestrzenne ujęcie planowanych w sferze gospodarczej czy społecznej działań wpisuje się w zasadę zrównoważonego rozwoju gminy. Przestrzeń stanowi zasób, w którym kumulują się wszystkie zachodzące oddziaływania i procesy: społeczne, gospodarcze i środowiskowe. Punktem odniesienia dla modelu funkcjonalno – przestrzennego gminy Kurów są definiowane cele i kierunki rozwoju gminy. Założenia modelu opierają się na ustaleniach wynikających z zasad ustalonych w modelu wojewódzkim oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kurów.

W perspektywie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego obszar gminy Kurów definiowany jest jako rolnicza przestrzeń produkcyjna, która dzięki dobrej dostępności komunikacyjnej do usług wyższego rzędu rozwijać może integrację funkcjonalną z ośrodkami miejskimi. Powiązania funkcjonalne na linii miasto – wieś prowadzić mogą do wzmocnienia gminy, rozwoju nowych form przedsiębiorczości i poprawy efektywności prowadzonych przez nią działań. Zlokalizowany w części na terenie gminy Kurów Obszar Chronionego Krajobrazu Kozi Bór wskazywany jest jako korytarz ekologiczny miasta metropolitalnego, o wartościowym ekosystemie umożliwiającym zaspokajanie potrzeb związanych z turystyką i rekreacją. Zatem, poza kluczową funkcją związaną z potencjałem rolniczym i stabilizacją rozwoju rolnictwa (produkcja żywności i rozwój rolnictwa towarowego), dokument wskazuje na potencjał gminy związany z możliwością zwiększenia bazy terenów rekreacyjnych (PZPW wskazuje, iż na terenie gminy Kurów występują strefy rozwoju terenów turystyki wypoczynkowej i turystyki kwalifikowanej).

W odniesieniu do ustaleń Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kurów (Uchwała Nr XVI/130/2012 Rady Gminy Kurów z dnia 30 maja 2012 r.) w modelu funkcjonalno – przestrzennym gminy wyznaczone są obszary:

Obszar I - rolniczo – osadniczy:

Podstawową funkcją obszaru jest funkcja rolnicza i związana z nią funkcja osadnicza. Uzupełniającą jest funkcja rekreacyjno-turystyczna.

W obrębie obszaru zlokalizowane są trzy wsie: Bronisławka, Choszczów i Marianka o układzie zwartym ulicowym. Obszar charakteryzuje się małą gęstością zaludnienia. Jako główną zasadę rozwoju funkcjonalno – przestrzennego obszaru wyznacza się dążenie do zwartości i wielofunkcyjności terenów zabudowy, polegające na skupianiu zabudowy i zapewnianiu bliskiej dostępności podstawowych funkcji.

W tym zakresie dopuszcza się m.in.:

- rozwój gospodarki rolnej, szczególnie gospodarstw specjalistycznych, rozwój rolnictwa ekologicznego,
- rozwój istniejących wsi, wprowadzanie funkcji drobnej wytwórczości, rzemiosła i usług związanych z produkcją rolną, o uciążliwości mieszczącej się w granicach posesji,
- kształtowanie krajobrazu kulturowego – troska o starodrzew i wprowadzenie drzew w otoczeniu nowej zabudowy,
- wyposażenie obszaru w urządzenia infrastruktury technicznej, zwłaszcza w kanalizację sanitarną,
- uzupełnienie sieci dróg, poprawa powiązań funkcjonalnych między wsiami,
- zachowanie oraz ochrona elementów charakterystycznych krajobrazu (zadrzewienia śródpolne, rozłogi pól) oraz ekspozycji punktu widokowego,

- wzbogacenie biologiczne obszaru,
- poprawa powiązań funkcjonalnych między wsiami,
- powiększenie zasobów leśnych poprzez przekazywanie do zalesień gruntów nieprzydatnych dla rolnictwa.

Obszar II - chronionego krajobrazu:

Podstawowe równorzędne funkcje obszaru to funkcje rolnicza i przyrodnicza. Funkcjami uzupełniającymi są funkcje osadnicza oraz rekreacyjno -turystyczna.

W skład omawianego obszaru wchodzi zwarte kompleksy leśne z lasami ochronnymi i stanowiskiem bociana czarnego o dużej przydatności dla potrzeb rekreacyjnych, podmokłe doliny rzeki Bielkowej oraz tereny rolne. Na terenie obszaru znajdują się 4 wsie w układzie zwartym ulicowym: Dęba, Barłogi, Łąkoć i Zastawie.

W tym zakresie dopuszcza się m.in.:

- rozwój gospodarki rolnej i hodowlanej, z preferencją dla rolnictwa ekologicznego,
- rozwój istniejących wsi, uzupełnianie istniejących ciągów zabudową (również letniskową),
- wprowadzenie funkcji usługowej służącej obsłudze gospodarki rolnej oraz usług dla obsługi ruchu turystycznego i rekreacji,
- wyposażenie obszaru w urządzenia infrastruktury technicznej, zwłaszcza w kanalizację sanitarną,
- uzupełnienie sieci dróg gminnych,
- podporządkowanie gospodarki leśnej funkcjom ochronnym, zachowanie oraz ochrona walorów krajobrazowych obszaru,
- wzbogacenie biologiczne obszaru.

Obszar III - rolniczo – osadniczy:

Jako podstawową funkcję obszaru ustala się funkcję rolniczą i związaną z nią funkcję osadniczą. Jako uzupełniającą ustala się funkcję rekreacyjno-turystyczną.

Na obszarze występują 3 niewielkie wsie: Wólka Nowodworska z Kolonią Nowy Dwór, Wygoda oraz Posiołek.

W tym zakresie dopuszcza się m.in.:

- rozwój gospodarki rolnej i hodowlanej, a szczególnie gospodarstw specjalistycznych i rolnictwa ekologicznego,
- dopuszczenie budowy urządzeń energetyki odnawialnej – farmy wiatrowej,
- rozwój istniejących wsi,
- uzupełnienie sieci dróg gminnych,
- wyposażenie obszaru w urządzenia infrastruktury technicznej, zwłaszcza w kanalizację sanitarną,
- zachowanie oraz ochrona elementów charakterystycznych krajobrazu,
- wzbogacenie biologiczne obszaru,
- realizacja zbiornika retencyjnego u zbiegu rzek Bielkowej i Kurówki,
- wprowadzanie funkcji drobnej wytwórczości, rzemiosła i usług związanych z produkcją rolną.

Obszar IV – rolniczo – osadniczy:

Podstawową funkcją obszaru jest funkcja rolnicza i związana z nią funkcja osadnicza. Jako uzupełniająca wskazana jest funkcja rekreacyjno-turystyczna.

Na obszarze występują niezagospodarowane złoża kruszyw drobnych podlegające ochronie prawnej przed zabudową oraz wieś Kłoda w układzie ulicowym.

W tym zakresie dopuszcza się m.in.:

- rozwój gospodarki rolnej i hodowlanej, szczególnie gospodarstw specjalistycznych, rolnictwa ekologicznego,
- rozwój istniejących wsi, wprowadzanie funkcji drobnej wytwórczości, rzemiosła i usług związanych z produkcją rolną,
- wyposażenie obszaru w urządzenia infrastruktury technicznej, zwłaszcza w kanalizację sanitarną,
- uzupełnienie sieci dróg gminnych dla poprawy powiązań funkcjonalnych między wsiami,
- utworzenie w rejonie węzła komunikacyjnego bazy obsługi ruchu tranzytowego i obsługi podróży,
- zachowanie oraz ochrona elementów charakterystycznych krajobrazu.

Obszar V – osadniczo – usługowy:

Podstawowa funkcja obszaru to wielofunkcyjny rozwój centrum gminy.

Obszar znajduje się w centrum gminy, w jego skład wchodzi miejscowości: Kurów, Brzozowa Gać, Szumów i Olesin. Kurów pełni funkcję ośrodka gminnego. W Kurowie zlokalizowane są wszystkie działy usług dla obsługi gminy: administracja, usługi publiczne, handel, rzemiosło, gastronomia, usługi rolnictwa oraz obiekty przemysłu i przetwórstwa. Występują wszystkie typy zabudowy: siedliskowa, jednorodzinna i wielorodzinna ze znaczną przewagą zabudowy jednorodzinnej. Obszar wykazuje tendencje rozwojowe.

W tym zakresie dopuszcza się m.in.:

- tworzenie warunków dla porządkowania, modernizacji i uzupełnienia zagospodarowania w ramach istniejącego układu urbanistycznego,
- zachowanie kameralnej skali miejscowości,
- wspieranie rozwoju funkcji pozarolniczych o uciążliwości mieszczonej się w granicach posesji,
- wyposażenia obszaru w infrastrukturę techniczną,
- dbałość o obiekty zabytkowe, w szczególności podjęcie działań prowadzących do rozwoju usług publicznych w pałacu kurowskim,
- realizacja zbiornika retencyjnego u zbiegu rzek Garbówki i Kurówki,
- rozwój usług dla mieszkańców,
- dopuszczenie eksploatacji w północnej części strefy kruszyw naturalnych ze wskazaniem rekultywacji leśnej wyrobisk poeksploatacyjnych.

Obszar VI osadniczo – rolniczo – krajobrazowy:

Podstawową funkcją obszaru jest funkcja osadnicza, rozwój rolnictwa z zachowaniem bioróżnorodności.

Wyposażony w zróżnicowane ukształtowanie terenu, na jego terenie zlokalizowana jest wieś Płonki, o nieregularnym układzie rozproszony zabudowy.

W tym zakresie dopuszcza się m.in.:

- rozwój gospodarki rolnej i hodowlanej, wspieranie produkcji rolniczej, a szczególnie gospodarstw specjalistycznych równocześnie zachowaniu przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych wartości terenu,

- dążenie do rozwoju rolnictwa ekologicznego,
- rozwój istniejącego układu osadniczego przez lokalizowanie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej,
- wprowadzanie usług dla rolnictwa i ludności, funkcji drobnej wytwórczości, rzemiosła i usług związanych z produkcją rolną,
- kształtowanie krajobrazu kulturowego wsi poprzez pielęgnację starodrzewu, obsadzenie drzewami krzyży i kapliczek, wprowadzenie drzew w otoczeniu nowej zabudowy,
- wyposażenie obszaru w urządzenia infrastruktury technicznej, zwłaszcza w kanalizację sanitarną,
- uzupełnienie sieci dróg gminnych,
- zachowanie i ochrona elementów charakterystycznych krajobrazu oraz ekspozycji punktu widokowego,
- wzbogacenie bioróżnorodności obszaru.

Obszar VII – osadniczo – rolniczo – krajobrazowy:

Podstawową funkcją obszaru jest funkcja rolnicza i związana z nią funkcja osadnicza. Jako uzupełniającą ustala się funkcję rekreacyjno-turystyczną.

Główna miejscowość obszaru to Klementowice, powstałe na stokach doliny z lokalnym ciekim wodnym i stawem..

W tym zakresie dopuszcza się m.in.:

- rozwój gospodarki rolnej, ogrodniczej i hodowlanej, w tym wykorzystanie naturalnych predyspozycji terenu dla rozwoju gospodarstw rolnych specjalistycznych (tradycyjnie ukierunkowanych na produkcję owoców, warzyw i szkółkarstwa) i hodowlanych,
- kształtowanie układów osadniczych na wyznaczonych terenach, wykluczenie rozpraszania zabudowy,
- kształtowanie krajobrazu kulturowego wsi poprzez pielęgnację starodrzewu, wprowadzenie drzew w otoczeniu nowej zabudowy,
- rozwój usług pod kątem funkcji ośrodka wspomagającego ośrodek gminny,
- wyposażenie obszaru w urządzenia infrastruktury technicznej, zwłaszcza w kanalizację sanitarną,
- uzupełnienie sieci dróg gminnych, poprawy powiązań funkcjonalnych między wsiami,
- zachowanie i ochrona elementów charakterystycznych krajobrazu oraz ekspozycji punktu widokowego,
- zachowanie oraz ochrona substancji zabytkowej, wzbogacenie bioróżnorodności obszaru.

Obszar VIII – osadniczo – rolniczo - krajobrazowy:

Podstawową funkcją obszaru jest funkcja rolnicza i związana z nią funkcja osadnicza. Jako uzupełniającą ustala się funkcję rekreacyjno-turystyczną.

Na obszarze zlokalizowane jest wieś Buchałowice. Jej zabudowa kształtuje się w zgrupowaniach wzdłuż drogi powiatowej biegnącej doliną między dwoma wniesieniami terenu. Dodatkowo występuje nieliczna zabudowa rozproszona (Górna Droga).

W tym zakresie dopuszcza się m.in.:

- rozwój gospodarki rolnej, ogrodniczej i hodowlanej, szczególnie gospodarstw specjalistycznych i rozwoju rolnictwa ekologicznego,

- rozwój istniejącej wsi ale i wykluczenie rozpraszania zabudowy poza terenami wyznaczonymi pod zabudowę,
- wyposażenie obszaru w urządzenia infrastruktury technicznej, zwłaszcza w kanalizację sanitarną,
- uzupełnienie sieci dróg gminnych dla zapewnienia obsługi istniejącej zabudowy rozproszonej oraz poprawy powiązań funkcjonalnych między wsiami,
- zachowanie i ochrona elementów charakterystycznych krajobrazu oraz ekspozycji punktu widokowego,
- wzbogacenie bioróżnorodności obszaru,
- wprowadzenie zabezpieczeń przeciwoerozyjnych typu zadarnienia i zadrzewienia na tereny niszczone przez erozję wodną.

Obszar IX – rolniczo - osadniczy:

Podstawową funkcją obszaru jest funkcja rolnicza i zachowanie krajobrazu.

Na obszarze występują udokumentowane złoża surowców ilastych do produkcji ceramiki budowlanej podlegające ochronie prawnej przed zabudową. Obszar jest słabo zaludniony. Zabudowa siedliskowa grupuje się w rejonie przystanku kolejowego, tworząc układ ulicowy. W środkowej i południowej części obszaru występuje nieliczna zabudowa rozproszona oraz zabytkowy wiatrak. Obszar znajduje się w otulinie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego i objęta jest strefą „C” ochrony uzdrowskiej uzdrowiska Nałęczów.

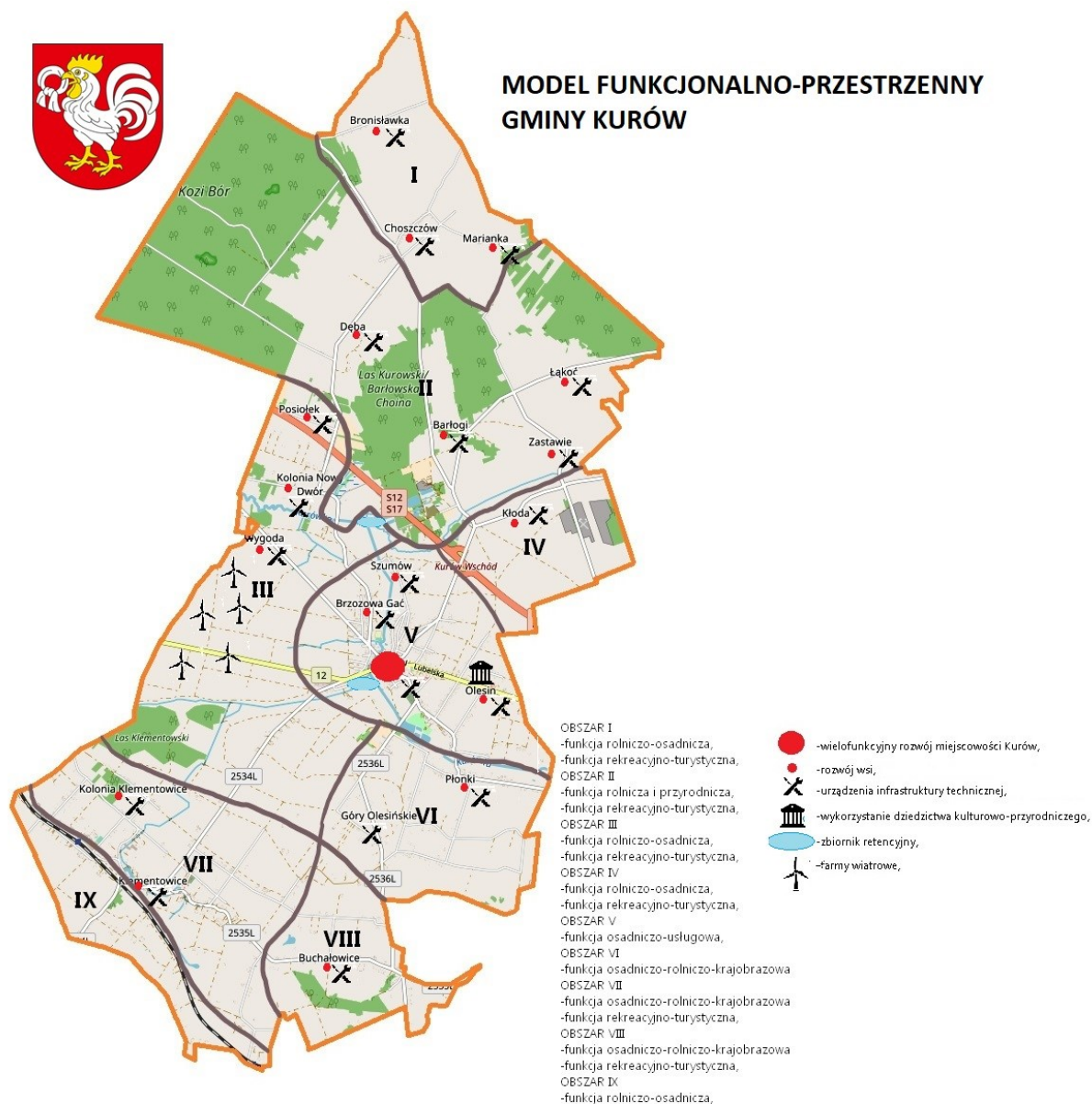
W tym zakresie dopuszcza się m.in.:

- wykluczenie wszelkich inwestycji mogących pogorszyć właściwości lecznicze Uzdrowiska Nałęczów,
- dążenie do rozwoju rolnictwa ekologicznego,
- umiarkowany rozwój zabudowy siedliskowej, wykluczenie rozpraszania zabudowy poza terenami wyznaczonymi pod zabudowę,
- wyposażenie obszaru w urządzenia infrastruktury technicznej, zwłaszcza w kanalizację sanitarną,
- uzupełnienie sieci dróg gminnych dla zapewnienia obsługi istniejącej zabudowy rozproszonej oraz poprawy powiązań funkcjonalnych między wsiami,
- zachowanie i ochrona elementów charakterystycznych krajobrazu oraz ekspozycji punktu widokowego.

Zaplanowane w Strategii działania inwestycyjne wpisują się zasady i kierunki planowania zdefiniowane w przyjętym Uchwałą Nr XVI/130/2012 Rady Gminy Kurów z dnia 30 maja 2012r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kurów. Treść i sposób przedstawienia modelu funkcjonalno – przestrzennego zależy od przyjętych w dokumentach planistycznych uwarunkowań i kierunków rozwoju planowania przestrzennego gminy Kurów. Jednocześnie kształtować będzie rekomendacje dla polityki przestrzennej gminy. Mając na względzie uwarunkowania przestrzenne oraz przyjęte w Strategii cele i kierunki działań gmina Kurów predystynowana jest do rozwijania następujących funkcji:

- w oparciu o walory przyrodnicze do rozwoju funkcji rolniczo- osadniczej, w tym przestrzeni hodowlanej, produkcyjnej, tj. gospodarstw specjalistycznych i rolnictwa ekologicznego,
- w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe (w szczególności obszary chronione) zrównoważony rozwój funkcji rekreacyjno – turystycznej.

Rysunek 5 Model funkcjonalno - przestrzenny gminy Kurów

Źródło: opracowanie na podstawie Uchwały Nr XVI/130/2012 Rady Gminy Kurów z dnia 30 maja 2012 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kurów

Rozdział 7. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej Gminy Kurów

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej gminy Kurów określono na podstawie stworzonego modelu funkcjonalno-przestrzennego i analizy uwarunkowań przestrzennych w gminie, dokonane w oparciu o studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kurów. We wskazanych w modelu struktury funkcjonalno – przestrzennej obszarach, w zależności od kierunków rozwoju i zagospodarowania przyjęto następujące ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

A - Tereny rozwoju przestrzennego w aspekcie uwarunkowań przyrodniczych

Rekomendacje i ustalenia obejmują, m.in.:

- zachowanie walorów przyrodniczych gminy i ich ochrona przed degradacją,
- określenie kierunków wzbogacania ekologicznego gminy,
- określenie form ochrony prawnej i planistycznej,
- określenie optymalnych uwarunkowań dla rozwoju różnych form działalności gospodarczej,
- określenie przyrodniczych kierunków powiązań obszaru gminy z otaczającymi obszarami otwartymi,
- ustanowienie Przyrodniczego Systemu Gminy, który współtworzą: dno doliny rzeki Kurówki z jej dopływami oraz zwarte kompleksy leśne.

W/w rekomendacje i ustalenia kluczowe są przede wszystkim dla Obszaru I, Obszaru IV, Obszaru VII, Obszaru VIII modelu funkcjonalno – przestrzennego gminy Kurów.

B - Tereny objęte strefowaniem konserwatorskim oraz kluczowe zasady ochrony i kształtowania środowiska kulturowego i krajobrazu

Kluczowa rekomendacja obejmuje potrzebę zachowania specyficznych cech krajobrazu występującego w obrębie gminy, w tym np. krajobrazu lessowego Płaskowyżu Nałęczowskiego czy historycznie ukształtowanych cech krajobrazu antropogenicznego.

Inne rekomendacje i ustalenia obejmują, m.in.:

- utrzymanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania terenów otwartych gwarantujących zachowanie panoramicznych otwarć widokowych,
- pielęgnację obiektów charakterystycznych dla struktury krajobrazu rolniczego,
- ograniczenie rozpraszania zabudowy,
- troskę o skalę i formę zabudowy wiejskiej celem utrzymania i nawiązywania do tradycyjnej zabudowy regionalnej,
- stosowanie wysokiej zieleni przydomowej oraz osłanianie zielenią wysoką elementów struktury krajobrazu obniżających jego jakość.

W/w rekomendacje i ustalenia kluczowe są dla wszystkich obszarów modelu funkcjonalno – przestrzennego gminy Kurów.

C - Tereny objęte zmianami i modernizacją rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Rekomendacje i ustalenia obejmują, m.in.:

- potrzebę organizacji terenów urządzonych dla obsługi rolnictwa, poprawiających możliwość i warunki zbytu,

- dążenie do wykorzystania walorów przestrzennych gminy i pogodzenia produkcji rolniczej z innymi funkcjami nierolniczymi,
- waloryzację agroekologiczną, szczególnie we wsiach: Barłogi, Zastawie, Wólka Nowodworska, Łąkoć, Barłogi, Szumów,
- dostosowanie infrastruktury rolnictwa, do ekologicznych wymogów gospodarowania, w postaci: zaplecza technicznego, budownictwa inwentarskiego, urządzeń melioracyjnych, zaopatrzenia wsi i rolnictwa w wodę, przystosowania dróg gospodarczych i wiejskich.

W/w rekomendacje i ustalenia kluczowe są dla wszystkich obszarów modelu funkcjonalno – przestrzennego gminy Kurów.

D - Tereny rozwoju funkcji pozarolniczych, obejmujące przede wszystkim rejon ośrodka gminnego

Kluczowa rekomendacja obejmuje traktowanie funkcji pozarolniczych jako uzupełnienie funkcji rolniczej.

Inne rekomendacje i ustalenia obejmują, m.in.:

- rozwój działalności związanej ze skupem i przetwórstwem lokalnych surowców rolniczych,
- lokalizowanie nowych obiektów związanych z funkcją pozarolniczą w rejonie rozwoju gospodarczego,
- przekształcenia i modernizacje istniejących obiektów produkcyjnych w kierunku ograniczenia ich uciążliwości.

W/w rekomendacje i ustalenia kluczowe są przede wszystkim dla Obszaru V modelu funkcjonalno – przestrzennego gminy Kurów.

E - Tereny rozwoju funkcji rekreacyjnej i turystycznej

Kluczowa rekomendacja obejmuje traktowanie funkcji rekreacyjnej i turystycznej jako uzupełniającej do rolniczej.

Inne rekomendacje i ustalenia obejmują, m.in.:

- dopuszczenie realizacji infrastruktury i urządzeń turystycznych (np. ścieżki rowerowe, szlaki piesze, ścieżki dydaktyczne, szlaki jazdy konnej, parki, zieleńce, urządzenia sportowe) w rejonach atrakcyjnych przyrodniczo i krajobrazowo,
- dostosowanie dla potrzeb rekreacji lub na inne cele użyteczne społecznie parku w zespole pałacowo – parkowym w Olesinie,
- rozwój wypoczynku pobytowego, w szczególności na wsiach wskazanych jako letniskowe: Bronisławka, Choszczów, Dęba, Wągielnica, Posiołek, Wólka Nowodworska, Klementowice, Buchałowice, w oparciu o kwatery prywatne – agroturystyczne i pensjonatowe, a także kempingi, pola namiotowe i biwakowe,
- dostosowanie obciążenia turystycznego lasów do ich chłonności rekreacyjnej,
- lokalizację moteli, zajazdów, parkingów turystycznych, miejsc obsługi podróżnych, zgodnie z polityką przestrzenną województwa lubelskiego z wykorzystywaniem położenia w stosunku do dróg krajowych i wojewódzkich,
- realizację zbiorników retencyjnych o funkcji rekreacyjnej, w szczególności na obrzeżach małych ośrodków rekreacyjno – turystycznych (pensjonatów),
- rozwój zaplecza obsługującego turystykę i związanej z nim infrastruktury technicznej,
- zwiększenie dostępności komunikacyjnej obszarów atrakcyjnych turystycznie.

W/w rekomendacje i ustalenia kluczowe są przede wszystkim dla Obszaru I, Obszaru II, Obszaru III, Obszaru IV, Obszaru VII i Obszaru VIII modelu funkcjonalno – przestrzennego gminy Kurów.

F - Tereny rozwoju funkcji osadniczej

Kluczowe rekomendacje dotyczą terenów zabudowy zagrodowej i obejmują dopuszczenie realizacji zabudowy jednorodzinnej, wszelkiego rodzaju usług nieuciążliwych dla otoczenia oraz zabudowy letniskowej.

Inne rekomendacje i ustalenia obejmują, m.in.:

- koncentrację zabudowy przez kształtowanie zwartych ciągów osadniczych,
- kształtowanie nowej zabudowy w skali i formie nawiązującej do tradycyjnej zabudowy regionalnej,
- dopuszczenie przekształcania zabudowy zagrodowej na letniskową, realizację zabudowy letniskowej i jednorodzinnej jako uzupełnienie zespołów osadniczych w nawiązaniu do regionalnej tradycji budowlanej,
- realizację usług dla obsługi rolnictwa oraz dla obsługi ruchu turystycznego (handel, gastronomia, wypożyczalnie sprzętu turystycznego) w ramach istniejących zespołów osadniczych,
- uzupełnienie sieci dróg w całym obszarze gminy oraz wyposażenie wsi w infrastrukturę techniczną,
- rozwój ośrodka gminnego – miejscowości Kurów przez koncentrację administracji i usług pożarowniczych, w celu rozwoju wielofunkcyjnego ośrodka obsługi mieszkańców gminy,
- stosowanie ustaleń przyjętych dla poszczególnych stref ochronnych.

W/w rekomendacje i ustalenia kluczowe są dla wszystkich obszarów modelu funkcjonalno – przestrzennego gminy Kurów.

G - Zasady i kierunki rozwoju infrastruktury

Rekomendacje i ustalenia dotyczące zasad i kierunków rozwoju infrastruktury kluczowe są dla wszystkich obszarów modelu funkcjonalno – przestrzennego gminy Kurów.

a. Rozwój systemu transportowego

Rekomendacje i ustalenia obejmują, m.in.:

- komunikacja kolejowa: zaleca się przebudowę i dostosowanie do norm europejskich AGC i AGTC istniejącej infrastruktury kolejowej dla poprawy połączeń o znaczeniu międzyregionalnym i międzynarodowym w tym linii Warszawa – Lublin – Dorohusk oraz modernizację budynku stacyjnego i przebudowę przystanku kolejowego;
- komunikacja drogowa: zaleca się budowę nowych elementów układu drogowego dla obsługi terenów zainwestowania, wymianie nawierzchni gruntowych na twarde, rozwój alternatywnych form transportu np. rower;
- komunikacja publiczna: zaleca się poprawę obsługi gminy komunikacją zbiorową, wyposażenie przystanków w zatoki i zadaszenia, rozwój podsystemu rowerowego jako uzupełniającego obsługę gminy w relacjach wewnętrznych;
- techniczne zaplecze motoryzacji: zaleca się by o rozmieszczeniu i ilości usług w zakresie stacji paliw oraz obiektów obsługi samochodów i maszyn rolniczych decydował rynek popytu i podaży;
- parkowanie: zaleca się przewidywanie parkowania na terenach działek przewidzianych pod różne formy zabudowy.

b. Rozwój infrastruktury technicznej – energetyka

Rekomendacje i ustalenia obejmują, m.in.:

- prowadzenie działań służących poprawie pewności zasilania, zwiększeniu możliwości przesyłu mocy i energii elektrycznej,
- podniesienie standardów zaopatrzenia odbiorców w energię elektryczną,
- ograniczenie uciążliwości linii napowietrznych.

c. Rozwój infrastruktury technicznej – telekomunikacja

Rekomendacje i ustalenia obejmują, m.in.:

- prowadzenie działań służących poprawie standardów łączności,
- dążenie do pełnego zaspokojenie potrzeb na łącza telefoniczne,
- umożliwianie rozwoju usług ponadpodstawowych.

d. Rozwój infrastruktury technicznej – zasady i kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w wodę

Rekomendacje i ustalenia obejmują, m.in.:

- maksymalne wykorzystanie grupowych wodociągów wiejskich dla zaopatrzenia w wodę istniejącego i planowanego zainwestowania na obszarze gminy,
- wzrost niezawodności dostawy wody do poszczególnych odbiorców, w tym sukcesywna wymiana rurociągów azbestocementowych na rurociągi z PE lub z PCV,
- poprawa bezpieczeństwa przeciwpożarowego na obszarze gminy,
- stworzenie warunków dla właściwej ochrony jakości i ilości wód pobieranych z ujęć na obszarze gminy,
- preferowanie polityki zmierzającej do racjonalnego wykorzystywania wody dla celów produkcyjnych,
- utrzymanie w eksploatacji lokalnych systemów wodociagowych funkcjonujących na terenie na terenach trzech zakładów produkcyjnych i Zespołu Szkół w Klementowicach,
- realizacja studni rezerwowej dla ujęcia Kurów II, brak powiązań zewnętrzne z sieciami wodociagowymi sąsiednich gmin.

e. Rozwój infrastruktury technicznej – zasady i kierunki rozwoju systemów gospodarki ściekowej

Rekomendacje i ustalenia obejmują, m.in.:

- realizację współzależną wodociągów i unieszkodliwiania ścieków,
- poprawa stanu sanitarnego miejscowości na terenach o funkcji wypoczynkowej oraz w miejscowościach korzystających z wodociągów zbiorowych.

f. Rozwój infrastruktury technicznej – zasady i kierunki rozwoju systemów gospodarki cieplnej

Rekomendacje i ustalenia obejmują, m.in.:

- poprawę standardów gospodarki cieplnej poprzez rozbudowę na obszarze gminy sieci przesyłowych gazu ziemnego,
- poprawę warunków ochrony środowiska na obszarze gminy poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń spalin oraz ograniczenie uciążliwości odpadów paleniskowych,
- poprawę efektywności ekonomicznej gospodarki energetycznej w gminie.

g. Rozwój infrastruktury technicznej – rozwój gospodarki odpadami

Rekomendacje i ustalenia obejmują, m.in.:

- promocję selektywnej zbiórki odpadów w miejscach ich powstawania i gromadzenia,

- zwiększenie gospodarczego wykorzystania odpadów produkcyjnych,
- zmniejszenie ilości powstających odpadów poprzez promowanie technologii mało-odpadowych,
- prawidłowe zagospodarowanie terenów lokalizacji miejsc gromadzenia i składowania odpadów,
- nadzór nad gospodarką odpadami niebezpiecznymi.

h. Rozwój infrastruktury technicznej – ochrona przeciwpowodziowa

Rekomendacje i ustalenia obejmują, m.in.:

- pozostawienie obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią w użytkowaniu łąkowo - wodnym z zakazem zalesiania i zadrzewiania,
- racjonalne retencjonowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód,
- budowanie i utrzymywanie wałów przeciwpowodziowych i kanałów ulgi,
- zachowanie i tworzenie wszelkich systemów retencji wód, budowa i rozbudowa zbiorników retencyjnych, suchych zbiorników przeciwpowodziowych oraz polderów przeciwpowodziowych,
- poprawę stanu koryta potoków i progów wodnych,
- doposażenie gminnych jednostek straży pożarnej, doskonalenie procedur i wyposażenie gminnych formacji obrony cywilnej i osób uczestniczących w procesie zarządzania kryzysowego przeciwdziałaniu klęskom i zagrożeniom.

Rozdział 8. System realizacji Strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Zakres sformułowanych w Strategii celów ma interdyscyplinarny i przekrojowy charakter. Wdrażanie Strategii wymaga zaangażowania i współpracy pracowników dysponujących wiedzą i kompetencjami z różnych obszarów oraz odpowiedniej komunikacji i budowania relacji z partnerami zewnętrznymi i mieszkańcami.

Celem zapewnienia efektywności oraz spójności prowadzonych działań implementacja Strategii opierać będzie się o system wdrażania oparty na dwóch filarach: organizacyjnym i finansowym.

Filar organizacyjny Strategii obejmuje system realizacji dokument obejmujący 5 procesów:

1. wdrażanie,
2. monitoring,
3. ewaluację,
4. modyfikację,
5. komunikację.

Tabela 5 System realizacji Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 – 2030

WDRAŻANIE	MONITORING	EWALUACJA	AKTUALIZACJA	KOMUNIKACJA
Obejmuje proces realizacji przyjętych kierunków działań poprzez wdrażanie przedsięwzięć inwestycyjnych i nieinwestycyjnych.	Obejmuje proces otrzymywania informacji o stopniu realizacji celów Strategii przez cykliczny pomiar stopnia osiągnięcia wskaźników.	Obejmuje analizę i ocenę danych z monitoringu oraz informacji odnoszących się do sprawności wdrażania i zarządzania Strategią	Obejmuje proces zapewniający aktualność i ciągłość zarządzania rozwojem Gminy, którego podstawą są wnioski z raportu monitoringowego i ewaluacyjnego lub inne obiektywne okoliczności.	Obejmuje działania informacyjne i edukacyjne na temat wizji, misji, celów Strategii oraz budowanie relacji z interesariuszami, partnerami.

Źródło: opracowanie własne

System realizacji Strategii stanowią następujące podmioty:

Dla każdego z podmiotów uczestniczących w filarze organizacyjnym systemu realizacji Strategii przypisane zostały określone zadania i obowiązki:

1. Rada Gminy Kurów

1. Wdrażanie:

- podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 – 2030,
- podejmowanie uchwał, w tym uchwał budżetowych służących realizacji działań wynikających ze Strategii.

2. Monitorowanie:

- zapoznanie się z raportami monitoringowymi, w tym z rocznym raportem o stanie gminy.

3. Ewaluacja:

- zapoznanie się z raportami ewaluacyjnymi,
- opiniowanie i doradzanie w zakresie działań naprawczych związanych z wdrażaniem Strategii.

4. Aktualizacja:

- podjęcie uchwały w sprawie aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 – 2030.

5. Komunikowanie:

- uczestniczenie w działaniach związanych z komunikowaniem Strategii w otoczeniu zewnętrznym, w tym budowanie relacji z mieszkańcami.

2. Wójt Gminy Kurów

1. Wdrażanie:

- decyzje w sprawie sposobu realizacji działań zaplanowanych w Strategii,
- decyzje dotyczące zmian w działaniach, w przypadku powstałych problemów i zagrożeń związanych z ryzykiem nieosiągnięcia celów Strategii.

2. Monitorowanie:

- zapoznanie się z raportami monitoringowymi,
- decyzje w zakresie realizacji wniosków wynikających z monitoringu.

3. Ewaluacja:

- zapoznanie się z raportami ewaluacyjnymi,
- decyzje w zakresie sposobu realizacji rekomendacji wynikających z prowadzonej ewaluacji.

4. Aktualizacja:

- decyzja o potrzebie aktualizacji Strategii,
- akceptacja zaktualizowanej Strategii,
- przedłożenie projektu uchwały w sprawie aktualizacji Strategii Radzie Gminy Kurów.

5. Komunikowanie:

- uczestniczenie w działaniach związanych z komunikowaniem Strategii w otoczeniu zewnętrznym, w tym budowanie relacji z partnerami i mieszkańcami.

3. Zastępca Wójta Gminy

1. Wdrażanie:

- nadzór nad wypracowaniem każdorazowo do 30 września danego roku zbiorczej listy działań do realizacji w kolejnym roku budżetowym wraz z planem finansowym,
- rekomendacje w sprawie znaczących zmian we wdrażanych działaniach w przypadku powstałych problemów i zagrożeń związanych z ryzykiem nieosiągnięcia celów Strategii.

2. Monitorowanie:

- nadzór nad opracowaniem raportu o stanie gminy, zawierającym informacje o poziomie wdrażania Strategii,
- zapoznanie się z raportem monitoringowym.

3. Ewaluacja:

- nadzór nad prowadzeniem badania ewaluacyjnego Strategii,
- formułowanie rekomendacji dotyczących sposobu realizacji zaleceń wynikających z ewaluacji.

4. Aktualizacja:

- formułowanie rekomendacji w sprawie potrzeby aktualizacji Strategii,
- ocena projektu aktualizacji Strategii w zakresie wpływu zmian za zasoby: organizacyjne, kadrowe i finansowe gminy.

5. Komunikowanie:

- uczestniczenie w działaniach związanych z przekazywaniem informacji o Strategii wewnątrz urzędu i jednostek organizacyjnych oraz w otoczeniu zewnętrznym.

4. Pracownicy Urzędu Gminy, jednostek organizacyjnych

1. Wdrażanie:

- realizacja działań Strategii, zgodnie z przepisami prawa, procedurami wewnętrznymi,
- przygotowanie do 15 września danych niezbędnych do przygotowania planu finansowego realizowanych działań.

2. Monitorowanie:

- przygotowanie do 30 kwietnia każdego roku informacji na temat wdrażanych działań na potrzeby opracowania raportu o stanie gminy,
- monitoring realizowanych działań.

3. Ewaluacja:

- ewaluacja wdrażanych działań,
- przygotowywanie materiałów do raportów ewaluacyjnych Strategii.

4. Aktualizacja:

- przygotowanie danych niezbędnych do aktualizacji Strategii,
- aktualizacja Strategii lub / i współpraca w tym zakresie z ekspertem zewnętrznym

5. Komunikowanie:

- uczestniczenie w działaniach w działaniach związanych z komunikowaniem Strategii,
- publikowanie na stronie internetowej informacji o Strategii.

5. Sekretarz Gminy

- organizacja pracy urzędu,
- przegląd uchwał i procedur wymagających aktualizacji lub wprowadzenia na potrzeby wdrażania Strategii,
- stałe dostosowanie uchwał i procedur do obowiązujących przepisów prawa,
- troska o dostępność do zasobów, kadr, zaplecza technicznego.

Skarbnik Gminy odpowiada za filar finansowy Strategii, w tym za nadzorowanie przygotowania planu finansowego Dokumentu i jego późniejszych aktualizacji oraz rozliczanie działań realizowanych w ramach Strategii. Pracownicy Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych gminy odpowiedzialni za wdrażanie działań Strategii, pod nadzorem Zastępcy Wójta zobowiązani są do przygotowania i aktualizacji zakresu i planu finansowego działań Strategii w terminie do 15 września roku poprzedzającego dany rok budżetowy. Zaakceptowane przez Wójta plany są podstawą do sporządzenia przez Skarbnika Gminy projektu budżetu i wieloletniej prognozy finansowej gminy. Wsparcie organizacyjne Skarbnika Gminy stanowi dział finansowy.

System realizacji Strategii jest oparty na komunikacji z otoczeniem, zewnętrznym, przede wszystkim mieszkańcami, partnerami oraz podmiotami zaangażowanymi w wdrażanie Dokumentu. Wyznaczone zostały priorytety komunikacji Strategii, w postaci:

1. łączenie wszystkich interesariuszy i partnerów Strategii,
2. zapewnienie odpowiedniego przepływu informacji na każdym etapie realizacji Strategii,
3. troska o dwukierunkowy przepływ informacji,
4. wykorzystywanie nowoczesnych metod i narzędzi komunikacyjnych.

Na każdym etapie w proces komunikacji zaangażowane będą wszystkie najważniejsze strony systemu realizacji Strategii i wykorzystane zostaną zróżnicowane metody komunikowania, tj.:

- komunikacja ustna: spotkania, konferencje, narady, zebrania, rozmowy telefoniczne,
- komunikacja pisemna: informacje i ogłoszenia, e-mailing, elektroniczne bazy danych, plany, raporty, dokumenty, sprawozdania, materiały zamieszczane na stronach internetowych i portalach społecznościowych.

Procesowi wdrażania Strategii towarzyszyć będzie stała współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w szczególności z mieszkańcami, podmiotami gospodarczymi, lokalnymi organizacjami pozarządowymi, sąsiadującymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją samorządu województwa i administracją rządową.

W ramach wewnętrznej komunikacji i angażowania mieszkańców, organizacje pozarządowych, przedsiębiorców gmina Kurów podejmować będzie samodzielnie i we współpracy z organizacjami pozarządowymi działania informacyjne w formie stałej kampanii informacyjnej na stronie internetowej oraz bezpośrednich spotkań. Dzięki podejmowaniu takich działań zwiększać będzie się liczba zaangażowanych w rozwój gminy mieszkańców, przedsiębiorców, stowarzyszeń.

Budowanie relacji i zaangażowanie sąsiadujących samorządów oraz samorządu województwa i administracji rządowej będzie mieć miejsce za pomocą uczestnictwa i zaangażowania władz gminy w aktywny udział we współpracy w kooperacjach samorządowych, bezpośrednie spotkania z przedstawicielami odpowiednich władz i instytucji, uczestniczenie w projektach partnerskich i akcjach lobbujących.

Gmina będzie również uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez sąsiadujące jednostki samorządu terytorialnego oraz w pracach nad Lokalną Strategią Rozwoju LGD Zielony Pierścień. W trakcie konsultacji dokonana zostanie ocena zgodności zapisów Strategii z konsultowanym projektem dokumentu, a w przypadku konieczności dokonana odpowiednia aktualizacja Strategii.

W ramach systemu realizacji Strategii rekomenduje się:

1. dokonanie przeglądu obowiązujących uchwał i procedur wewnętrznych,
2. przyjęcie lub aktualizację szczegółowych planów i programów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji działań danego celu strategicznego.

Dokumentami, które wymagać będą aktualizacji lub opracowania dla osiągnięcia zaplanowanych efektów przyjętych kierunków rozwoju gminy Kurów będą, m.in. strategia rozwiązywania problemów społecznych, gminny program rewitalizacji, plan gospodarki niskoemisyjnej, program ochrony środowiska. W zakresie skoordynowania działań z zakresu planowania przestrzennego gmina dokona przeglądu dokumentów planistycznych w zakresie konieczności dostosowania do zapisów strategii studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz dokona szczegółowej oceny konieczności sporządzania / aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Rozdział 9. Monitoring i ewaluacja

W systemie realizacji Strategii niezbędnym elementem jest regularne monitorowanie zachodzących zjawisk i zmian. Celem monitoringu jest:

1. efektywna ocena realizacji zawartych w Strategii założeń,
2. dostarczenie informacji na temat rzeczowego i finansowego stopnia realizacji poszczególnych celów,
3. ocena procesu realizacji poszczególnych działań,
4. wskazanie występujących trudności.

System monitorowania Strategii opierał będzie się na analizie dostępnych danych statystycznych i liczbowych dla sformułowanych wskaźników realizacji przyporządkowanych do poszczególnych celów i kierunków działania. Analiza ta może zostać uzupełniona o szereg informacji opisowych charakteryzujących poszczególne obszary działalności gminy. W procesie tym, należy zachować

ciągłość danych i prezentować je w szeregach czasowych tak, aby możliwe było obserwowanie zachodzących tendencji.

Rekomenduje się skoordynowanie monitoringu Strategii ze sprawozdawczością realizowaną na potrzeby opracowania zgodnie z art. 28aa ustawy o samorządzie gminnym raportem o stanie gminy na dany rok. W ramach przytoczonej regulacji gmina zobowiązana jest do zawarcia w takim raporcie informacji na temat działalności władz samorządowych w roku, którego dotyczy opracowanie raportu, a w szczególności w zakresie realizacji strategii, polityk i programów oraz uchwał organu stanowiącego. Ważnym elementem raportu jest jego upublicznienie wraz z zaproszeniem mieszkańców do wzięcia udziału w sesji rady gminy, której elementem jest debata poświęcona tematyce raportu. Sposób przygotowania raportu wpisuje się przyjęty system wdrażania dokumentu.

Na koniec okresu wdrażania Strategii przeprowadzony zostanie monitoring strategiczny, odnoszący się do całokształtu wdrażania Strategii i stopnia osiągnięcia celów. Wzory kart monitoringowych zostaną opracowane i przyjęte w drodze zarządzenia wójta.

Proces ewaluacji Strategii polegał będzie na systematycznym badaniu prowadzonym z użyciem zróżnicowanych metod. Prowadzona ewaluacja spełniać ma następującą rolę:

1. weryfikować efektywność wdrażania – zapewniać, że wdrażane działania są uzasadnione, a środki są efektywnie alokowane,
2. wskazywać, w jakim stopniu wdrażanie Strategii wpłynęło na osiągnięcie celów, jakie było oddziaływanie działań rozwojowych,
3. poprawiać wydajność, skuteczność wdrażania Strategii,
4. poprawiać potencjał osób odpowiedzialnych za wdrażanie Strategii, ich relacje i kulturę organizacyjną,
5. włączać interesariuszy, w tym grupy dotychczas marginalizowane we wdrażanie Strategii.

Ewaluacja Strategii wykorzystywać będzie powszechnie stosowaną metodę ewaluacji hybrydowej. Jest ona kombinacją ewaluacji wewnętrznej dokonywanej przez pracowników gminy i zewnętrznej – realizowanej przez zewnętrznego eksperta. W praktyce oznaczać będzie to, że podmioty odpowiedzialne za wdrażanie Strategii samodzielnie planują badanie, ale jego wybrane elementy (np. opracowanie metodologii, realizacja ankiety, wywiady, zaangażowanie interesariuszy) zlecane są na zewnątrz. Wnioski i rekomendacje z tak realizowanej ewaluacji również są wynikiem współpracy pracowników i eksperta zewnętrznego. Ewaluacja Strategii prowadzona będzie z następującą częstotliwością, uwzględniającą typy ewaluacji:

1. *ewaluacja mid-term* – realizowana w połowie okresu realizacji, jej celem jest sprawdzenie, czy osiągnięte do tego momentu efekty gwarantują realizację celów, a jeśli nie, przedstawiać ma rekomendacje w zakresie działania naprawczych koniecznych do wdrożenia oraz zakresu wymaganej modyfikacji i aktualizacji Strategii (rekomendowany okres to rok 2026),
2. *ewaluacja ex-post* – realizowana po zakończeniu wdrażania Strategii, jej celem jest ocena wszystkich efektów wdrażania oraz przedstawienie rekomendacji w zakresie aktualizacji polityki rozwoju Gminy (rok 2030).

W trakcie prowadzonej ewaluacji zaangażowani zostaną interesariusze Strategii, tj. mieszkańcy, podmioty gospodarcze, organizacje pozarządowe, rolnicy, inwestorzy, jednostki pomocnicze (pracownicy biblioteki, GOPS-u, domu kultury, szkół, spółki komunalnej, sołtysi).

Rozdział 10. Ramy finansowania

Wdrażanie Strategii wymaga poniesienia określonych nakładów finansowych na szereg działań o charakterze inwestycyjnym i bieżącym. Część działań przewidzianych w Strategii realizowana będzie w ramach działalności poszczególnych jednostek organizacyjnych gminy, samorządowej instytucji kultury czy spółki komunalnej.

Podstawą finansowania Strategii jest budżet gminy i jego ramy wynikające z gromadzonych dochodów własnych, subwencji i dotacji celowych z budżetu państwa. Możliwym źródłem finansowania działań jest także finansowanie zwrotne i inne mechanizmy (np. pożyczki, kredyty, obligacje komunalne, obligacje przychodowe, faktoring samorządowy, itd.). Kluczowym źródłem finansowania działań będzie finansowanie zewnętrzne w formie dotacji ze środków unijnych, budżetu państwa i innych.

W perspektywie finansowej 2021 – 2027 kontynuowane będą mechanizmy wdrażania polityki spójności. Dostępny obecnie projekt Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 zakłada realizację krajowych oraz regionalnych programów. Nowe mechanizmy finansowe to:

- program finansowany ze środków Funduszu Sprawiedliwej Transformacji z instytucją zarządzającą na poziomie krajowym oraz istotną rolę Urzędów Marszałkowskich w jego wdrażaniu,
- Krajowy Plan Odbudowy finansowany z Funduszu Odbudowy przeznaczonego na minimalizowanie negatywnych skutków społeczno – gospodarczych oraz dostosowane do wyzwań jakie stworzyły się wskutek występowania pandemii COVID-19;

Bieżąca analiza możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania kierunków działań przewidzianych w Strategii, wskazuje na następujące kluczowe dla wdrażania Strategii programy :

I. fundusze unijne, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego dla bieżącej perspektywy finansowej (wdrażanej do roku 2023) oraz nowego programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Lubelszczyzny na lata 2021-2027, a także ogólnopolskich programów operacyjnych tj.:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS) – Program finansowany z FS oraz EFRR i będzie obejmował wsparcie: ochrony środowiska, przystosowania do zmian klimatycznych, gospodarczego wykorzystania zasobów środowiskowych, gospodarki obiegu zamkniętym, efektywności energetycznej, produkcji energii z odnawialnych źródeł, infrastruktury energetycznej i systemów smart, ograniczenie emisji ze źródeł mieszkalnych, wzmocnienie infrastruktury ochrony zdrowia, działania w zakresie kultury i turystyki;
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) - finansowany z EFRR i będzie obejmował następujący zakres ważny w kontekście przyjętych w Strategii działań: cyfrowe kompetencje pracowników instytucji publicznych, cyber bezpieczeństwo, e-usługi sektora publicznego i prywatnego, cyfryzację back-office administracji publicznej, zwiększenie dostępności danych cyfrowych o wysokim potencjale wykorzystania, zwiększenie potencjału i wykorzystywania zaawansowanych technologii cyfrowych, w tym zastosowań analizy wielkich zbiorów danych, zwiększenie dostępu do usług ultra-szybkiego szerokopasmowego Internetu, wsparcie

- rozwiązań informatycznych i technologicznych problemów społeczno-gospodarczych, budowę potencjału centrów innowacji cyfrowych dla e-administracji;
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) – finansowany z EFS+; główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program będzie wspierał projekty z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia;
 - Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW) – nowy program dla makroregionu Polski Wschodniej; koncentruje się na czterech głównych obszarach: wzmocnienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, energia i ochrona klimatu, spójna sieć transportowa i zwiększenie dostępności transportowej oraz aktywizacja kapitału społecznego, rozwój turystyki i usługi uzdrowiskowe;
 - Program pomoc żywnościowa (PO PŻ). Program finansowany z EFS+ i będzie obejmował następujący zakres ważny w kontekście przyjętych w Strategii działań: pomoc żywnościowa lub podstawowa pomoc materialna oraz działania w obszarze włączenia społecznego, tzw. działania towarzyszące dla osób najbardziej potrzebujących służące zwiększeniu samodzielności osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym;
- II. finansowanie obszarów wiejskich na bazie Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2021 – 2027 (2030) – system realizacji WPR zakłada m.in. następujące komponenty strategiczne i programy wspierające rozwój obszarów wiejskich: Plan dla Wsi, PROW 2014–2020, Krajowy plan dla WPR 2021–2027:
- Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich – w ramach II filar wspierać będzie zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, w tym programów odnowy wsi;
- III. programy Komisji Europejskiej, które wspierają różne obszary życia społeczno – gospodarczego:
- Program LIFE – dotyczący działań na rzecz środowiska: ochrony środowiska i efektywnego gospodarowania zasobami, przyrody i różnorodności biologicznej oraz zarządzania i informowania w zakresie środowiska;
 - Program ERASMUS – ukierunkowany na wymiany i edukację różnych grup społecznych i środowisk, uczniów, studentów, seniorów;
 - Program Łącząc Europę (CEF – Connecting Europe Facility) – będący instrumentem finansującym strategiczne inwestycje w infrastrukturę w zakresie budowy dróg, linii kolejowych, sieci energetycznych, a także rozwoju technologii informacyjno-komunikacyjnych;
 - Program Kreatywna Europa – w ramach, którego środki otrzymuje europejska kultura, kino, telewizja, muzyka, literatura, teatr, dziedzictwo kulturowe i inne powiązane dziedziny;
- IV. programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Fundusz Inwestycji Lokalnych, Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, rewitalizacji, sportu, kultury, edukacji i innych:

- V. programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Lubelskiego;
- VI. programy funduszy krajowych, tj. Narodowy Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Bank Gospodarstwa Krajowego;
- VII. inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- VIII. inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przez podmioty publiczne i prywatne, tj.:
- Polski Fundusz Rozwoju (PFR) – z dedykowanymi dla samorządów terytorialnych programami i usługami o charakterze finansowym i pozafinansowym, polegające na: wsparciu infrastruktury, pomocy w zakresie realizacji przedsięwzięć w formule partnerstwa publiczno-prywatnego, ofercie kredytów na rozwój edukacji, wsparciu sektora mieszkalnictwa na wynajem,
 - Europejski Bank Inwestycyjny, Bank Światowy, Bank Rozwoju Rady Europy, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju,
- IX. środki prywatne, przy wykorzystaniu formuły partnerstwa publiczno-prywatnego.

Powyższe przykłady nie wyczerpują całego katalogu możliwości pozyskiwania środków finansowych na realizację działań wpisujących się w przyjęte w Strategii kierunki i obszary tematyczne. Niezbędne jest monitorowanie pojawiających się możliwości.

Celem zapewnienia stabilnych podstaw wdrażania Strategii istotne jest zapewnienie odpowiedniego poziomu dochodów gminy oraz różnicowania źródeł finansowania działań. W niektórych przypadkach pewnym ograniczeniem może być zdolność gminy do zapewnienia kapitału własnego. Wyzwaniem dla najbliższych lat będą nieoszacowane jeszcze skutki gospodarcze trwającej pandemii COVID-19, zmian w finansowaniu jednostek samorządu terytorialnego oraz w przepisach prawa powiązanych z realizacją zadań własnych gminy. Pojawiające się ryzyka dotyczą konieczności zwiększania wydatków samorządu związanych przede wszystkim z finansowaniem usług społecznych, edukacji, gospodarki odpadami, przy mniejszych wpływach z podatku dochodowego PIT i CIT oraz niższej subwencji oświatowej.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii zakłada współpracę z innymi gminami, samorządem powiatu i samorządem województwa Lubelskiego. Współpraca ta obejmować może wymiar: organizacyjny oraz finansowy (w tym przekazywanie dotacji na realizację zadań) oraz partnerski (polegający na wspólnej realizacji działań rozwojowych).

Spis tabel, rysunków, map i wykresów

Rysunek 1 Kluczowe elementy Europejskiego Zielonego Ładu.....	7
Rysunek 2 Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku). Podstawowe założenia modelu zarządzania rozwojem.....	8
Rysunek 3 Regionalne OSI wyznaczone w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do roku 2030.....	22
Rysunek 4 OSI PODLASKI z zaznaczonym obszarem gminy Kurów.....	24
Rysunek 5 Model funkcjonalno - przestrzenny gminy Kurów.....	50
Tabela 1 Spójność Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021-2030 z dokumentami krajowymi wyższego rzędu	10
Tabela 2 Kierunki działań dla CS.I. Przyjazna dla mieszkańców i środowiska przestrzeń gminy Kurów	30
Tabela 3 Kierunki działań dla CS.II. Wielofunkcyjny rozwój społeczny gminy Kurów.....	35
Tabela 4 Kierunki działań dla CS.III. Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy Kurów	42
Tabela 5 System realizacji Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 – 2030	56

Wykaz załączników

Załącznik nr 1 - Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Kurów	
Załącznik nr 2 - Wyniki badania ankietowego skierowanego do mieszkańców Gminy Kurów	
Załącznik nr 3 - Podsumowanie przebiegu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 – 2030	

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Kurów

GMINA KURÓW
POWIAT PUŁAWSKI
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE

Spis treści

1.	Diagnoza sytuacji społecznej.....	4
1.1.	Demografia	4
1.2.	Pomoc społeczna.....	7
1.3.	Ochrona zdrowia	9
1.4.	Bezpieczeństwo.....	9
1.5.	Edukacja	10
1.6.	Potrzeby wyższego rzędu	12
1.6.1.	Uczestnictwo w kulturze.....	12
1.6.2.	Sport i rekreacja.....	14
2.	Diagnoza sytuacji gospodarczej.....	16
2.1.	Rynek pracy	16
2.2.	Przedsiębiorczość	17
2.3.	Dominujące sektory gospodarki.....	18
2.4.	Rolnictwo.....	19
2.5.	Aktywność obywatelska	22
2.5.1.	Organizacje pozarządowe i ich działalność.....	22
2.5.2.	Aktywność wyborcza.....	22
3.	Diagnoza sytuacji przestrzennej.....	24
3.1.	Ład przestrzenny	24
3.1.1.	Położenie.....	24
3.1.2.	Sieć osadnicza	25
3.1.3.	Układ komunikacyjny.....	25
3.1.4.	Infrastruktura sieciowa.....	26
	Sieć elektroenergetyczna	26
	Sieć gazowa	26
	Sieć wodociągowa.....	27
	Kanalizacja	27
3.1.5.	Mieszkalnictwo	28
3.1.6.	Gospodarka odpadami i ściekami.....	28
3.2.	Stan i ochrona środowiska	29
3.3.	Stan i ochrona dziedzictwa narodowego	30
4.	Samorząd	33
4.1.	Podział terytorialny	33
4.2.	Budżet jednostki samorządu terytorialnego.....	33
4.3.	Pozyskiwanie środków zewnętrznych	36

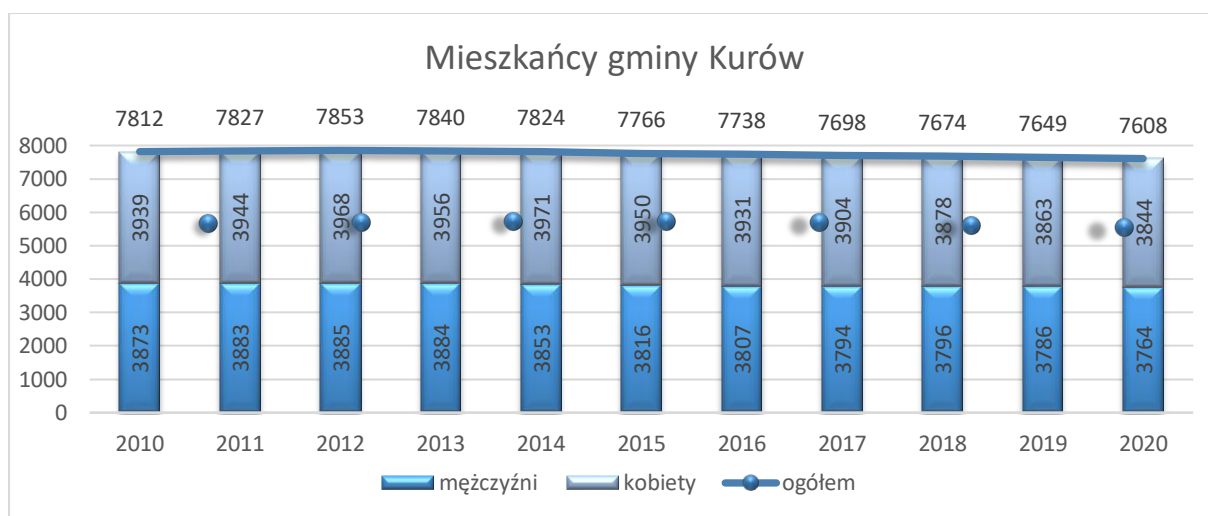
Spis map, wykresów, tabel	37
Źródła bazodanowe:	38

1. Diagnoza sytuacji społecznej

1.1. Demografia

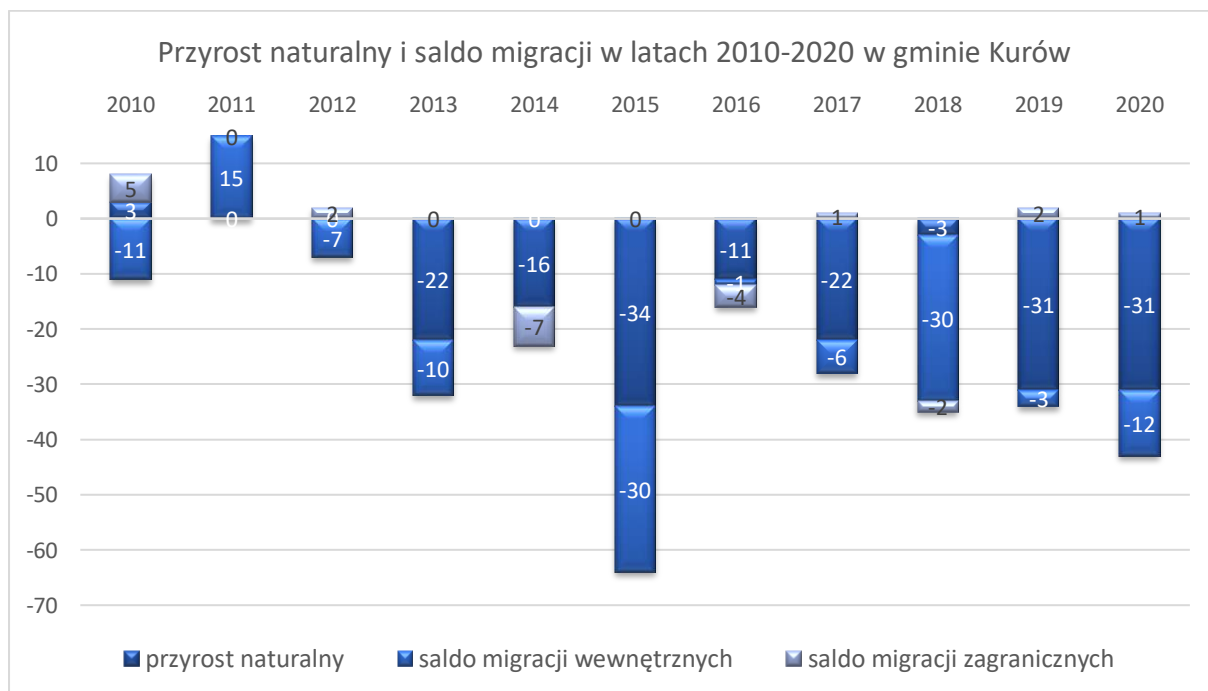
Gminę Kurów zamieszkuje ponad 7,6 tysiąca osób, z czego 50,5% stanowią kobiety. W ostatnich latach ludność gminy nieznacznie maleje, co wiąże się z ujemnym przyrostem naturalnym i ujemnym saldem migracji. Na przestrzeni dekady spadek procentowy liczby mieszkańców gminy wynosi -2,6%.

Wykres 1 Liczba mieszkańców gminy Kurów w latach 2010-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

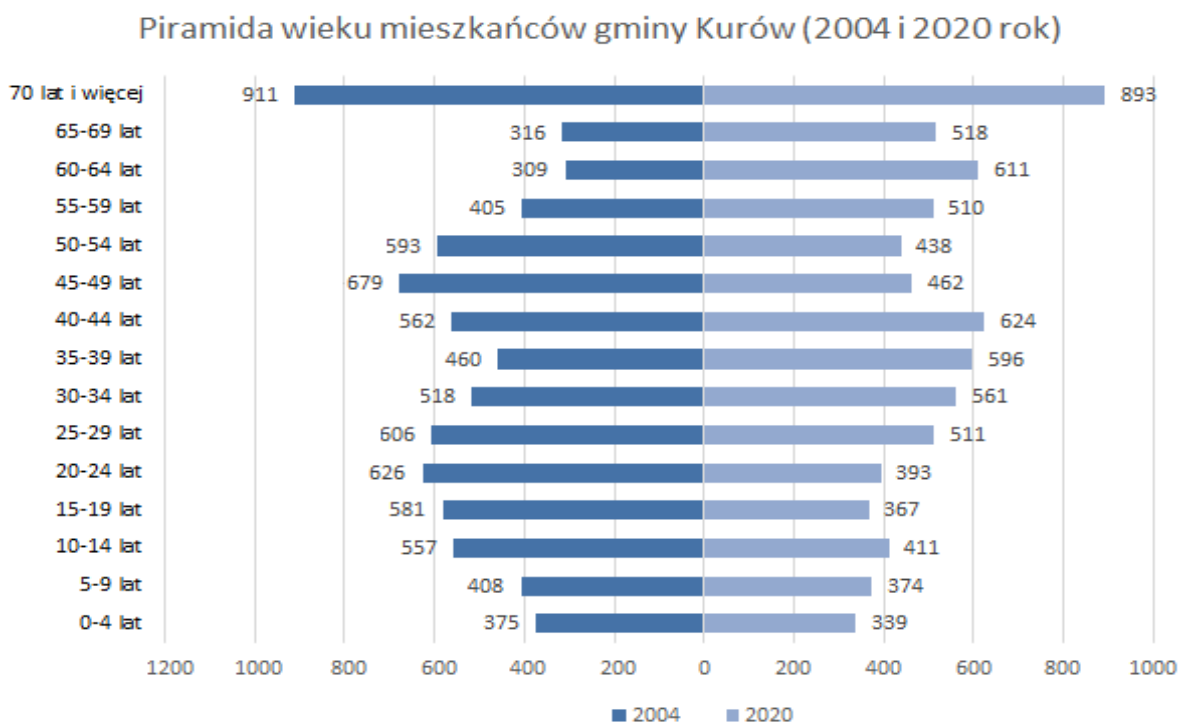
Wykres 2 Przyrost naturalny i saldo migracji w latach 2010-2020

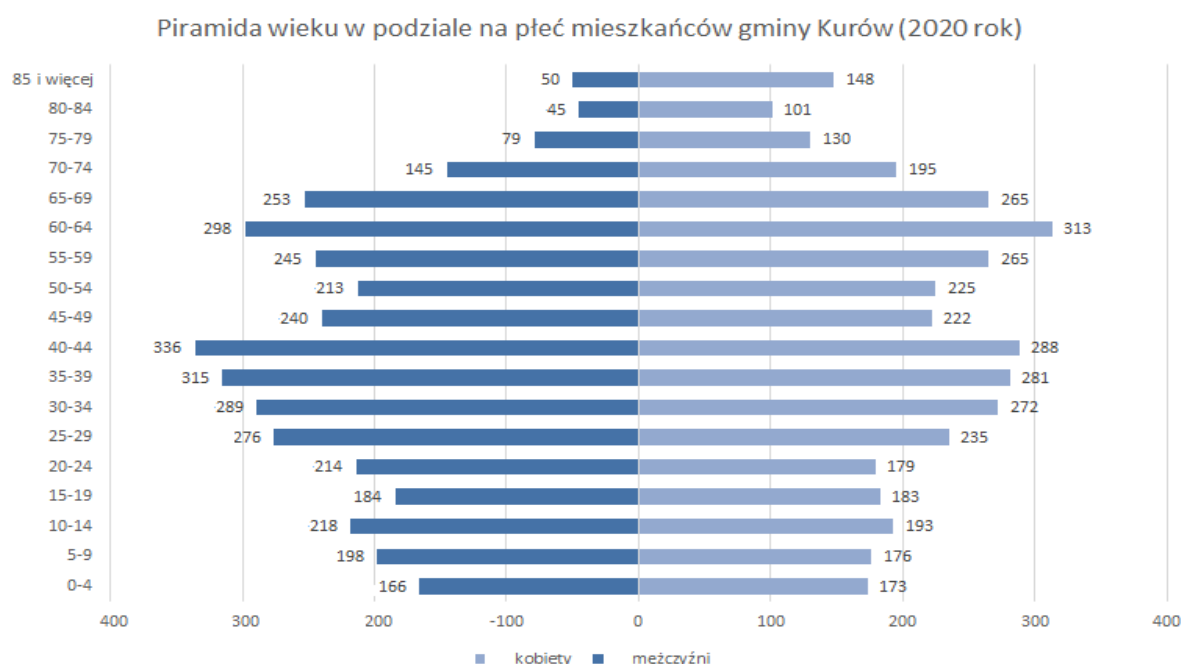
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Jak wynika z danych przedstawionych na wykresach poniżej wyraźnie zaznacza się tendencja starzenia się społeczeństwa, maleje liczba urodzeń, wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Porównując liczbę mieszkańców w wieku 60 i więcej lat różnicę tę widać wyraźnie. W roku 2004 ludność w wieku 60 lat i więcej wynosiła ponad 1500 osób a w roku 2020 było to już ponad 2000 osób (z czego 57% stanowią kobiety).

Wykres 3 Piramida wieku mieszkańców gminy Kurów w latach 2004 i 2020

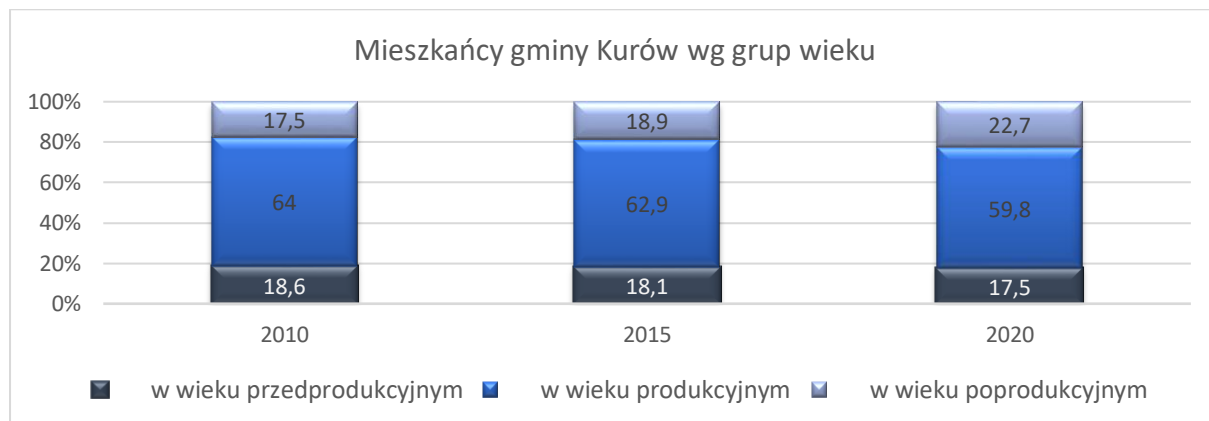
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego
Wykres 4 Piramida wieku mieszkańców gminy Kurów w podziale na płeć – dane za 2020 rok

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Rosnąca liczba populacji osób w wieku 60 i więcej lat wpływa na niekorzystną strukturę demograficzną i wskaźniki. Udział osób w wieku produkcyjnym w ostatniej dekadzie zmalał o prawie 5 punktów procentowych, przy czym liczba osób w wieku przedprodukcyjnym zmalała o 1 punkt procentowy, a udział osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł o ponad 5 punktów procentowych.

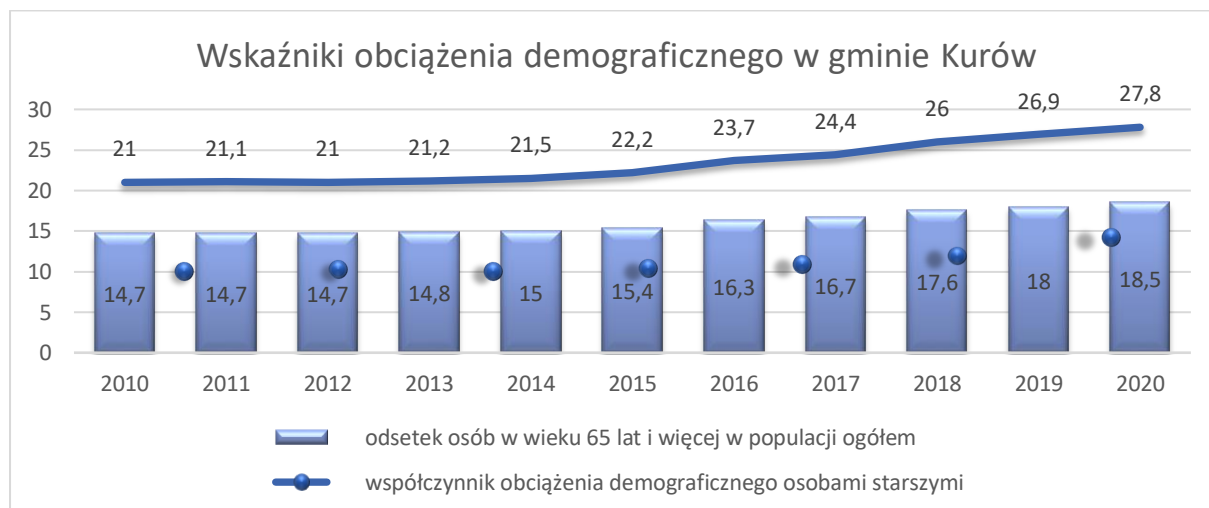
Wykres 5 Mieszkańcy gminy Kurów wg grup wieku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Niekorzystne zmiany demograficzne wpływają na wskaźnik obciążenia demograficznego, który wzrasta w niepokojącym tempie. Na tle województwa sytuacja jest podobna, gmina Kurów plasuje się w połowie rankingu wskaźników obciążenia demograficznego (113 pozycja w rankingu współczynnika obciążenia demograficznego osobami starszymi i 117 pozycja w rankingu odsetka osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem).

Wykres 6 Wybrane wskaźniki obciążenia demograficznego w gminie Kurów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

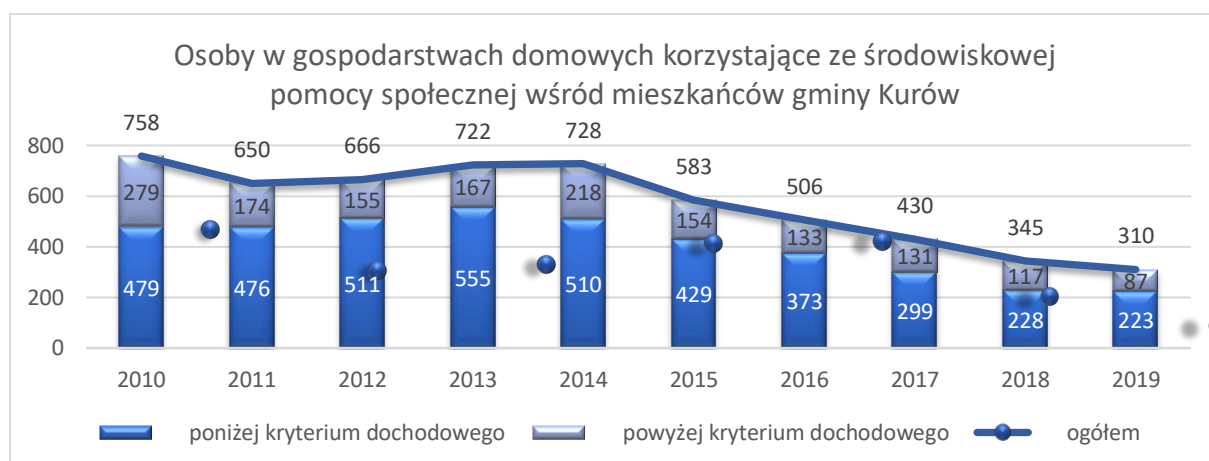
Jakkolwiek sytuacja demograficzna odpowiada medianie wojewódzkiej należy wprowadzać działania adaptacyjne – zapewniać młodym miejsca edukacji, pracy i dobre warunki życia oraz aktywizować seniorów by jak najdłużej uczestniczyli w interakcjach społecznych jako osoby samodzielne.

1.2. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna i świadczenia rodzinne to zadania wynikające m.in. z ustaw o samorządzie gminnym, ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o dodatkach mieszkaniowych, ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, ustawy o dodatku osłonowym oraz ustawy Prawo energetyczne. Zadania z tego obszaru realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Kurowie. Polityka społeczna realizowana jest na podstawie następujących aktów prawa miejscowego: Uchwały Nr XII/99/2019 Rady Gminy Kurów z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Kurów na lata 2020-2023; Uchwały Nr XVIII/174/2020 Rady Gminy Kurów z dnia 30 listopada 2020 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kurów na lata 2021-2026; Uchwały Nr XIX/183/2020 Rady Gminy Kurów z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok; Uchwały Nr XIX/182/2020 Rady Gminy Kurów z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021; Uchwały nr XIV/125/2020 Rady Gminy Kurów z dnia 6 maja 2020 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Kurów na lata 2020 – 2022; Uchwały nr XIV/127/2020 Rady Gminy Kurów z dnia 6 maja 2020 r. w sprawie ustanowienia programu osłonowego w zakresie dożywiania "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2020 – 2023; Uchwała Nr XXVI/260/2021 Rady Gminy Kurów z dnia 27 września 2021 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz określenia zasad zwrotu wydatków na pomoc w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023; Uchwała Nr XXVI/259/2021 z dnia 27 września 2021 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu osłonowego w zakresie dożywiania "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023; Uchwała Rady Gminy Kurów Nr XXVII/268/2021 z dnia 27 października 2021 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również trybu ich pobierania.

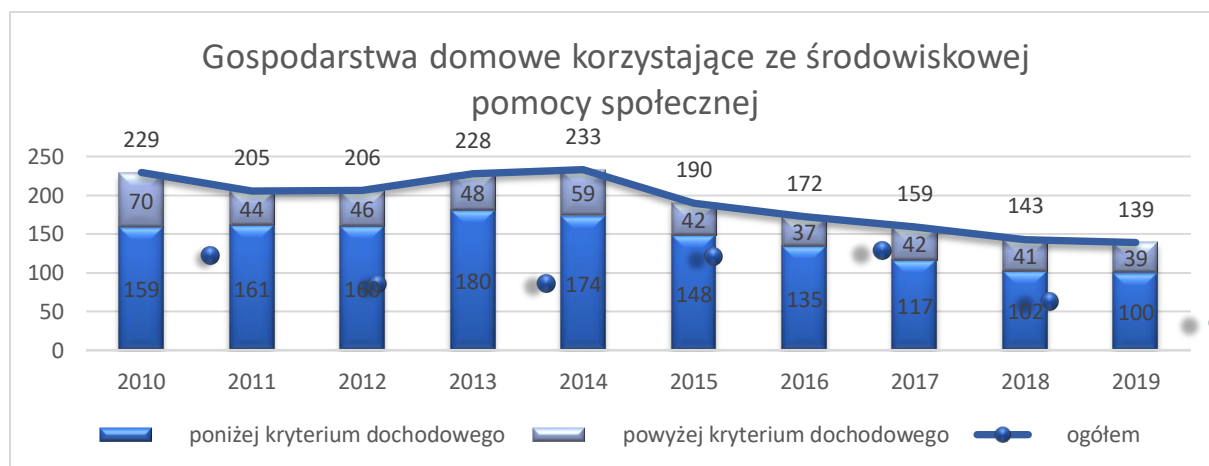
Jak wynika z analizy danych statystycznych spada liczba rodzin korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. W 2019 roku było to 310 osób w 139 gospodarstwach domowych. Dla porównania w 2010 roku było to 758 osób z 229 gospodarstw domowych.

Wykres 7 Osoby w gospodarstwach domowych korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wśród mieszkańców gminy Kurów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 8 Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy środowiskowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Jak wynika z danych Ośrodka Pomocy Społecznej najczęstszym powodem udzielania świadczeń w roku 2019 było: ubóstwo (34,14% przypadków), niepełnosprawność (22,41%), bezrobocie (15,17%), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (10,34%), alkoholizm (8,28%), długotrwała lub ciężka choroba (6,55%), potrzeba ochrony macierzyństwa (2,07%), zdarzenia losowe (0,69%) i trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (0,34%). Rozkład problemów społecznych uprawniających do udzielania świadczeń w latach poprzednich mniej więcej utrzymywał się w tej samej kolejności ich intensywności.

Do zasobów instytucjonalnych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy Kurów należą: Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny „Pierwszy kontakt”, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy, Komisariat Policji w Kurowie, Gminny Ośrodek Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna, organizacje pozarządowe, w tym m.in.: Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Otwarty Okrąg”, Grupa wsparcia „Moja szansa”, a także Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach oraz Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnień w Puławach. W roku 2021 gmina Kurów podjęła działania w przedmiocie utworzenia Klubu Seniora w budynku świetlicy wiejskiej w Kłodzie. Na terenie gminy nie ma domu opieki społecznej i ośrodka wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem

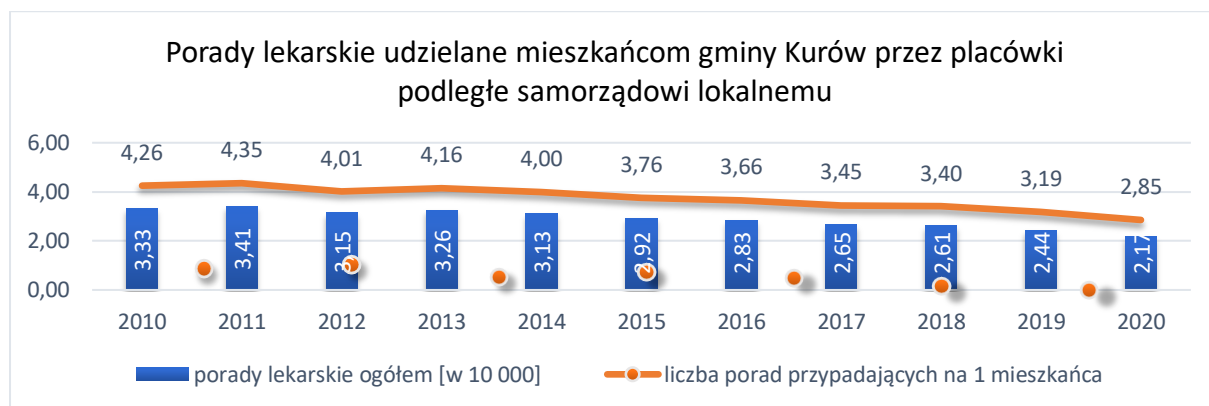
społecznym. Mieszkańcy gminy umieszczani są w DPS-ach na terenie województwa lubelskiego. Mieszkańcom udzielana jest bezpłatna pomoc prawna oraz bezpłatna pomoc psychologiczna. Na terenie gminy Kurów od 2019 roku działa Spółdzielnia Socjalna „Złoty Kur” świadcząca usługi gastronomiczne. Spółdzielnia współpracuje z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kurowie i zapewnia bezpłatne obiady, których korzystają klienci Ośrodka.

W 2020 roku 5 osobom założono Niebieskie Karty. W latach poprzednich było takich przypadków od 5 w 2017 do 9 w 2019 roku. Na realizację Programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na 2021 rok, z opłat za wydane zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych, w wysokości określonej w uchwale budżetowej Gminy Kurów na rok 2021 przeznaczono kwotę 94 000,00 złotych.

1.3. Ochrona zdrowia

W Kurowie funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, w ramach którego działają placówki z siedzibą w Kurowie i w Klementowicach. Z danych GUS wynika, że do dnia 31 grudnia 2020 roku na terenie gminy funkcjonowały łącznie 2 przychodnie. W 2020 roku ogólnie udzielono w samych przychodniach podległych samorządowi terytorialnemu 21 694 porad lekarskich – było to o prawie 3 tysiące mniej porad niż w roku poprzednim i ponad 10 tysięcy porad mniej niż w roku 2010.

Wykres 9 Porady lekarskie udzielane mieszkańcom Gminy Kurów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Na terenie Gminy znajdują się 2 apteki ogólnodostępne – liczba osób przypadająca na jedną aptekę to 3 804 osoby.

1.4. Bezpieczeństwo

Na terenie gminy Kurów funkcjonuje Komisariat Policji, zlokalizowana są również remizy wykorzystywane przez Ochotniczą Straż Pożarną w miejscowościach: Kolonii Klementowice, Kłodzie, Klementowicach, Płonkach i Ochotniczą Straż Pożarną w Kurowie.

Jak wynika z danych statystycznych, w 2019 roku (dane z 2020 nie są dostępne) stwierdzono 75 zdarzeń, w których uczestniczyła jednostka ochrony przeciwpożarowej, z czego zanotowano w 21 pożarów w 2019 (o 3 mniej niż w 2018) oraz 52 miejscowe zagrożenia np. wypadki komunikacyjne (22 przypadki), opady deszczu (2 interwencje), silny wiatr (15 interwencji), zagrożenia medyczne (3 interwencje).

W podziale na godzinę wystąpienia zdarzenia najczęściej występowały zdarzenia w przedziale od godziny 15.00 do 20.00 (32 interwencje) oraz od 9 do 15 (21 interwencji), w porze nocnej odnotowano 12 interwencji. Ze względu na czas dojazdu w czasie mniej niż 5 minut dojechano jedynie do 4 interwencji, w przedziale od 6 do 15 minut do 47 interwencji, od 16 do 30 minut do 22 interwencji. Według czasu interwencji najwięcej z nich trwało od 30 do 120 minut (60 interwencji).

Na terenie Gminy Kurów ustanowione są dwie dzielnice Komendy Policji w Puławach: Dzielica XIII obejmująca miejscowości: Kurów, Klementowice, Buchałowice, Płonki, Olesin oraz dzielnica XIV obejmująca miejscowości: Brzozowa Gać, Wygoda, Szumów, Bronisławka, Choszczów, Dęba, Marianka, Posiołek, Wólka Nowodworska, Barłogi, Zastawie, Kłoda, Łąkoć, Markuszów, Góry Markuszowskie, Łany, Olempin, Wólka Kątna, Zabłocie, Kaleń, Olszowiec. Ponadto posterunek Policji w Kurowie obsługuje gminę Żyrzyn (Dzielnica XI) i gminę Baranów (Dzielnica XII). Według raportów i komunikatów policji w Kurowie najczęstsze wykroczenia wiążą się z komunikacją (zderzenia, stłuczki, kolizje, potrącenia). Niestety dosyć częste są drobne kradzieże i próby wyłudzeń.

Powyższe dane nie wskazują na poważniejsze problemy związane z funkcjonowaniem służb bezpieczeństwa.

1.5. Edukacja

W 2020 roku gminę Kurów zamieszkiwało 208 dzieci w wieku do lat 3, 262 dzieci w wieku przedszkolnym oraz 654 dzieci w wieku szkolnym (szkoła podstawowa).

Wykres 10 Liczba dzieci wg rocznika urodzenia – stan na koniec grudnia 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

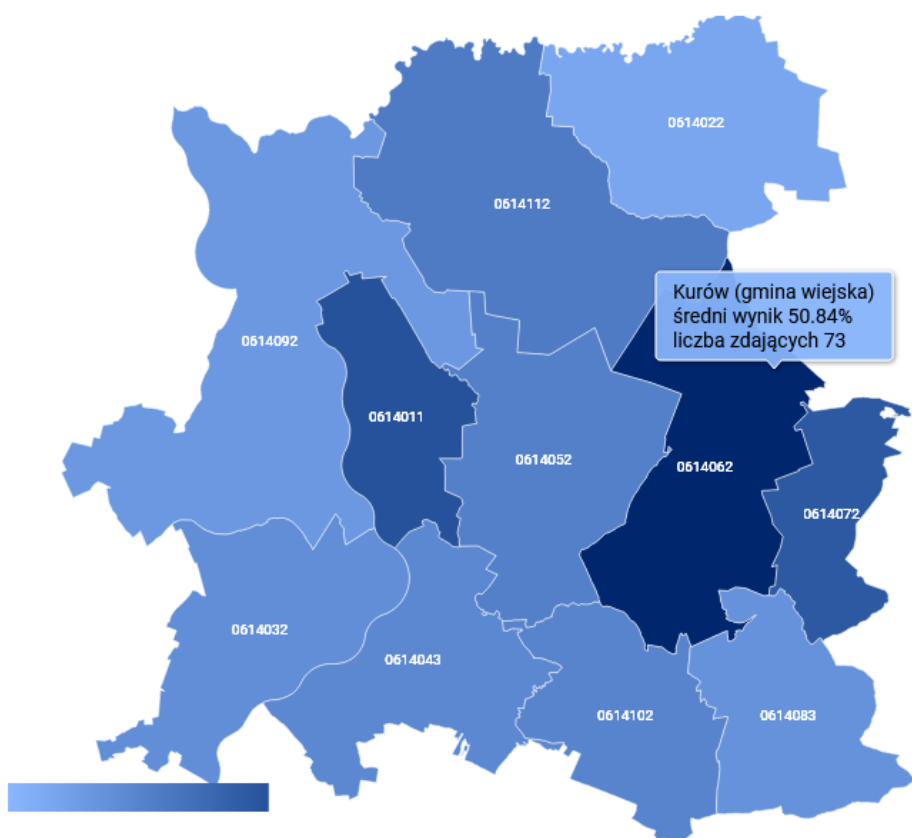
W 2020 roku gmina Kurów była organem prowadzącym dla następujących 2 placówek oświatowych: Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Kurowie (w jego skład wchodzi Szkoła Podstawowa im. Ks. G. Piramowicza w Kurowie (ul. Lubelska 16) oraz Gminne Przedszkole im. Czesława Janczarskiego w Kurowie (ul. Piramowicza 1) oraz Zespołu Placówek Oświatowych w Klementowicach (w jego skład wchodzi: Szkoła Podstawowa im. Ks. Stanisława Rzepeckiego w Klementowicach oraz Gminne Przedszkole Publiczne nr 2 w Klementowicach). Do szkół publicznych w 2019 roku z ogólnej liczby 654 mieszkańców gminy w wieku szkolnym uczęszczało 569 uczniów do 33 oddziałów. 59 osób to absolwenci szkół podstawowych prowadzonych przez samorząd w 2019 roku. W porównaniu do poprzednich lat liczba absolwentów znacząco spada, np. w roku 2015 było to 85 osób a w roku 2010 - 96. Wynika to z malejącej liczby urodzeń oraz wyborów rodziców dotyczących posłania swoich dzieci do szkół w innych gminach.

Na terenie gminy działa jeszcze jedna szkoła podstawowa prowadzona przez organizację pozarządową z 3 oddziałami, do których uczęszczało 58 uczniów.

Nie wszystkie dzieci z terenu gminy Kurów uczęszczają do szkół podstawowych na terenie gminy – współczynnik skolaryzacji brutto wyniósł w 2019 roku jedynie 93,16% - chociaż w porównaniu z rokiem 2015 (84,70%) widać poprawę.

Jakość edukacji w szkołach podstawowych jest nieznacznie gorsza niż w innych placówkach na terenie powiatu puławskiego. Jak wynika z egzaminów po 8 klasie szkoły podstawowej wyniki uczniów szkół z terenu gminy Kurów były najniższe w powiecie. W porównaniu do Puław (średni wynik 70,84%) czy Gminy Markuszów (69,54%) to różnica około 20 punktów procentowych.

Mapa 1 Rozkład wyników egzaminów po 8 klasie szkoły podstawowej w powiecie puławskim

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie, <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>

Opieka przedszkolna na terenie gminy Kurów odpowiada potrzebom mieszkańców, w populacji około 260 dzieci w wieku przedszkolnym z opieki przedszkolnej w placówkach przez samorząd skorzystało 233 dzieci w 2019 roku. Nie ma zatem zapotrzebowania na nowe przedszkola.

Na terenie gminy Kurów funkcjonuje 1 publiczny żłobek od 1.09.2021r. Jak wynika z powyższych danych należałoby rozważyć wsparcie podmiotów prywatnych oferujących opiekę stacjonarną dla dzieci do lat 3 lub samodzielne utworzenie żłobka. Należy dodatkowo wprowadzić zajęcia wyrównawcze oraz koła zainteresowań dla uzdolnionych dzieci, tym bardziej, że po roku zdalnego nauczania luka edukacyjna może się pogłębić.

1.6. Potrzeby wyższego rzędu

1.6.1. Uczestnictwo w kulturze

Działalność kulturalną na terenie gminy Kurów prowadzi między innymi Gminny Ośrodek Kultury, który oferuje bogatą ofertę imprez kulturalnych. GOK dysponuje salą widowiskową liczącą 180 miejsc, w której odbywają się również seanse filmowe. Działają w nim zespoły teatralne skupiające młodzież szkół podstawowych i dorosłych, a także grupa recytatorska. Ponadto GOK organizuje wystawy malarstwa i rzeźby rodzimych, jak i obcych artystów amatorów, wystawy okolicznościowe z okazji świąt i rocznic państwowych, wojewódzkich, powiatowych, gminnych i środowiskowych, przygotowuje oprawę artystyczną i plastyczną oraz zajmuje się stroną techniczną uroczystości i akademii z okazji świąt narodowych oraz uroczystości gminnych i środowiskowych.

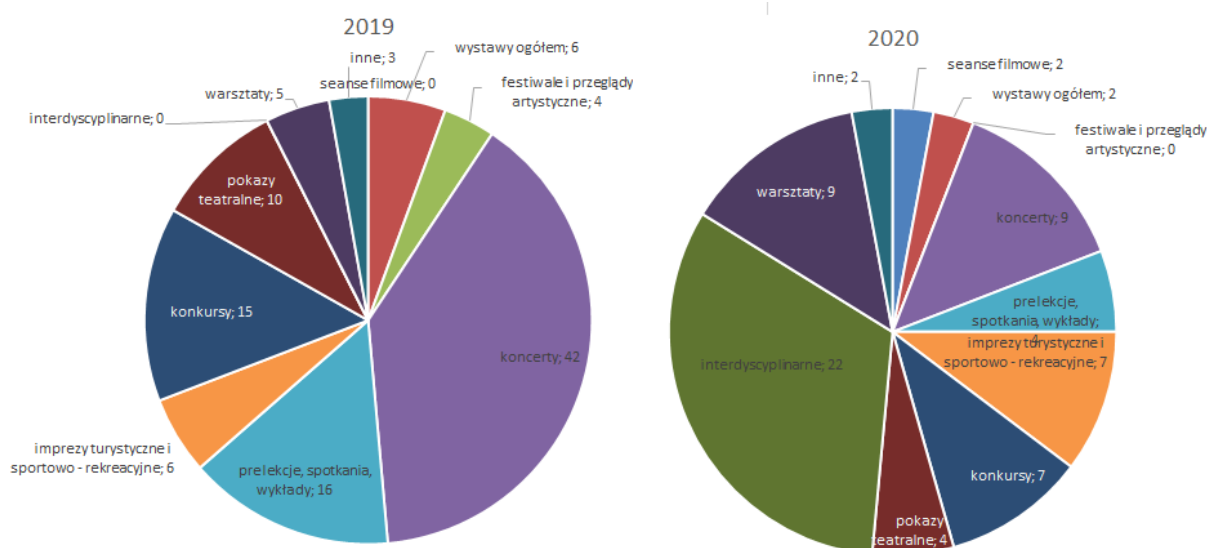
Na terenie gminy Kurów odbywają się następujące imprezy o charakterze cyklicznym:

- Przegląd Piosenki Ekologicznej,
- Przegląd Poezji Religijnej,
- impreza teatralna „Przedszkolak na dużej scenie”,
- Przegląd Piosenki Patriotycznej i Niepodległościowej „Ojczyście Śpiewanie”,
- konkurs recytatorski „Ojczyzna słowem malowana”,
- konkurs recytatorski poezji i prozy o tematyce wiejskiej,
- Mały Konkurs Recytatorski.

Działalność na terenie Gminy rozwijają również Gminna Orkiestra Dęta oraz Chór Gminy Kurów. Zespoły te kultywują ponad stuletnie tradycje kulturalne mieszkańców Gminy. Na terenie gminy Kurów działa także Muzeum im. ks. Grzegorza Piramowicza. Zlokalizowane jest w siedzibie dawnej szkoły elementarnej, prowadzonej właśnie przez tego reformatora. Sala muzealna to także siedziba redakcji gminnego Kwartalnika Gminy Kurów „O Nas”, który Gmina wydaje od 2015 roku. Kwartalnik zawiera cykliczne, ważne informacje o działalności Kurowa oraz informacje o wydarzeniach kulturalnych, sportowych itp.

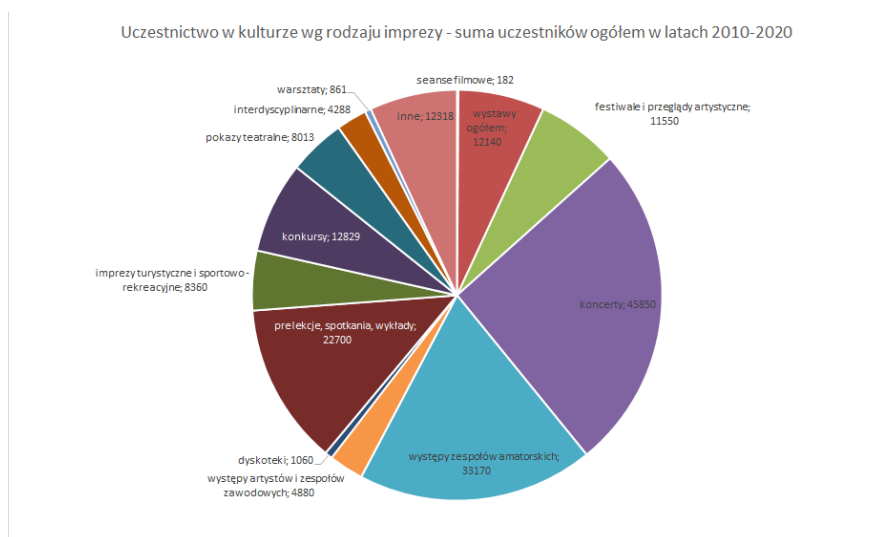
Uczestnictwo w imprezach kulturalnych znacząco spadło w 2020 roku – spowodowane jest to ograniczeniami wynikającymi z pandemii. Dane dotyczące wskaźników statystycznych wskazują kolejne wykresy.

Wykres 11 Rodzaje imprez kulturalnych na terenie gminy Kurów w latach 2019-2020

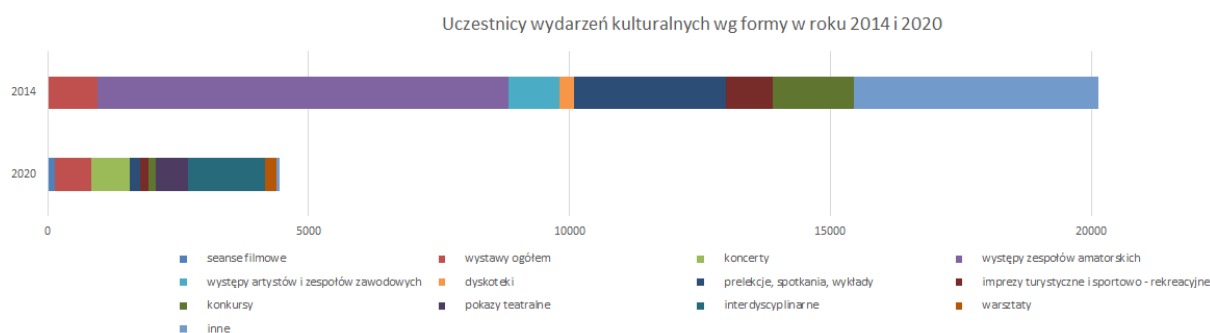
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 12 Uczestnictwo w kulturze wg rodzaju imprezy – suma uczestników ogółem w latach 2010-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 13 Uczestnicy wydarzeń kulturalnych wg formy w roku 2014 i 2020

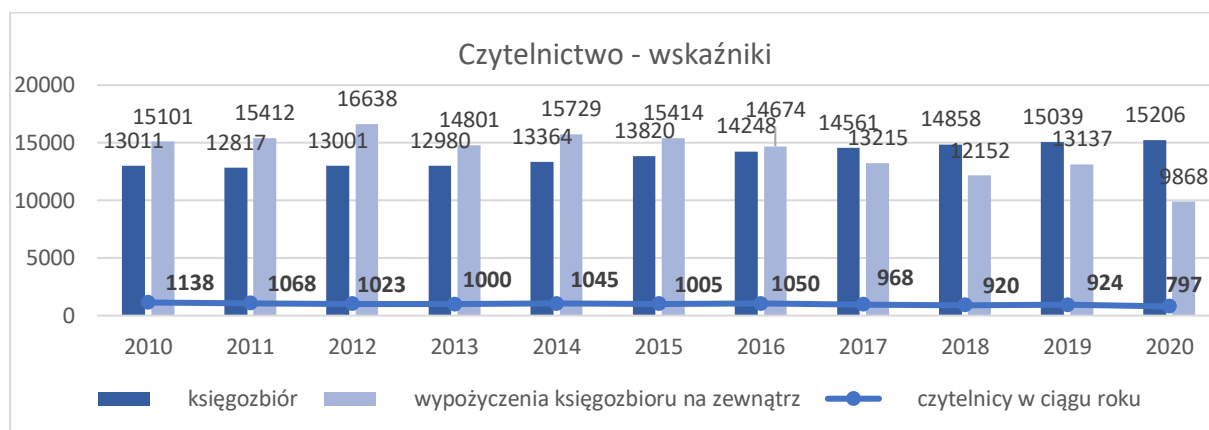

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Promocją i upowszechnianiem czytelnictwa, popularyzacją literatury, udzielaniem informacji oraz profesjonalną pomocą użytkownikom w poszukiwaniu wiadomości zajmuje się Gminna Biblioteka Publiczna.

Niestety z roku na rok spada poziom czytelnictwa, zarówno liczba czytelników jak też wypożyczenia księgozbiorów, chociaż wskaźnik liczby książek wypożyczonych przez 1 czytelnika w danym roku jest stały (około 15 książek). Znaczący spadek czytelnictwa odnotowano w 2020 roku, jednak może być to spowodowane zamknięciem bibliotek i ograniczeniem wypożyczalnia księgozbioru w czasie pandemii.

Wykres 14 Wskaźniki dotyczące czytelnictwa księgozbiorów bibliotek publicznych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Dodatkowo biblioteka oferuje dostęp do komputerów z dostępem do Internetu – są to 4 komputery. Biblioteka jest dostępna dla osób z niepełnosprawnościami, posiada udogodnienia dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich a książkę można zamówić przez Internet.

1.6.2. Sport i rekreacja

Na terenie gminy Kurów działa m.in. założony w 1953 roku jednosekcyjny Klub Sportowy „Garbarnia” Kurów mający charakter stowarzyszenia. W ramach klubu działa sekcja piłki nożnej prowadząca drużynę juniorów oraz seniorów. Klub Sportowy „Garbarnia” Kurów korzysta z budynku klubowego (stanowiącego własność gminy Kurów), oraz boiska sportowego.

Zgodnie z danymi statystyki publicznej na terenie gminy działają 3 kluby sportowe, zrzeszające 236 członków. W 6 sekcjach sportowych ćwiczy łącznie 328 osób, z czego 276 osób to mężczyźni, a 161 osób to dzieci i młodzież do 18 roku życia. Ponadto funkcjonują szkolne kluby sportowe: SKS w Kurowie (biegi i gry zespołowe) i Klementovia zrzeszająca uczniów Zespołu Szkół Agrobiznesu w Klementowicach oraz TOPSPIN – Klub Tenisa Stołowego.

Gmina posiada 1 ogólnodostępny obiekt sportowy – stadion. Dodatkowo przy szkołach zlokalizowane są boiska trawiaste i sale gimnastyczne (w tym w Zespole Placówek Oświatowych w Klementowicach sala gimnastyczna nie jest wymiarowa). Jedynie w Kurowie funkcjonuje wielofunkcyjne boisko ze sztuczną nawierzchnią z 2005 roku. Infrastruktura sportowa wymaga znaczących nakładów inwestycyjnych.

Na terenie gminy nie ma oznaczonych ścieżek rowerowych jest jednak wyznaczony szlak rowerowy w ramach projektu *Utworzenie pętli rowerowych na obszarze od Kazimierskiego do Kozłowieckiego Parku Krajobrazowego*. Oznakowane szlaki rowerowe na terenie gminy mają łączną długość 37,5 km i wyznaczone są od otuliny Kazimierskiego Parku Krajobrazowego w Klementowicach gdzie łączą się ze szlakami spoza gminy. Trasa przez teren gminy przebiega szlakiem lessowych wąwozów przez Klementowice – Buchałowice – Płonki – Olesin – Kurów i dalej Obszarem Chronionego Krajobrazu „Kozi Bór”, Szumów – Wólkę Nowodworską – Dębę – Choszczów- osadę „Kozi Bór”. Funkcjonują również dwa szlaki łącznikowe Płonki – Kaleń – Markuszów długości 2,5 km oraz Kurów /Nowy Rynek/ - Kłoda – Bobowiska gm. Markuszów długości 7 km. Na szlakach są usytuowane i udostępnione turystom trzy stylowe, zadaszone, drewniane wiaty wyposażone w stoły i dwie ławy oraz miejsce na gril, stojaki na rowery. Szlaki rowerowe gminy wchodzi w skład międzynarodowego Szlaku Bursztynowego Greenways biegnącego z południowej części Europy na Hel. Przebieg szlaku „Kraina Rowerowa przy Bursztynowym Szlaku Greenways” na Lubelszczyźnie przez gminy: Baranów, Dęblin, Janowiec, Kamionka, Końskowola, Markuszów, miasto Puławy, gminę Puławy, Ryki, Wąwolnicę, Wojciechów, Żyrzyn i Kurów został określony na wydanej mapie turystycznej. Zaś w lokalnych paszportach przygotowanych dla turystów są wymienione walory dziedzictwa kulturowego, pomniki przyrody oraz obszary objęte ochroną, ale również imprezy i wydarzenia, które warto zobaczyć.

Przez gminę Kurów przebiega króciutki odcinek pomarańczowego szlaku konnego WA02. Przebiega przez Mareczki, Kębło, Stanisławka, Zawada, Celejów, Karmanowice, Łopatki, Klementowice, Rogalów, Zgórzyńskie. Długość szlaku wynosi 26,6 km, z czego na terenie gminy Kurów 90 m.

Miejszem wypoczynku mieszkańców są stawy w Olesinie o pow.11,34 ha, gdzie znajduje się niestrzeżone kąpielisko oraz położony w sąsiedztwie stawów park o pow. 6,62 ha. Właścicielem parku i stawów jest gmina, a dzierżawcą Koło Wędkarskie w Kurowie powstałe w 1981 r., działające w ramach stowarzyszenia Polski Związek Wędkarski Okręg Lublin Koło Wędkarskie w Kurowie liczy 185 członków. Niewiele atrakcji może zaoferować gmina dla rozwoju turystyki. Brak tu atrakcyjnych, typowo turystycznych walorów środowiska oraz obiektów zabytkowych. Chociaż pewne wartości poznawcze posiadają niektóre obiekty pochodzenia naturalnego (osobliwości flory i fauny). Nie stanowi to jednak bazy, która pozwoliłaby na rozwinięcie tej dziedziny jako istotnej działalności w gminie. Niezagospodarowane przestrzenie mogą stanowić jednak potencjał dla innych form turystyki i rekreacji. W przyszłości należy w porozumieniu z mieszkańcami wyznaczyć nowe szlaki rowerowe, konne ale również piesze oraz miejsca rekreacji i wypoczynku – także przy ciekach wodnych, centrach miejscowości i w okolicy lasów.

2. Diagnoza sytuacji gospodarczej

Głównym ośrodkiem administracyjnym i przemysłowo – usługowym jest Kurów, gdzie zlokalizowana jest większość usług publicznych i handlowych. Ponadto dużym ośrodkiem są Klementowice, Płonki, Brzozowa Gać i Olesin. Gmina Kurów oferuje atrakcyjne tereny przeznaczone pod działalność produkcyjną i usługową położone poza terenem zabudowanym w pobliżu dróg krajowych i powiatowych.

2.1. Rynek pracy

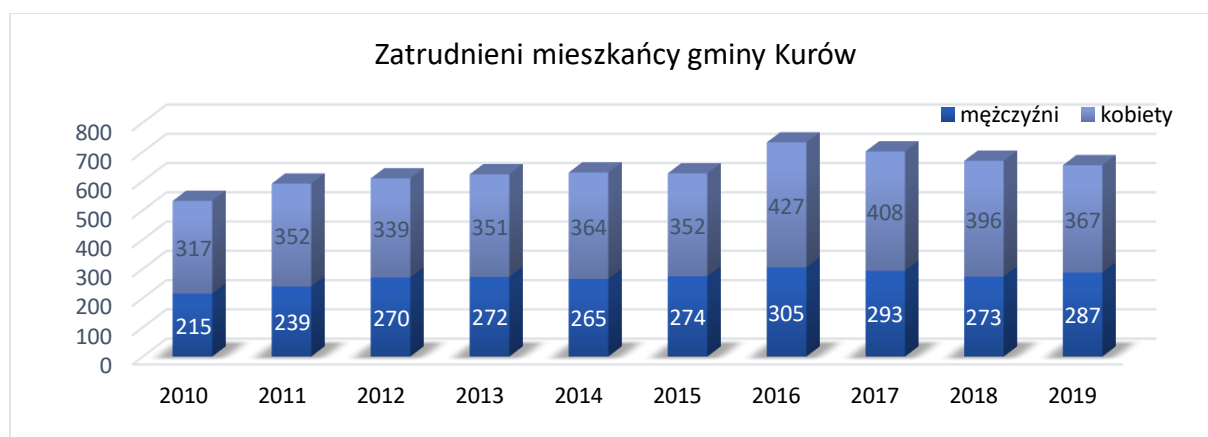
Wśród pracodawców Gminy Kurów, poza Urzędem Gminy i jednostkami organizacyjnymi gminy, mieszkańcy znajdują zatrudnienie w przedsiębiorstwach usługowo-produkcyjnych, rolnictwie bądź prowadzą własne działalności gospodarcze.

Wśród spółek prawa handlowego największe ich zagęszczenie występuje w Kurowie (15 podmiotów), miejscowości Brzozowa Gać (9 podmiotów), Klementowicach (8 podmiotów). W miejscowości Buchałowice zarejestrowane są dwa podmioty i po jednym w miejscowościach Olesin i Płonki.

Wśród 36 podmiotów spółek są 2 spółki komunalne: „Oczyszczalnia Kurów 1 group” sp. z o.o., Zakład Usług Komunalnych sp. z o.o.. Inne kluczowe podmioty to: Bank Spółdzielczy w Kurowie oraz Grupa Producentów „Klasa” sp. z o.o., Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa „Rolnik”, Spółdzielnia Socjalna „Złoty Kur”. Wśród najbardziej znanych kojarzonych z gminą Kurów należy wymienić Zakłady Futrzarskie Kurów 1 S.A. – w upadłości.

Gmina Kurów z wielowiekową tradycją przemysłu skórzanego, znana jest z szycia kozuchów. Nie dziwi zatem fakt, że zatrudnienie w gospodarce znalazło więcej kobiet niż mężczyzn. W 2019 roku było to 367 kobiet w grupie 654 pracujących (kobiety stanowiły zatem ponad 56% zatrudnionych).

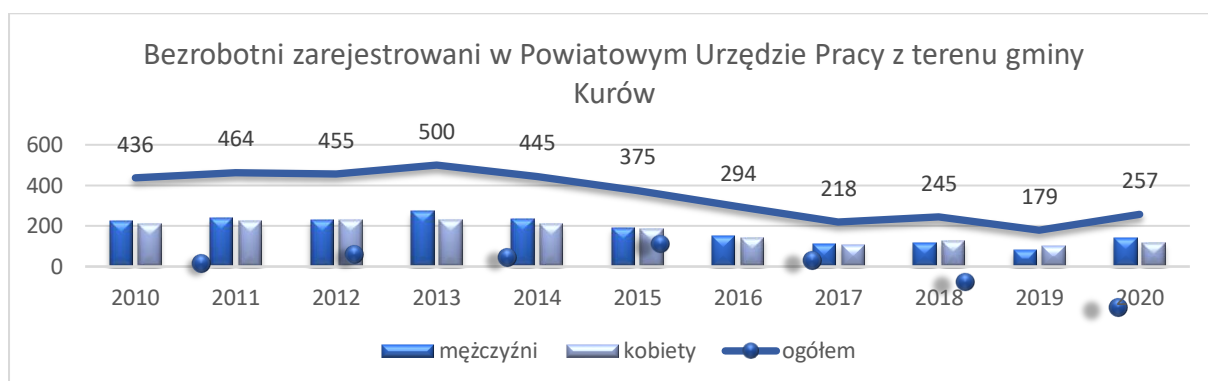
Wykres 15 Pracujący mieszkańcy gminy Kurów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W odniesieniu do liczby zatrudnionych niestety liczba bezrobotnych jest nieznacznie mniejsza, choć w odniesieniu do ogółu osób w wieku produkcyjnym pracujących w rolnictwie i na własny rachunek bezrobocie rejestrowane wyniosło w 2020 roku 5,6%. W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił wzrost bezrobocia, który można tłumaczyć pandemią COVID-19 (w roku 2019 bezrobocie rejestrowane wyniosło jedynie 3,9%).

Wykres 16 Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z terenu gminy Kurów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

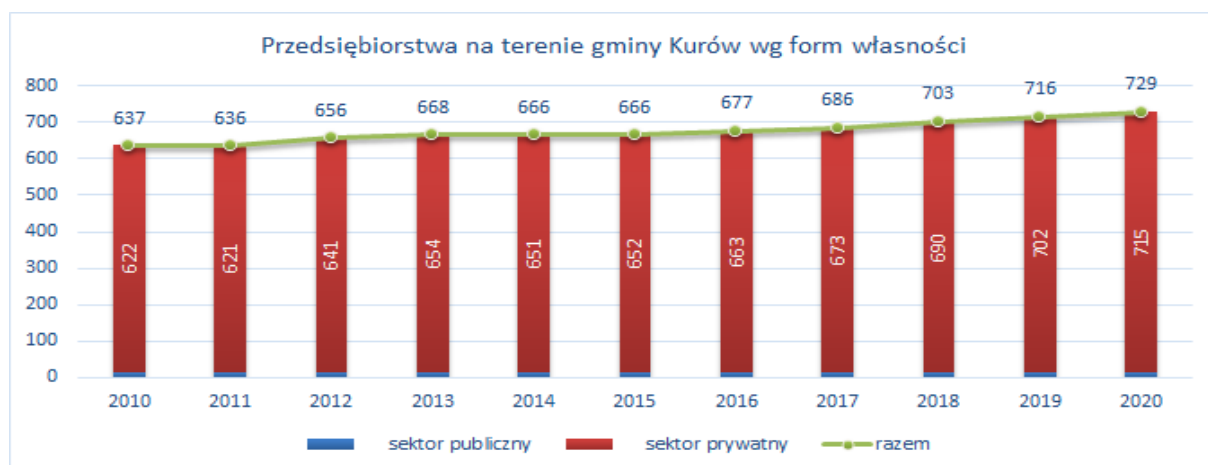
2.2. Przedsiębiorczość

W Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej z terenu gminy Kurów zarejestrowanych jest 406 podmiotów, z czego prawie połowa (201) to przedsiębiorstwa zarejestrowane w miejscowości Kurów. Pozostałe zlokalizowane są w Klementowicach (53), Płonkach (43) miejscowości Brzozowa Gać (29), Buchałowice (14), Olesin (10), Bronisławka (10), Kłoda (10), Łąkoć (10), Choszczów (8), Dęba (5), Wólka Nowodworska (4), Zastawie (4), Szumów (4), Wygoda (1).

Główny Urząd Statystyczny za 2020 rok podaje liczbę wszystkich aktywnych przedsiębiorstw (w tym fundacji i stowarzyszeń prowadzących działalność gospodarczą) na poziomie 729 jednostek, przy czym jest to najwyższa wartość. Od roku 2010 liczba przedsiębiorstw systematycznie wzrasta.

W strukturze przedsiębiorstw dominują przedsiębiorstwa prywatne. W sektorze publicznym działa 14 przedsiębiorstw.

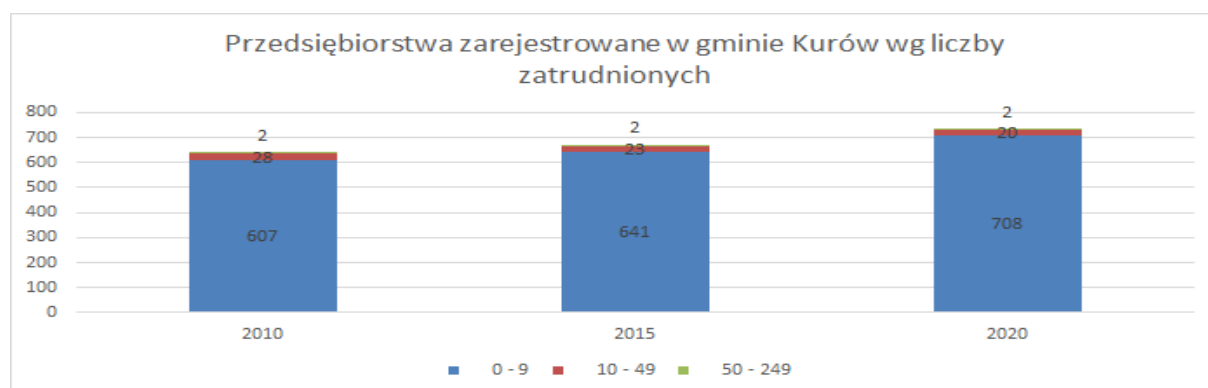
Wykres 17 Liczba przedsiębiorstw w Gminie Kurów wg form własności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Ze względu na liczbę zatrudnionych osób najwięcej przedsiębiorstw zatrudnia mniej niż 9 osób (w tym wliczone są osoby prowadzące działalność gospodarczą). Maleje liczba małych przedsiębiorstw zatrudniających do 49 osób – w roku 2010 działało takich przedsiębiorstw 28, 10 lat później już tylko 20 podmiotów zatrudniało więcej niż 9 i mniej niż 50 osób. Na rynku utrzymują się dwa średnie przedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż 250 osób.

Wykres 18 Przedsiębiorstwa zarejestrowane w gminie Kurów wg liczby zatrudnionych

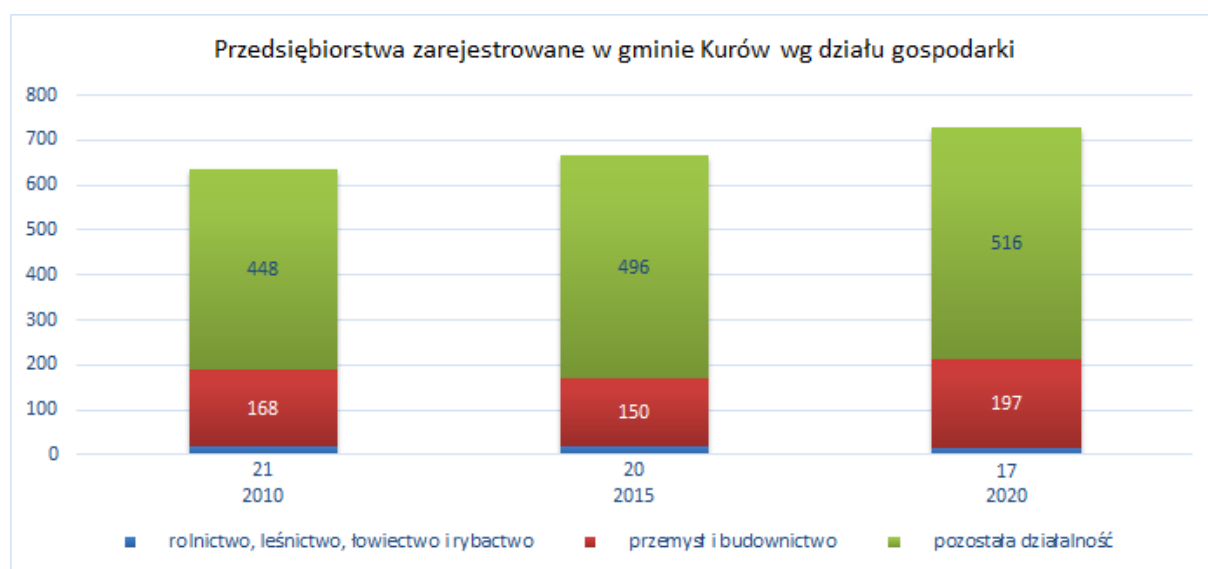
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

2.3. Dominujące sektory gospodarki

Specyfiką lokalnej gospodarki Kurowa są tradycje garbarstwa i futrzarstwa. Przez lata Kurów uznawany był w kraju za centrum futrzarstwa, a głównie wyrobu kozuchów. Do branży futrzarskiej należy tu cały szereg większych i mniejszych firm, które w oparciu o wielowiekową tradycję i posiadaną fachową wiedzę ludzi skutecznie funkcjonują na tym specyficznym rynku. Na terenie gminy działają również zakłady przetwórstwa rybnego, nielicznie działające w całym województwie.

W liczbie przedsiębiorstw ogółem dosyć duży udział (około 25%) mają przedsiębiorstwa z branży przemysłu i budownictwa. W sektorze rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa działa jedynie 17 podmiotów (od 2010 roku spadek o 4 podmioty). Pozostałe przedsiębiorstwa stanowią około 3/4 ogółu.

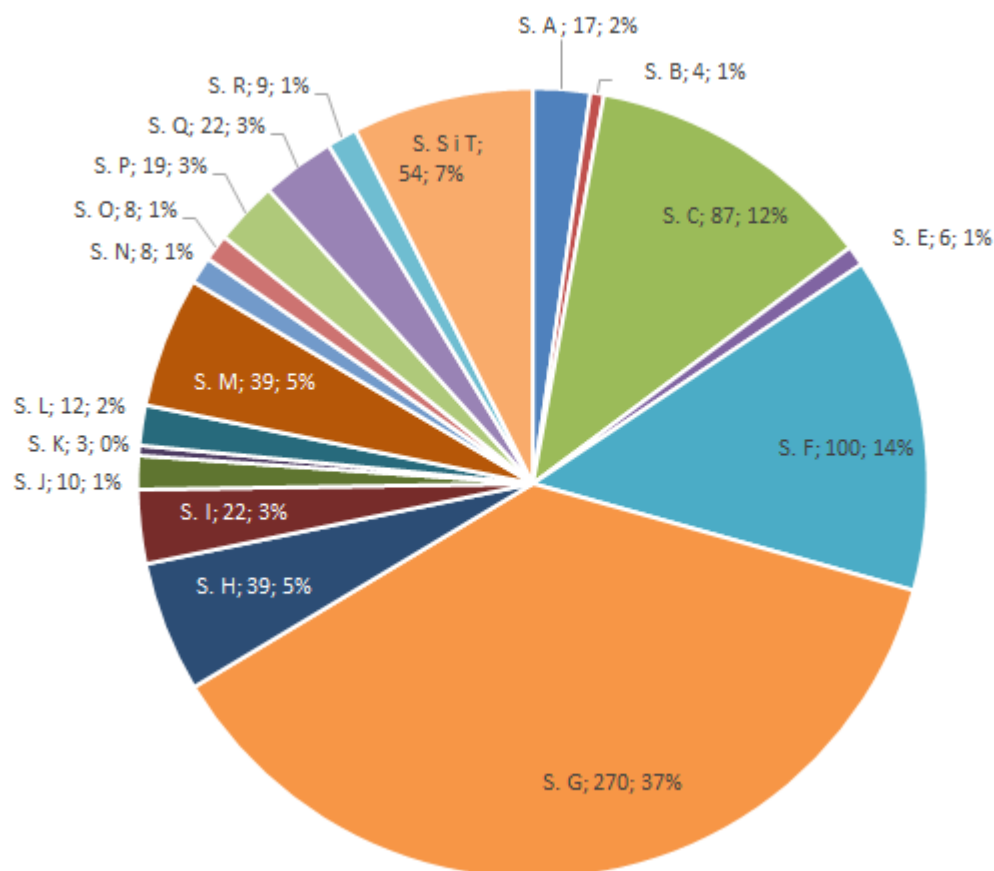
Wykres 19 Przedsiębiorstwa w gminie Kurów wg działu gospodarki

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Największy udział w rynku przedsiębiorstw gminy Kurów reprezentuje Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, kolejno reprezentowane są sekcje F – Budownictwo (prawie 15%), Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe (12%) i Sekcja S – Pozostała działalność usługowa (7%). Pozostałe reprezentowane sekcje mają udział w rynku na poziomie 5% i mniej.

Przedsiębiorstwa zarejestrowane na terenie Gminy Kurów wg sekcji PKD

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

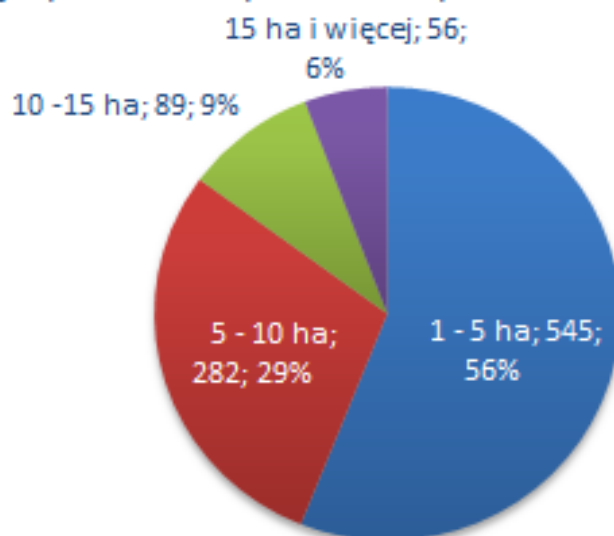
2.4. Rolnictwo

Dominującym rodzajem wytwórczości, wynikającym z uwarunkowań przyrodniczych w południowej i środkowej części gminy oraz istniejącej kultury rolnej w całej gminie jest rolnictwo zarówno o charakterze tradycyjnym jak i specjalistycznym. Na południu gminy - Klementowice, Płonki, Buchałowice, Olesin uprawiane są warzywa, kwiaty. Prowadzona jest działalność sadownicza i szkółkarska, a na północy gminy uprawia się natomiast głównie rośliny przemysłowe (tytoń, kozłek lekarski).

W strukturze gospodarstw rolnych dominują gospodarstwa małe do 5 ha – stanowią nieco ponad 55% ogółu wszystkich gospodarstw rolnych. Najmniej jest gospodarstw o powierzchni powyżej 15 ha – tylko 56 gospodarstw. W liczbie gospodarstw najmniejszych do 1 ha, których w roku 2010 było 314 tylko 234 gospodarstwa prowadziły działalność rolniczą.

Wykres 21 Liczba gospodarstw rolnych w podziale na powierzchnię gospodarstwa

Liczba gospodarstw w podziale na powierzchnię gospodarstwa

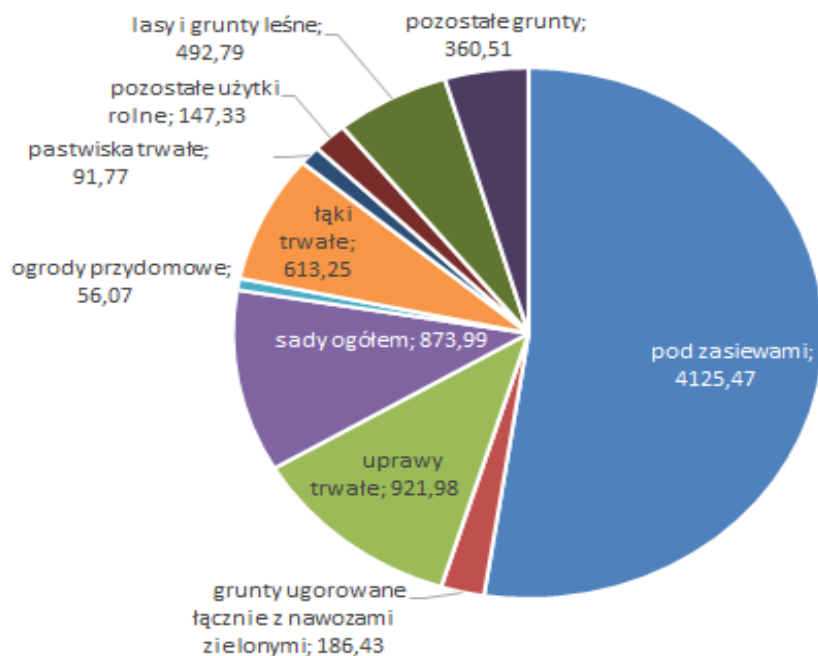

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, dane ze Spisu Rolnego 2010

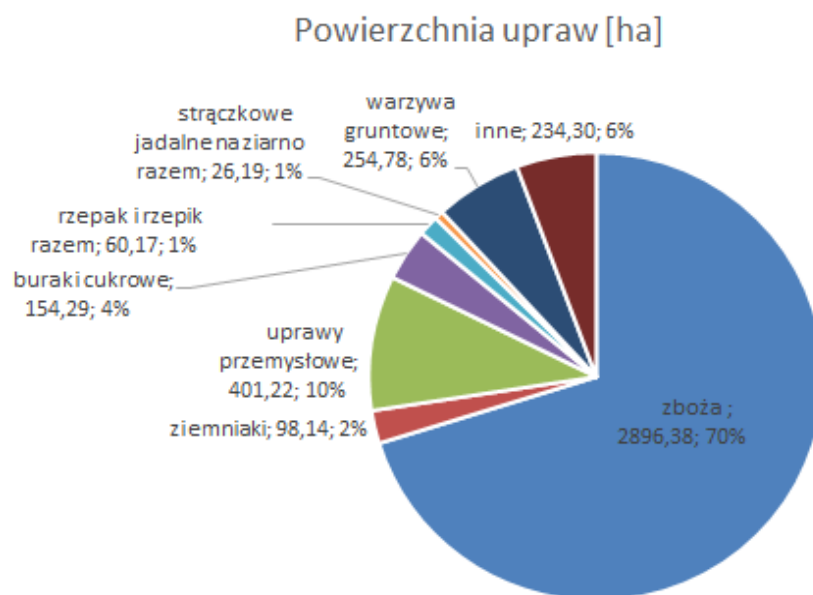
Jak wynika z danych Spisu Rolnego z 2010 roku ponad połowa powierzchni gospodarstw rolnych to powierzchnia przeznaczona pod zasiew, uprawy trwałe stanowią ponad 13% powierzchni, sady nieco ponad 12%, łąki prawie 9%.

Wykres 22 Powierzchnia gospodarstw rolniczych wg przeznaczenia i użytkowania

powierzchnia gospodarstw rolniczych wg przeznaczenia i użytkowania

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, dane ze Spisu Rolnego 2010

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, dane ze Spisu Rolnego 2010

Gmina Kurów jest wyraźnie zróżnicowana pod względem jakości i bonitacji gleb oraz produkcji rolnej z tym związanej. W części południowej gminy - wyżynnej (Olesin, Płonki, Buchałowice, Klementowice), występujące gleby pochodzenia lessowego tworzą kompleksy: pszenno – buraczane, upraw sadowniczych (sady jabłoniowe i wiśniowe) i ogrodniczych (porzeczka, agrest, aronia, malina) oraz warzywnych i przemysłowych /chmielu/. Ponadto rozwija się tu hodowla bydła mlecznego oraz tucz trzody chlewnej. W części północnej gminy - nizinnej (Barłogi, Kłoda, Zastawie, Łąkoć, Choszczów, Dęba, Wólka Nowodworska, Bronisławka, Marianka i Posiołek), występują gleby glin lekkich i piaszczystych kompleksu zbożowo – pastewnego z przewagą upraw zbożowych (żyto, owies) oraz ziemniaka, a ponadto upraw przemysłowych (tytoń, zioła). Ponadto hodowla bydła mlecznego i tucz trzody chlewnej. Wśród gruntów ornych zdecydowanie przeważają gleby wytworzone z utworów lessowych. Zajmują one łącznie ok. 56% ogólnej powierzchni gruntów ornych w gminie. W południowej części gminy /Olesin, Płonki, Klementowice, Buchałowice/ dominują gleby lessowe. Na drugim miejscu pod względem zajmowanej powierzchni są gleby wytworzone z piasku /Barłogi, Szumów, Łąkoć/, które zajmują ok. 27% ogółu gruntów ornych w gminie. Wraz z glebami wytworzonymi z piasku na terenie środkowej części gminy (Kurów, Brzozowa Gać), a przede wszystkim północnej części gminy (Bronisławka, Choszczów, Marianka) występują gleby wytworzone z glin. Stanowią one 17% ogółu gruntów ornych w gminie. Pod trwałymi użytkami zielonymi występuje największe zróżnicowanie gleb. Powierzchniowo przeważają zdecydowanie czarne ziemie zajmujące ok. 45% ogółu tych gleb. Natomiast na powierzchni ok. 35% występują gleby wytworzone z torfów. W małych ilościach ok. 15% występują gleby glejowe oraz w dolinie rzeki Kurówki mady – głównie pod pastwiskami. Oceniając gleby gminy pod względem ich rolniczej przydatności 54% gruntów ornych w gminie to gleby dobre i bardzo dobre /klasy I-IIIb/ Gleby średnie zajmują powierzchnię ok. 25% gruntów ornych. Natomiast gleby słabe i bardzo słabe powierzchnię 21% gruntów ornych /klasy V-VI/. W gminie poszczególne klasy bonitacyjne zajmują: Klasa I – 1 ha; Klasa II – 1211 ha – 16% powierzchni użytków rolnych; Klasa III – 3073 ha – 40,6% powierzchni użytków rolnych; Klasa IV – 1920 ha – 25,3 % powierzchni użytków rolnych; Klasa V – 1045 ha – 13,8 % powierzchni użytków rolnych; Klasa VI – 323ha – 4,3% powierzchni użytków rolnych.

2.5. Aktywność obywatelska

2.5.1. Organizacje pozarządowe i ich działalność

Zgodnie z bazą Krajowego Rejestru Sądowego na terenie gminy działa 20 podmiotów zarejestrowanych jako organizacje pozarządowe, należą do nich: ochotnicze straże pożarne (6), samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej w Kurowie oraz: Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych "Wspólna Szansa"; Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych "Otwarty Krąg" W Kurowie; Związek Zawodowy Pracowników Spółdzielczości Mleczarskiej Zakładu Mleczarskiego W Kurowie Spółka Z Ograniczoną Odpowiedzialnością; Kółko Rolnicze W Klementowicach; Stowarzyszenie "Zjednoczenie i Przyszłość"; Mayday Team; Stowarzyszenie "Kobiety Razem"; Stowarzyszenie "Drużyna - Niezły Skład"; Stowarzyszenie "Buchalowice Razem"; Stowarzyszenie "Pod Dębem".

W rejestrze ARMIR wpisane jest jedyne Koło Gospodyń Wiejskich "Kobiety Razem" w Klementowicach.

Jak wynika z danych statystycznych na terenie gminy działają łącznie 24 stowarzyszenia i organizacje społeczne. Ich liczba systematycznie wzrasta.

Wykres 24 Stowarzyszenia i organizacje społeczne w gminie Kurów w latach 2010-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

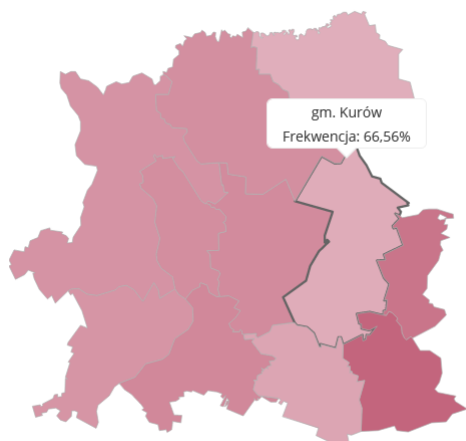
2.5.2. Aktywność wyborcza

Aktywność wyborcza mieszkańców Kurowa w odniesieniu do mieszkańców pozostałych gmin powiatu puławskiego jest jedną z niższych. W ostatnich wyborach Prezydenckich w 2020 roku (pomimo pandemii COVID-19) wyniosła 66,56% uprawnionych do głosowania i była to najniższa wartość w powiecie puławskim, gdzie frekwencja 68,86% była nieznacznie wyższa niż frekwencja w kraju - 68,18%.

Mapa 2 Geografia wyborcza – frekwencja w wyborach Prezydenta RP rok 2020

Powiat puławski

Frekwencja
68,96%
Liczba kart ważnych
63 116
Liczba uprawnionych
91 520

Gmina	Frekwencja
gm. Baranów	66,42%
gm. Janowiec	68,43%
gm. Kazimierz Dolny	69,44%
gm. Końskowola	69,17%
gm. Kurów	66,56%
gm. Markuszów	70,95%
gm. Nałęczów	72,25%
gm. Puławy	68,57%
m. Puławy	68,97%
gm. Wąwolnica	67,16%
gm. Żyrzyn	68,91%

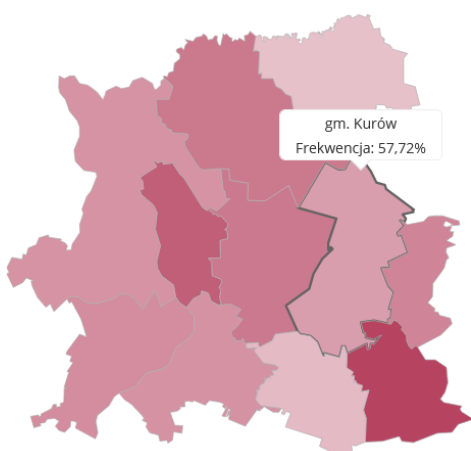
Źródło: <https://prezydent20200628.pkw.gov.pl/prezydent20200628/pl/frekwencja/pl>

W wyborach do Sejmu i Senatu w 2019 roku zanotowano niższą frekwencję wyborczą 57,72%, jednak wśród pozostałych gmin powiatu puławskiego był to ostatni wynik (choć był to wynik niższy niż średnia dla powiatu 60,83% i średnia w kraju 61,74%).

Mapa 3 Geografia wyborcza – frekwencja w wyborach do Sejmu i Senatu (2019 rok)

Powiat puławski

Frekwencja
60,83%
Liczba kart ważnych
56 174
Liczba uprawnionych
92 349

Gmina	Frekwencja
gm. Baranów	54,94%
gm. Janowiec	59,08%
gm. Kazimierz Dolny	58,62%
gm. Końskowola	60,60%
gm. Kurów	57,72%
gm. Markuszów	59,79%
gm. Nałęczów	64,88%
gm. Puławy	58,60%
gm. Wąwolnica	55,46%
gm. Żyrzyn	60,59%
m. Puławy	62,68%
Średnia	60,83%

Źródło: <https://sejmsenat2019.pkw.gov.pl/sejmsenat2019/pl/frekwencja/Koniec/sejm/pow/61400>

3. Diagnoza sytuacji przestrzennej

3.1. Ład przestrzenny

3.1.1. Położenie

Gmina Kurów położona jest w Powiecie Puławskim – Województwie Lubelskim. Gmina Kurów graniczy- od wschodu z gm. Markuszów; od północy z gm. Żyrzyn oraz gm. Abramów , od zachodu z gm. Końskowola; od południa z gm. Wąwolnica i Nałęczów. Gmina Kurów rozciąga się w kierunku północ – południe na długości 17 km, natomiast w kierunku wschód – zachód w odległości od 6 km w środkowej jej części do 9,5 km na północy.

W odniesieniu do położenia geograficznego Gmina Kurów leży w środkowo – zachodniej części województwa lubelskiego na pograniczu dwóch krain fizjograficznych Wyżyny Lubelskiej, reprezentowanej na omawianym terenie przez Płaskowyż Nałęczowski oraz Równinę Lubartowską. Płaskowyż Nałęczowski występujący w południowej części gminy, to najdalej ku północnemu – zachodowi wysunięta część Wyżyny Lubelskiej Tworzy ona silnie pofałdowane ukształtowanie terenu z dużą ilością wąwozów lessowych w Klementowicach Buchałowicach i Płonkach. Fragment południowej części gminy wchodzi w skład Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, Wąwolnickiego Parku Agroekologicznego oraz objęta jest Strefą Ochrony Uzdrawiskowej Uzdrawiska Nałęczów. Równinę Lubartowską obejmującą północną część gminy stanowi lekko falista, częściowo zalesiona nizina morenowa rozcięta dolinami rzecznyymi rzeki Kurówki i jej dopływów: Bielkowej (Białki) – Syrocanki, strugi wodnej Zagłówka (dopływ spod Dęby, koło Wólki Nowodworskiej) i strugi wodnej Piotr k. Bronisławki. Doliny rzeczne są szerokie i podmokłe. Zaznacza się tu stosunkowo duży udział gleb, wytworzonych z piasków gliniastych. Fragment północnej części gminy wchodzi w skład Obszaru Chronionego Krajobrazu „Kozi Bór” – gdzie występują użytki ekologiczne „Torfowisko Wysokie” i „Zabagniony Łęg”. W północnej, nizinnej części gminy maksymalna wyniosłość terenowa, znajdująca się na południe od Bronisławki ma rzędną 200m n.p.m., zaś najniższe tereny położone w dolinie Kurówki w rejonie Wygody i Wólki Nowodworskiej – 140,8 m n.p.m. W wyżynnej części południowej największe wartości rzędnych występujące w rejonie Kolonii Klementowice dochodzą do 220m n.p.m., pograniczu Płonek i Buchałowic 228,4m n.p.m. oraz najwyższy punkt w gminie na pograniczu Klementowic, Łopatek i Kol. Drzewce 228,7m n.p.m. Natomiast najniższe na południe od Kurowa – 151,9m n.p.m.

Tabela 1 Powierzchnia gminy według przeznaczenia i wykorzystania

	ha	%
użytki rolne razem	7678	76,03%
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	1938	19,19%
grunty pod wodami razem	19	0,19%
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	419	4,15%
użytki ekologiczne	6	0,06%
grunty rolne - nieużytki	36	0,36%
tereny różne	3	0,03%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Gęstość dróg powiatowych oraz gminnych w granicach administracyjnych gm. Kurów jest zbliżona do średniej krajowej. Jednak jeszcze duży jest w nich udział dróg gruntowych, stan techniczny dróg utwardzonych wymaga poprawy a ponadto uboga jest infrastruktura okołodrogowa. Dlatego konieczna jest modernizacja dróg o ulepszonej nawierzchni (poprawa stanu technicznego, poszerzenie) oraz stopniowa likwidacja dróg gruntowych, a także rozbudowa infrastruktury okołodrogowej /chodniki, zatoki autobusowe, parkingi, ścieżki rowerowe, oznakowanie dróg oraz sygnalizacja świetlna, odwodnienie/, które zlikwidują kolizje ruchu pieszego i rowerowego z ruchem pojazdów.

Przez południowe obrzeża gminy Kurów w Klementowicach przebiega na długości 6,2 km linia kolejowa relacji: Warszawa – Dęblin – Puławy – Klementowice – Lublin – Chełm – Dorohusk (granica państwa) /Linia nr 7 Szlak E – 20/. Linia ta jest dwutorowa, zelektryfikowana w 1968r. ze stacją kolejową w Klementowicach. Budynek kolejowy obsługujący pasażerów jak i budynki stacji towarowej są w bardzo złym stanie technicznym i wymagają znacznych nakładów remontowych. Obecnie przez teren gminy Kurów przejeżdża 14 pociągów Przewozów Regionalnych - głównie relacji Dęblin-Lublin, w tym jeden pociąg relacji Lublin – Terespol.

Przewozy wewnętrzne oraz zewnętrzne, na jakie jest zapotrzebowanie na terenie gminy. Kurów, są realizowane trasami komunikacji zbiorowej kursującej drogami krajowymi oraz utwardzonymi drogami powiatowymi i gminnymi. Linia kolejowa nie odgrywa istotnej roli w obsłudze gminy ze względu na znaczne ograniczenie kursów pociągów. Sieć tras (w tym linia Kotliny-Żyrzyn-Puławy obsługiwana przez MZK Puławy) zapewnia połączenie Kurowa i pozostałych miejscowości gminy z Puławami, Lublinem i innymi ośrodkami gminnymi, powiatowymi i wojewódzkimi oraz Warszawą. Najistotniejszą rolę odgrywa przystanek komunikacji zbiorowej w Kurowie. Na terenie gminy funkcjonuje 17 przystanków kołowej komunikacji publicznej – wszystkie w zarządzie Gminy Kurów.

3.1.4. Infrastruktura sieciowa

Sieć elektroenergetyczna

Przez północną część gminy przebiega sieć elektroenergetyczna WN 400 kV relacji Kozienice – Lublin. Szerokość pasa technologicznego dla tej linii wynosi 80 m – po 40m w obie strony od osi linii. Natomiast przez część południową gminy przebiega sieć elektroenergetyczna WN 220 kV relacji Lublin /Abramowice/ – GPZ Azoty Puławy. Szerokość pasa technologicznego dla tej linii wynosi 50 m, po 25 m z obu stron osi linii. Ponadto sieć elektroenergetyczna WN 110 kV relacji Nałęczów – GPZ Puławy. Na terenie gminy zlokalizowane są również sieci elektroenergetyczne średniego napięcia SN 15 kV relacji: - Klementowice – Brzozowa Gać – Kurów – Szumów – Kłoda – Olesin – Markuszów; - Klementowice – Płonki – Buchałowice – Drzewce; - Klementowice – Buchałowice – Nałęczów; - Rudy gm. Końskowola – Dęba – Choszczów – Bronisławka – Łąkoć – Zastawie – Michów

Stacje transformatorowe na terenie gminy funkcjonują jako słupowe, natomiast w Kurowie funkcjonuje stacja transformatorowa wewnątrzowa. Sieć rozdzielcza niskiego napięcia wykonana jest systemem napowietrznym z niewielkimi odcinkami sieci kablowej w terenach intensywnej zabudowy.

W związku z rozwojem alternatywnych źródeł energii, sieć elektroenergetyczna wymaga modernizacji. Inwestycje te planowane są przez dystrybutora energii elektrycznej. Zakład Energetyczny Puławy prowadzi również konserwację ponad 600 punktów świetlnych, głównie wzdłuż dróg.

Sieć gazowa

Gmina Kurów zasilana jest w gaz ziemny z sieci wysokiego ciśnienia /Ø 700/ relacji Rozwadów woj. podkarpackie – Puławy /Wronów/, która na odcinku 2 250 metrów przebiega przez Klementowice. Od

tego gazociągu biegnie sieć gazowa Ø150 dł. 3,5 km i Ø100 dł. 1,2 km /razem 4,7 km/ do Stacji Redukcyjno – Pomiarowej Rogalów gm. Wąwolnica z której czerpią gaz Klementowice i Buchałowice.

Długość czynnej sieci rozdzielczej na terenie gminy Kurów wynosiła w 2019 roku 86 335 m, z czego 11306 m.. sieci przesyłowej i 75029 m sieci rozdzielczej. Na 100 km² przypada 85,5 m sieci gazowej.

Spośród 1221 przyłączy do budynków, 1172 to przyłącza do budynków mieszkalnych. 984 gospodarstwa używają gazu sieciowego (3001 mieszkańców), z czego 620 gospodarstw domowych ogrzewa mieszkania gazem sieciowym. Zużycie gazu systematycznie nieznacznie wzrasta – w 2019 roku osiągnęło poziom 9210,7 Mwh, z czego 7555,4 MWh zostało wykorzystane do celów ogrzewania mieszkań.

Sieć wodociągowa

Sieć wodociągowa na terenie gminy Kurów, zgodnie ze stanem na koniec 2020 roku, miała długość 104,9 km. Do sieci przyłączono 2274 budynki mieszkalne i zbiorowego zamieszkania. Dostarczono ponad 210 dam³ wody do prawie 7 400 osób. Oznacza to, że zużycie wody na 1 mieszkańca szacuje się na prawie 28 m³.

Zgodnie z danymi statystyki publicznej sieć wodociągowa na terenie gminy jest awaryjna. Pomimo tendencji spadkowej liczby incydentów awarii, ich liczba waha się od 3 (w 2020) roku do aż 16 w roku 2015. Do sieci wodociągowej podłączono 99,7% budynków mieszkalnych.

Na terenie gminy funkcjonują cztery ujęcia wody ze stacjami uzdatniania: Bronisławka, Choszczów, Kurów (jednoujęciowyłączonez eksploatacji), Klementowice. Woda czerpana jest ze studni głębinowych bitych. Źródłem pozyskiwanej wody są wody podziemne czwartorzędowe i kredowe. Charakteryzują się one dobrą jakością przy stosunkowo wysokiej twardości i podwyższonej zawartości związków żelaza. Stąd też potrzeba jej uzdatniania.

Stacja wodociągowa Kurów I zlokalizowana jest w Olesinie. Poprzez wodociąg grupowy obsługuje: Kurów, Brzozową Gać, Szumów, Olesin, Płonki, Łąkoć, Barłogi, Zastawie, Kłodę. Łączna długość sieci z przyłączami wynosi prawie 90 km. Ujęcie działa systemem grawitacyjnym. Posiada 2 studnie głębinowe. Sieć wodociągowa zbudowana w większości w latach 1991 – 93 r. z rur PCV. Tylko w części centrum Kurowa (ul. B. Głowackiego, T. Kościuszki, Lubelska, Nowy Rynek, Partyzantów, Ogrodowa), sieć wykonana z rur PE oraz w Choszczowie w nieznacznej części cementowo – azbestowych (długość sieci – ok. 9 km).

Stacja wodociągowa Choszczów zlokalizowana jest w Choszczowie. Poprzez wodociąg grupowy obsługuje: Choszczów, Mariankę i Bronisławkę doprowadzając wodę do ponad 150 gospodarstw domowych. Ujęcie działa systemem hydroforowym. Dwie studnie głębinowe. Sieć wodociągowa zbudowana w całości w latach 60 – tych z rur cementowo – azbestowych i żeliwnych.

Stacja wodociągowa Klementowice. Zlokalizowana w Klementowicach. Poprzez wodociąg grupowy obsługuje Klementowice i Buchałowice doprowadzając wodę do około 400 gospodarstw domowych. Ujęcie działa systemem dwustopniowym. Sieć wodociągowa zbudowana w latach 1994 - 95 z rur PCV.

Stacje wodociągowe spełniają wymagania techniczno-sanitarne. Studnie posiadają wygrodzone strefy ochrony bezpośredniej zaś warunki hydrogeologiczne nie wymagają od użytkownika ustanawiania stref ochrony pośredniej. Ponadto funkcjonują lokalne ujęcia wód podziemnych użytkowane na terenie: Zakładów Futrzarskich Kurów; Zespołu Szkół w Klementowicach; Wytwórni Koncentratów Paszowych w Zastawiu.

Kanalizacja

W roku 2019r. przyłączono do kanalizacji kolejnych 1500 mieszkańców. Po zrealizowaniu inwestycji „Kompleksowy system wodno-ściekowy Gminy Kurów- etap II” finansowanej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 długość sieci kanalizacji

sanitarnej wyniosła łącznie 28,6 km. Z kanalizacji korzysta zatem 2544 osób, co stanowi 1/3 populacji mieszkańców gminy Kurów. W pozostałych gospodarstwach zlokalizowane są szamba i przydomowe oczyszczalnie ścieków.

3.1.5. Mieszkalnictwo

Z danych GUS wynika, że całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Kurów to 2 508 nieruchomości (stan na koniec 2019 roku). Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w Gminie w 2019 roku kształtowała się na poziomie 91,1m², co jest wartością znacznie większą w porównaniu do całego województwa lubelskiego, gdzie wynosiła ona 77,4 m². W 2018 roku wypłacono 19 dodatków mieszkaniowych (brak danych za 2019 rok) – to o 8 więcej niż w 2017 roku.

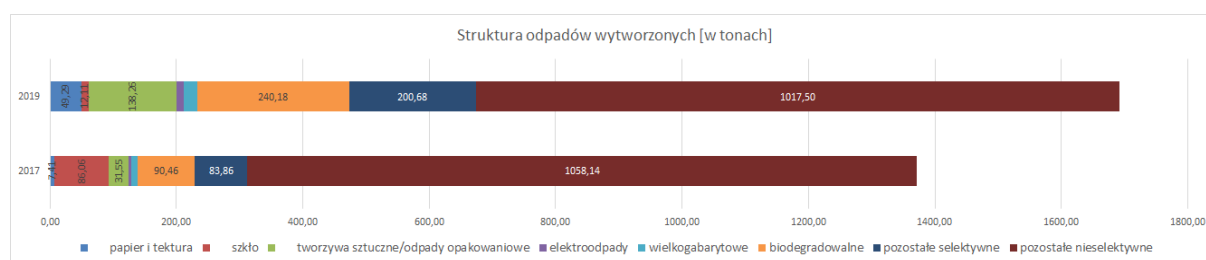
Stopień wyposażenia budynków w instalacje techniczno-sanitarne w gminie Kurów jest dostateczny, gdyż większość mieszkań posiada dostęp do podstawowych instalacji np. wodociągu, ustępu spłukiwanego, czy łazienki. Na 2 498 mieszkań w 2018 roku: 88,9% mieszkań przyłączonych było do wodociągu, 77,9% mieszkań wyposażonych było w ustęp spłukiwany, 74,9% mieszkań posiadało łazienkę, 65,9% mieszkań korzystało z centralnego ogrzewania.

Jak wynika ze wskaźników GUS sytuacja na rynku mieszkaniowym jest korzystna. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosi 91,1 m², na 1 osobę przypada 29,9 m², w mieszkaniach przeciętnie są statystyczne 4,23 izby. Na jedno mieszkanie statystycznie przypada 3,05 mieszkańca, a na 1 izbę 0,72 mieszkańca. O ile dane statystyczne przedstawiają sytuację na rynku mieszkaniowym jako dobrą (o ile nie bardzo dobrą) to trzeba zauważyć, że w ogóle mieszkań są mieszkania małe, zaniedbane, w których liczba mieszkańców przypadająca na 1 izbę przekracza społecznie przyjęte normy. Widoczne jest to chociażby w przypadkach ilości dodatków mieszkaniowych, których w roku 2019 odnotowano 17 na kwotę 4290 zł. Nie są to bardzo duże wartości, ale należy pamiętać o mieszkańcach mieszkających w najgorszych warunkach.

3.1.6. Gospodarka odpadami i ściekami

Na terenie Gminy Kurów działa 1 ha składowisko odpadów i 1 Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (tzw. PSZOK).

Wykres 25 Struktura odpadów wytworzonych na terenie Gminy Kurów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Jak wynika z danych statystycznych z roku na rok wzrasta tonaż zebranych odpadów komunalnych, tylko w ostatnich 5 latach ogólna waga zebranych odpadów wzrosła z 1290 ton w roku 2017 do 1691,44 w roku 2019, przy czym o ile tonaż odpadów zbieranych nieselektywnie utrzymuje się niemalże na tym samym poziomie, to ponad dwukrotnie wzrosła masa odpadów zbieranych selektywnie – przy czym największy udział w odpadach selektywnych mają odpady biodegradowalne. W przeliczeniu na 1 mieszkańca masa odpadów ogółem w ciągu roku zamyka się w przedziale od 114,5 kg w roku 2011 do 146,1 kg w roku 2012 (w roku 2020 masa przypadająca na 1 mieszkańca wyniosła 133,3 kg).

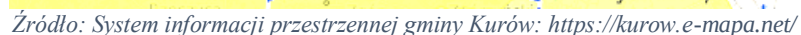
Istotnym elementem gospodarki odpadami jest koszt systemu. Wskaźnik efektywności kosztowej ogółem usług obieranych odpadów komunalnych wyniósł w 2020 roku 1041,72 zł za tonę, co w rankingu najwyższych kosztów w gminach województwa lubelskiego plasuje gminę Kurów na wysokiej 45 pozycji (średnia województwa wyniosła 842,66 zł/t). Na uwagę zasługuje fakt, że jeszcze rok wcześniej z kwotą 604,60 zł/t gmina zajmowała 118 pozycję gdy średnia województwa wyniosła 643,09 zł/t.

Na terenie Gminy Kurów działają dwie oczyszczalnie ścieków. Jedna z nich ma przepustowość 30 m³/dobę i podłączonych jest do niej około 130 osób. Druga z nich o przepustowości 620 m³/dobę została uruchomiona w ramach projektu: „Kompleksowy system wodno-ściekowy gminy Kurów - Etap I” (nr umowy: RPLU.06.01.00-06-102/09-00). Realizacja projektu pozwoliła zwiększyć RLM (wielkość oczyszczalni ścieków mierzona jest współczynnikiem RML – tzn. równoważną liczbą mieszkańców) ze 175 do 6995 od roku 2013. Rokrocznie rośnie liczba osób korzystających z oczyszczalni komunalnych i przydomowych. Z komunalnej oczyszczalni ścieków w 2020 roku korzystało 3172 osób spośród ponad 7,6 tys. mieszkańców ogółem. Dla porównania w 2018 korzystało z oczyszczalni 1750 osób, 2014 - 1629 osób i 129 osób w 2015 roku. Do 2020 roku liczba przydomowych oczyszczalni nie była ewidencjonowana, jednak zaobserwowano wyraźną tendencję wzrostową liczby gospodarstw korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków – szczególnie na obszarach rozproszonej zabudowy.

3.2. Stan i ochrona środowiska

Na terenie Gminy Kurów wyodrębniono 3 421,07 ha powierzchni prawnie chronionej, która stanowi część otuliny Kazimierskiego Parku Krajobrazowego (południowo-zachodnia część gminy). Część obszaru Gminy przynależy do Obszaru Chronionego Krajobrazu Kozi Bór (część północnego terytorium gminy). 8,05 ha powierzchni gminy stanowią użytki ekologiczne. Jest to obszar torfowisk i bagien, w zarządzie Nadleśnictwa Puławy. Na obszarze występują bogate kompleksy florystyczne: zbiorowiska turzycowe i łąkowe z wieloma rzadkimi chronionymi gatunkami roślin, stanowiące naturalne ostoje ptactwa (m. in. gatunki: derkacz, kszysk, pokląskwa, dziwonina).¹

¹ Rozporządzenie Wojewody Lubelskiego z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Lub. Z 2004 r. Nr 47, poz. 945)

- zespół pałacowo-parkowy: pałac, park z fragmentami małej architektury i głazami, układ wodny z groblami, ukształtowanie terenu, drzewostan, czterorzędowa aleja dojazdowa, w miejscowości Olesin
- cmentarz z I wojny światowej w miejscowości Olesin;
- cmentarz żydowski, przy ul. Blich, w miejscowości Kurów

Na terenie Gminy Kurów brak jest stanowisk archeologicznych, objętych ochroną konserwatorską na podstawie wpisu do rejestru zabytków. Zidentyfikowano jednak 205 stanowisk archeologicznych nie wpisanych do rejestru zabytków. Są to stanowiska w miejscowościach: Kurów (28), Kolonia Klementowice (1), Barłogi (5), Bronisławka (5), Brzozowa Gać (1), Choszczów (17), Dęba (9), Drzewce Kopanina (3), Józefów (3), Karmanowice (1), Klementowice (46), Kłoda (2), Kolonia Bronica (1), Kolonia Buchałowice (5), Kolonia Klementowice (23), Krupa (5), Łąkoć (8), Łopatki (1), Marianka (3), Markuszów (3), Michałka (1), Nowy Dwór (1), Płaski (1), Płonki (6), Szumów (11), Wólka Nowodworska (5), Wygoda (2), Zastawie (3).

Dodatkowo dla następujących obiektów opracowano karty zabytków (obiekty oczekują na objęcie ochroną konserwatorską i wpis do rejestru zabytków):

- w Klementowicach - zespół stacji kolejowej, budynek przedszkola gminnego i biblioteki gminnej, cegielnia z wyposażeniem, wiatrak holender drewniany. ob. młyn elektryczny, park (dworski), cmentarz przy kościele parafialnym pw. św. Klemensa i św. Małgorzaty oraz rzymskokatolicki cmentarz kościelny
- w Kurowie: Muzeum parafialne (dawna kuchnia plebańska); stary cmentarz żydowski; cmentarz przykościelny; cmentarz parafialny, pomnik upamiętniający walkę partyzantów GL (AL) pod Grabiną 31.03.1944 r. ; pomnik poświęcony pamięci więźniów Zamku Lubelskiego rozstrzelanych 6.03.1944 r. Na Rynku, przy trakcie Lublin – Warszawa; kapliczka upamiętniająca bitwę z 3.03.1831 r. przy drodze Lublin – Warszawa; głąz pamiątkowy poświęcony Ignacemu Potockiemu.
- w Olesinie: Kapliczka (kaplica) na cmentarzu z I wojny światowej.

W Gminie Kurów ewidencjonuje się miejsca pamięci narodowej związane z pochówkiem osób ważnych dla historii i dziedzictwa Gminy. Są to:

- Tablice nagrobkowe na elewacji zewnętrznej kościoła w Kurowie poświęcona ks. G. Píramowiczowi oraz jego matce Annie;
- Tablica nagrobkowa na elewacji zewnętrznej kościoła w Kurowie poświęcona pamięci chorążego z Powstania Kościuszkowskiego Stanisława Boleszczyc Jankowskiego;
- Figura murowana sprzed 1788 r., przy której pochowano 14 ułanów poległych podczas bitwy z wojskami rosyjskimi w dniu 3 marca 1831 r./Powstanie Listopadowe/ - położona w Kurowie przy ul. Lubelskiej;
- Mogiła powstańca z 1863 r. – Jana Zdzitowieckiego położona na cmentarzu parafialnym w Kurowie;
- Pomnik na mogile Antoniego Dybalskiego, poległego w 1918 r., usytuowany na cmentarzu w Kurowie;
- Pomnik na mogile osób częściowo nieznanych, które zginęły podczas bombardowania Kurowa w 1939 r., położony na cmentarzu parafialnym w Kurowie;
- Pomnik na mogile 4 żołnierzy Wojska Polskiego poległych podczas bombardowania Kurowa w 1939 r., położony na cmentarzu parafialnym w Kurowie /Kaprała podchor. 27 Pułku Kawalerii Emila Brudno, ułana 27 Pułku Kawalerii Michała Kipiec, ułana 27 Pułku Kawalerii Mariana Rozbilickiego i ułana 27 Pułku Kawalerii Waleriana Woronkowicza/;
- Pomnik na mogile żołnierza Wojska Polskiego, który zmarł na skutek ran odniesionych podczas bombardowania Kurowa w 1939 r. /podchor. Józefa Barana z 27 Pułku Kawalerii/ położony na cmentarzu parafialnym w Kurowie.

- Pomnik na mogile Bolesława Kozaka ps. Kawka Komendanta Gminnego BCh w Kurowie zamordowanego przez Niemców 18.03.1943 r. w Bronisławie , położony na cmentarzu parafialnym w Kurowie.
- Pomnik na mogile zbiorowej żołnierzy GL i AL poległych w 31.03.1944 r. w Grabinie gm. Garbów, położony na cmentarzu parafialnym w Kurowie;
- Pomnik na mogile zbiorowej żołnierzy AK zamordowanych dnia 4 maja 1944 r. przez oddział AL w Owczarni gm. Józefów położony na cmentarzu parafialnym w Kurowie /Józefa Zuchniarza ps. „Sęp”, Mariana Mazurkiewicza ps. „Świda” i Romana Piechowicza ps. „Sprytny”/;
- Pomniki na mogiłach żołnierzy AK – Ignacego Mazurkiewicza, Tadeusza Wierzbickiego, Mariana Burdzickiego, Michała Stępniewskiego, Gustawa Chmurzyńskiego i Edmunda Kotyzy pomordowanych przez niemieckich i rodzimych oprawców, położone na cmentarzu parafialnym w Kurowie.
- Pomnik na mogile żołnierzy AK – WIN por. Mieczysława Mazurkiewicz ps. „Nicpoń” z Kurowa, Henryka Piotra Arenta ps. „Kostek” z Kurowa, Mariana Wajsa ps. „Bej” z Puław, por. Michała Dudzińca ps. „Mito” pomordowanych 15 – II - 1946 r. w Buchałowicach przez oddziały UB i KBW, położony na cmentarzu parafialnym w Kurowie;
- Mogiła 3 żołnierzy AK-WIN z Oddziału „SZATANA” Kazimierza Woźniaka: Bronisław Banucha ps. „Bronek” z Trzcianca gm. Michów, Jan Kozak z Płonek gm. Kurów, Józef Pacek z Rudna gm. Michów zamordowanych 10 sierpnia 1946 roku w Kozim Borze przez oddział UB – KBW, położona na cmentarzu parafialnym w Kurowie;
- Cmentarz położony w Olesinie z I wojny światowej żołnierzy austriackich, niemieckich i rosyjskich (z 1915 r.);
- Pomnik na mogile Henryka Zetnika i Leopolda Jarosika legionistów J. Piłsudskiego z I wojny światowej na skraju lasu k. Klementowic od strony Pożoga
- Pomnik na mogile kapitana artylerii Wojsk Polskich /1789-1855/ na cmentarzu w Klementowicach
- Pomnik na mogile żołnierza AK Franciszka Walaska ps. „Zawiślak” na cmentarzu w Klementowicach.

Do miejsc pamięci narodowej nie związanych z pochówkiem osób należą:

- Obelisk z kamienia z ziemią katyńską oraz płaskorzeźba Matki Bożej Katyńskiej upamiętniająca poległych i pomordowanych w Rosji. Usytuowana w zespole kościelnym w Kurowie;
- Obelisk z kamienia z płaskorzeźbą ks. Jerzego Popiełuszki – zespół kościelny w Kurowie;
- Obelisk z kamienia upamiętniający płk. Stefana Rodaka ps. „Rola” i ppłk. Zygmunta Kozaka ps. „Walter” – żołnierzy BCh. Usytuowany w zespole kościelnym w Kurowie;
- Upamiętnienia na kamieniach oraz Dęby Pamięci por. Władysława Kołodzieja, por. Józefa Grada i por. Józefa Jaźwierskiego przy zespole kościelnym w Kurowie żołnierzy Wojska Polskiego – jeńców pomordowanych przez funkcjonariuszy NKWD Rosji Sowieckiej w Katyniu i Starobielsku; - Pomnik – głaz pamiątkowy ku czci Ignacego Potockiego – współtwórcy Konstytucji 3 Maja 1791 r. ufundowany w 1991 r., położony na skwerze w Kurowie;
- Tablica poświęcona pamięci Powstańców Powstania Styczniowego 1863 r. na figurze z 1916 r. na Nowym Rynku w Kurowie ufundowana w 1998 r.;
- Tablica na zewnętrznej elewacji kościoła w Kurowie poświęcona pamięci poległych żołnierzy w walce o niepodległość oraz wojnie polsko – bolszewickiej w latach 1918 – 1920 r., ufundowana w 1930 r.;
- Pomnik 10 więźniów Zamku Lubelskiego żołnierzy AK i BCh powieszonych na Starym Rynku w Kurowie 6 marca 1944 r. przez hitlerowskiego okupanta, ufundowany w 1964 r.;
- Pomnik 33 więźniów Zamku Lubelskiego rozstrzelanych 6 marca 1944 r. przez hitlerowskiego okupanta w Kurowie na skarpie przy ul. Puławskiej ufundowany w 1990 r.;
- Pomnik pamięci poległych w walce z hitlerowskim okupantem mieszkańców Łąkoci w latach 1939-44 usytuowany w Łąkoci, modernizowany w 2006 r. i 2016 r.
- Pomnik mieszkańców i partyzantów BCh poległych w obronie wsi Barłogi przed pacyfikacją przez wojska hitlerowskie dn. 9 lipca 1943 r. i 14 czerwca 1944 r. w Barłogach zmodernizowany w 2006 r.
- Upamiętnienie żołnierza BCh Juliana Chabrosa ps. „Sęk” tablica na elewacji Domu Ludowego w Buchałowicach;

- Pomnik poświęcony pamięci powieszonych i rozstrzelanych dn. 6.03.1944 r. w Kurowie usytuowany w Lesie Kurowskim celem upamiętnienia ich czasowego pochówku. Obecnie prawdopodobnie spoczywa tam jedna ofiara;
- Upamiętnienie żołnierza BCh Tadeusza Jeżyny ps. „Oksza”, „Pirat” – tablica na elewacji budynku Zespołu Szkół Agrobiznesu.

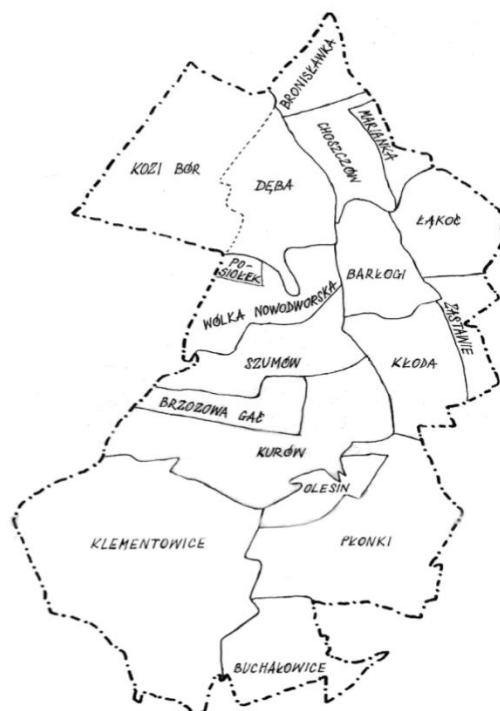
4. Samorząd

4.1. Podział terytorialny

Na terenie gminy wyodrębniono 17 sołectw:

1. Barłogi
2. Bronisławka
3. Brzozowa Gać
4. Buchałowice
5. Choszczów
6. Dęba
7. Klementowice
8. Kłoda
9. Kurów
10. Łąkoć
11. Marianka
12. Olesin
13. Płonki
14. Posiołek
15. Szumów, Wygoda
16. Wólka Nowodworska
17. Zastawie

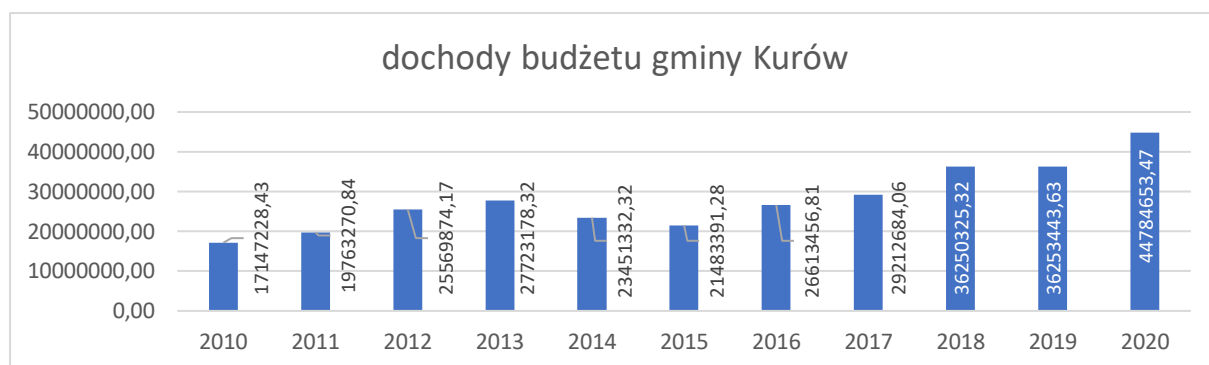
Mapa 6 Podział administracyjny Gminy Kurów - sołectwa

4.2. Budżet jednostki samorządu terytorialnego

Dochody budżetu Gminy Kurów systematycznie wzrastają. Przez ostatnie 11 lat wyniosły łącznie ponad 308 mln zł, czyli średnio 28 mln zł rocznie. Zgodnie z faktycznymi danymi dochody za rok 2020 wyniosły prawie 45 mln zł, co wskazuje na znaczący wzrost dochodów (z poziomu 17,15 mln w 2010 roku). Wzrost dochodów (i zarazem wydatków) związany był głównie z realizacją projektów europejskich, a także nieznacznie wzrostem gospodarczym ostatniej dekady.

Wykres 26 Dochody budżetu gminy Kurów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Na uwagę zasługuje fakt, że w 2020 roku Gmina zakończyła rok budżetowy z dodatnim bilansem – tj. wartość dochodów była wyższa niż wartość wydatków. Wzrost wydatków i dochodów w odniesieniu do 1 mieszkańca obrazuje wykres poniżej. W odniesieniu do średniej województwa lubelskiego Gmina Kurów zajmuje 120 pozycję (na 213) w odniesieniu do poziomu wydatków na 1 mieszkańca, w samym powiecie puławskim zajmuje 8 pozycję (z 11) plasując się pomiędzy Puławami z poziomem wydatków na 1 mieszkańca na poziomie 7459,63 zł a Janowcem z poziomem wydatków na 1 mieszkańca na poziomie 4644,34 zł.

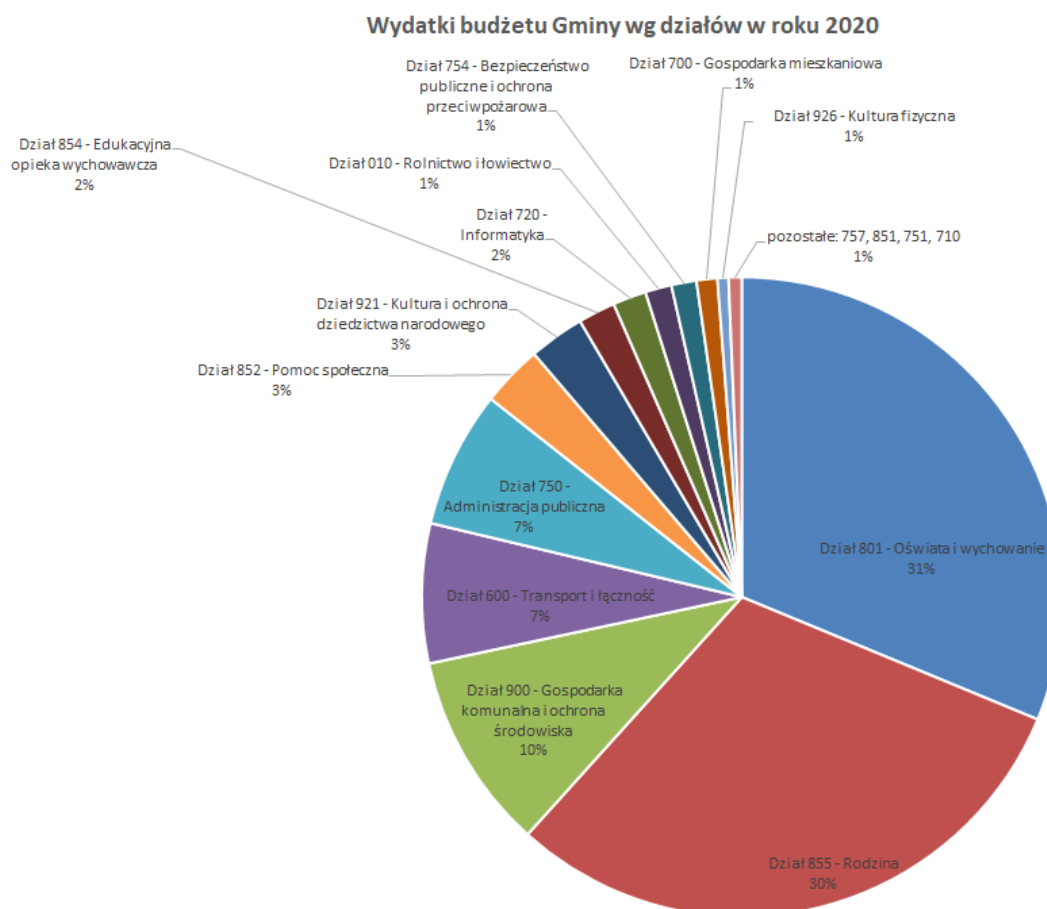
Wykres 27 Dochody i wydatki budżetu gminy Kurów na 1 mieszkańca

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W odniesieniu do wydatków budżetowych w podziale na działy budżetu państwa, w 2020 roku – podobnie jak w latach poprzednich i podobnie jak w innych gminach najczęściej wydatków pochłonęły oświata i wychowanie oraz pomoc społeczna i wsparcie rodziny.

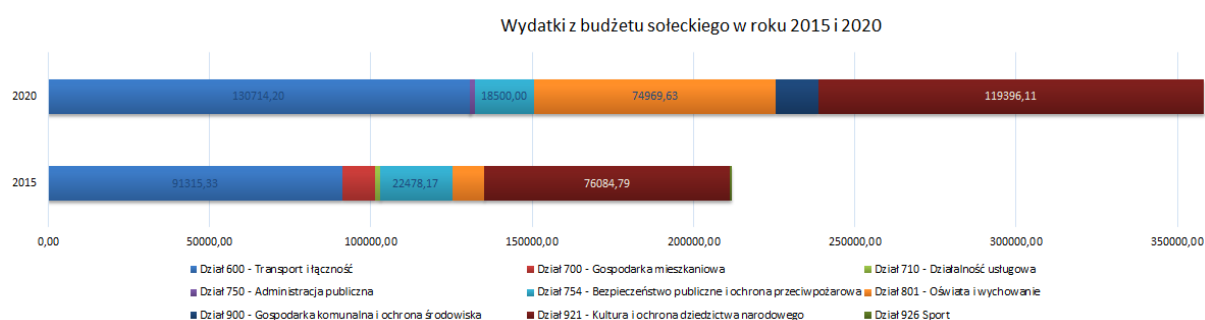
Wykres 28 Wydatki budżetu Gminy Kurów wg działu budżetu państwa w roku 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Na szczególną uwagę zasługuje poziom i kategorie wydatków z budżetu sołeckiego. Przez ostatnie 5 lat budżet sołecki wzrósł do poziomu 150% w stosunku do budżetu roku 2015. Rodzaje wydatków przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 29 Wydatki z budżetu sołeckiego w roku 2015 i 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Jak wspomniano wcześniej, Gmina Kurów wykorzystwała swoje szanse rozwojowe wynikające z członkowską Polski w Unii Europejskiej. Największe projekty infrastrukturalne zostały opisane w następnym podrozdziale. W odniesieniu do wydatków budżetu na uwagę zasługuje poziom wydatków

inwestycyjnych, który w 2012 roku wyniósł aż 36,6%. W ciągu 11 lat tylko w latach 2015-2017 (w okresie przejściowym pomiędzy perspektywami finansowymi Unii Europejskiej) poziom inwestycji spadł poniżej 10%. W roku 2020 pomimo końca perspektywy finansowej 2014-2020 wciąż był na wysokim poziomie 13,2%.

Wykres 30 Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W odniesieniu do wydatków inwestycyjnych na uwagę zasługuje fakt, że dofinansowanie dróg ze środków Unii Europejskiej jest znacznie ograniczone. Budowa czy modernizacja dróg poza siecią TNT jest raczej nie możliwa do sfinansowania ze środków europejskich. Tym bardziej na uwagę zasługuje fakt dotyczący wysokich wydatków na drogi publiczne. W wydatkach ogółem stanowią one średnio 1,5 mln zł rocznie na drogi gminne i 0,3 mln zł rocznie na drogi powiatowe (w porozumieniu ze starostwem powiatowym).

Wykres 31 Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

4.3. Pozyskiwanie środków zewnętrznych

Gmina Kurów jest niekwestionowanym liderem wśród gmin wiejskich w pozyskaniu środków europejskich. W ramach Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 i 2014-2020 pozyskała środki finansowe na realizację następujących ważniejszych dla rozwoju gminy przedsięwzięć:

- Montaż kolektorów słonecznych w Gminie Kurów - wartość projektu: 4 616 924,35 zł;

- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Kurów - wartość projektu: 5 031
- Montaż instalacji fotowoltaicznych w Gminie Kurów- 2 122 956,00 zł
- Kompleksowy system wodno-ściekowy Gminy Kurów – etap I - 13 132 009,12 zł
- Kompleksowy system wodno-ściekowy Gminy Kurów- etap II - 20 693 073,21 zł
- Zabezpieczenie przeciwpożarowe i przeciwpowodziowe terenów gmin Baranów i Kurów poprzez zakup samochodów pożarniczych dla jednostek osp znajdujących się w krajowym systemie ratowniczo – gaśniczym - 3 945 643,00 zł
- Modernizacja ośrodków zdrowia w Kurowie i Klementowicach w celu dostosowania do obowiązujących wymogów prawnych wraz z termomodernizacją budynków i rozbudową systemu informatycznego - 2 114 900,63 zł
- Rewitalizacja budynku szkoły ks. Grzegorza Piramowicza na potrzeby kultury i turystyki – wartość projektu 662 918,82 zł
- Rozbudowa infrastruktury informatycznej Gminy Kurów – wartość: 141 821,12 zł
- Efektywna pomoc społeczna w Gminie Kurów – wartość projektu: 289 118,61 zł
- Energia odnawialna dla Zakładu Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Kurowie - 340395,61 zł.

Przepływy finansowe ze środków europejskich na dofinansowanie inwestycji gminnych wskazano na wykresie poniżej.

Wykres 32 Dochody dotyczące płatności w zakresie środków europejskich

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Na uwagę zasługuje fakt, że również przedsiębiorstwa z terenu gminy Kurów tylko w ostatniej perspektywie finansowej 2014-2020 pozyskały 5 mln zł środków z funduszy europejskich – w tym na energię odnawialną i poprawę efektywności energetycznej.

Spis map, wykresów, tabel

Wykres 1 Liczba mieszkańców gminy Kurów w latach 2010-2020.....	4
Wykres 2 Przyrost naturalny i saldo migracji w latach 2010-2020	4
Wykres 3 Piramida wieku mieszkańców gminy Kurów w latach 2004 i 2020	5
Wykres 4 Piramida wieku mieszkańców gminy Kurów w podziale na płeć – dane za 2020 rok.....	5
Wykres 5 Mieszkańcy gminy Kurów wg grup wieku.....	6
Wykres 6 Wybrane wskaźniki obciążenia demograficznego w gminie Kurów	6
Wykres 7 Osoby w gospodarstwach domowych korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wśród mieszkańców gminy Kurów.....	8
Wykres 8 Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy środowiskowej	8

Wykres 9 Porady lekarskie udzielane mieszkańcom Gminy Kurów	9
Wykres 10 Liczba dzieci wg rocznika urodzenia – stan na koniec grudnia 2020 roku	10
Wykres 11 Rodzaje imprez kulturalnych na terenie gminy Kurów w latach 2019-2020.....	13
Wykres 12 Uczestnictwo w kulturze wg rodzaju imprezy – suma uczestników ogółem w latach 2010-2020	13
Wykres 13 Uczestnicy wydarzeń kulturalnych wg formy w roku 2014 i 2020.....	14
Wykres 14 Wskaźniki dotyczące czytelnictwa księgozbiorów bibliotek publicznych.	14
Wykres 15 Pracujący mieszkańcy gminy Kurów	16
Wykres 16 Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z terenu gminy Kurów.....	17
Wykres 17 Liczba przedsiębiorstw w Gminie Kurów wg form własności	17
Wykres 18 Przedsiębiorstwa zarejestrowane w gminie Kurów wg liczby zatrudnionych.....	18
Wykres 19 Przedsiębiorstwa w gminie Kurów wg działu gospodarki.....	18
Wykres 20 Przedsiębiorstwa zarejestrowane na terenie gminy Kurów wg sekcji PKB	19
Wykres 21 Liczba gospodarstw rolnych w podziale na powierzchnię gospodarstwa	20
Wykres 22 Powierzchnia gospodarstw rolniczych wg przeznaczenia i użytkowania.....	20
Wykres 23 Powierzchnia upraw	21
Wykres 24 Stowarzyszenia i organizacje społeczne w gminie Kurów w latach 2010-2020.....	22
Wykres 25 Struktura odpadów wytworzony na terenie Gminy Kurów	28
Wykres 26 Dochody budżetu gminy Kurów	34
Wykres 27 Dochody i wydatki budżetu gminy Kurów na 1 mieszkańca.....	34
Wykres 28 Wydatki budżetu Gminy Kurów wg działu budżetu państwa w roku 2020	35
Wykres 29 Wydatki z budżetu sołeckiego w roku 2015 i 2020	35
Wykres 30 Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem.....	36
Wykres 31 Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem	36
Wykres 32 Dochody dotyczące płatności w zakresie środków europejskich.....	37
 Mapa 1 Rozkład wyników egzaminów po 8 klasie szkoły podstawowej w powiecie puławskim	11
Mapa 2 Geografia wyborcza – frekwencja w wyborach Prezydenta RP rok 2020.....	23
Mapa 3 Geografia wyborcza – frekwencja w wyborach do Sejmu i Senatu (2019 rok).....	23
Mapa 4 Układ drogowy gminy Kurów	25
Mapa 5 Obszary Natura 2000 i przestrzenne formy ochrony przyrody	30
Mapa 6 Podział administracyjny Gminy Kurów - sołectwa.....	33
 Tabela 1 Powierzchnia gminy według przeznaczenia i wykorzystania	24

Źródła bazodanowe:

www.stat.gov.pl

<http://bip.lublin.rdos.gov.pl/rejestr-form-ochrony-przyrody>

<https://www.wkz.lublin.pl/>

<https://wybory.gov.pl/>

<https://ekrs.ms.gov.pl/web/wyszukiwarka-krs/strona-glowna/>

<https://prod.ceidg.gov.pl/CEIDG/CEIDG.Public.UI/Search.aspx>

Wyniki badania ankietowego skierowanego do mieszkańców Gminy Kurów

GMINA KURÓW
POWIAT PUŁAWSKI
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE

1. Wstęp

Badanie ankietowe zostało zrealizowane w ramach opracowania Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 – 2030. Badanie dotyczyło oceny aktualnej sytuacji społeczno- gospodarczej i perspektyw rozwoju Gminy Kurów.

Kwestionariusz ankiety zawierał łącznie 12 pytań wraz z pytaniami metryczkowymi, dotyczącymi sytuacji społeczno - demograficznej mieszkańców. Poszczególne pytania różniły się pod kątem możliwości wyboru ilości wariantów odpowiedzi. Kwestionariusz zawierał również pytania otwarte, dające możliwość indywidualnego wskazania konkretnych problemów lub propozycji działań. W raporcie zostały przedstawione poszczególne pytania i odpowiedzi udzielane na nie przez mieszkańców w kolejności odpowiadającej kwestionariuszowi ankiety.

Badanie realizowane było techniką ankiety CAWI. Formularz dostępny był elektronicznie, na stronie Gminy Kurów a samo badanie poprzedziła kampania informacyjna. Badanie miało charakter anonimowy.

W wyniku realizacji badania uzyskano łącznie 207 ankiet. Dane z pozyskane z ankiet zostały poddane analizie statystycznej i merytorycznej. Uzyskane w dwóch pytaniach otwartych treści nie są zawsze dosłownymi odpowiedziami respondentów, jakie zostały sformułowane w formularzu ankiety. Dokonano interpretacji odpowiedzi, by możliwe było zaprezentowanie ich w grupach zagadnień, na które mieszkańcy zwrócili uwagę. Odpowiedzi w pytaniach półotwartych w kategorii „inne” są dosłownymi odpowiedziami respondentów.

2. Wyniki badania ankietowego

2.1. Informacja o respondentach

Pytania zawarte w metryczce pozwalają na charakterystykę grupy respondentów biorących udział w badaniu ankietowym. Metryczka, zawierała pięć pytań dotyczących sytuacji społecznej respondentów, przy jednoczesnym zachowaniu ich anonimowości:

- płeć ankietowanych: 54% osób biorących udział w badaniu to kobiety, 46 % - mężczyźni,
- wiek ankietowanych: 2 % stanowiły osoby do 17 roku życia, 11 % osoby w wieku 18-24, 65 % osoby w wieku 25 – 44 lat, 10 % osoby w wieku 45-54 lat, 9 % osoby w wieku 55-64 lat, 3 % osoby w wieku 65 i więcej,
- status ankietowanych: 14 % - przedsiębiorcy, 4 % - przedstawiciel/przedstawicielka samorządu terytorialnego, 5 % - reprezentantka/reprezentant organizacji pozarządowej, np. stowarzyszenia/ fundacji, 77 % - mieszkaniowiec / mieszkanka.

2.2. Analiza kwestionariusza ankiety

PYTANIE: Proszę wskazać maksymalnie 5 najważniejszych silnych stron (potencjałów) obszaru Gminy Kurów.

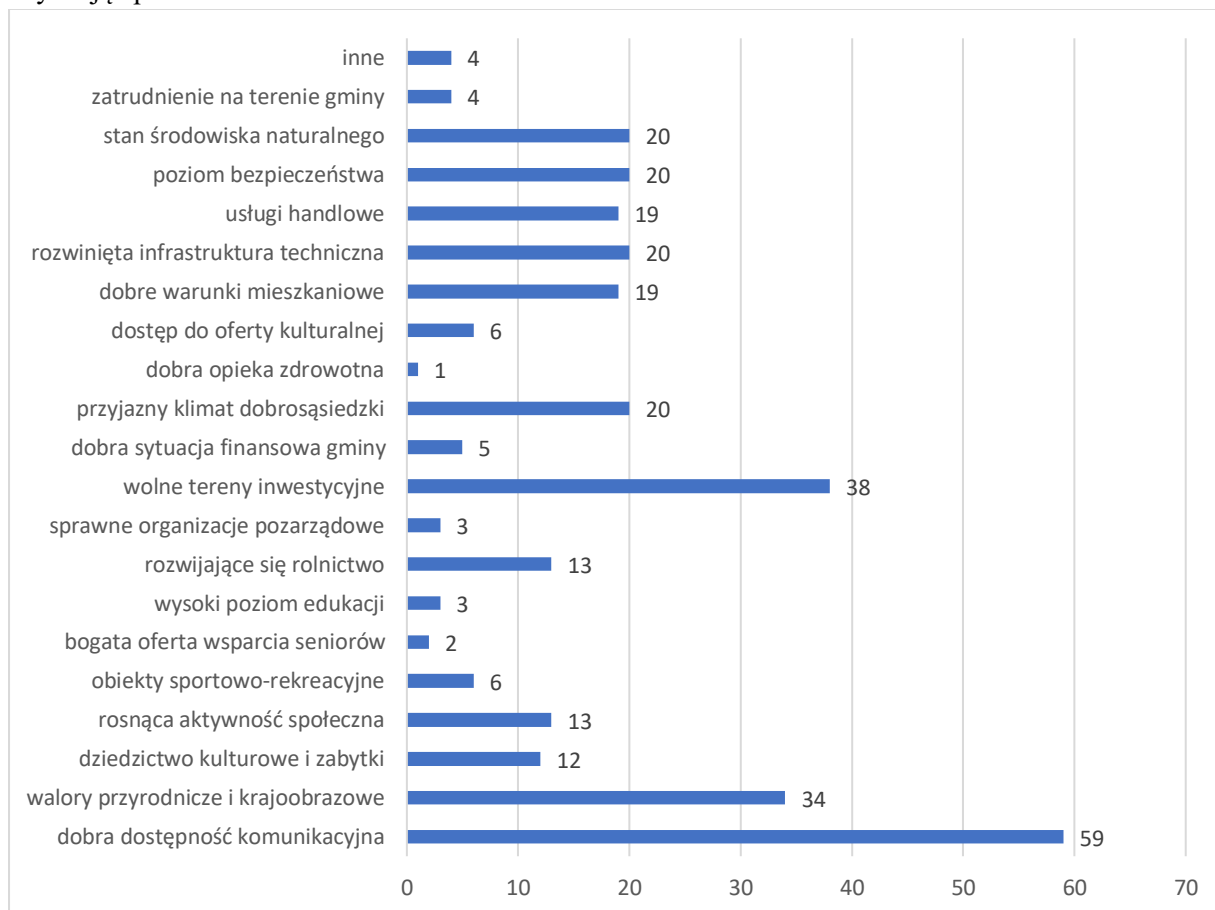
Respondenci uznali, że najważniejsze potencjały to (w zaokrągleniu do pełnych wartości %):

- *dobra dostępność komunikacyjna* – 59 %;
- *wolne tereny inwestycyjne* – 38 %;
- *walory przyrodnicze i krajobrazowe* – 34 %.

Po 20% wskazań uzyskały odpowiedzi:

- *stan środowiska naturalnego,*
- *poziom bezpieczeństwa,*
- *rozwinięta infrastruktura techniczna,*
- *przyjazny klimat dobrośiedzi.*

Odpowiedzi: *usługi handlowe* i *dobre warunki mieszkaniowe* również znalazły uznanie ankietowanych, uzyskując po 19 % wskazań.

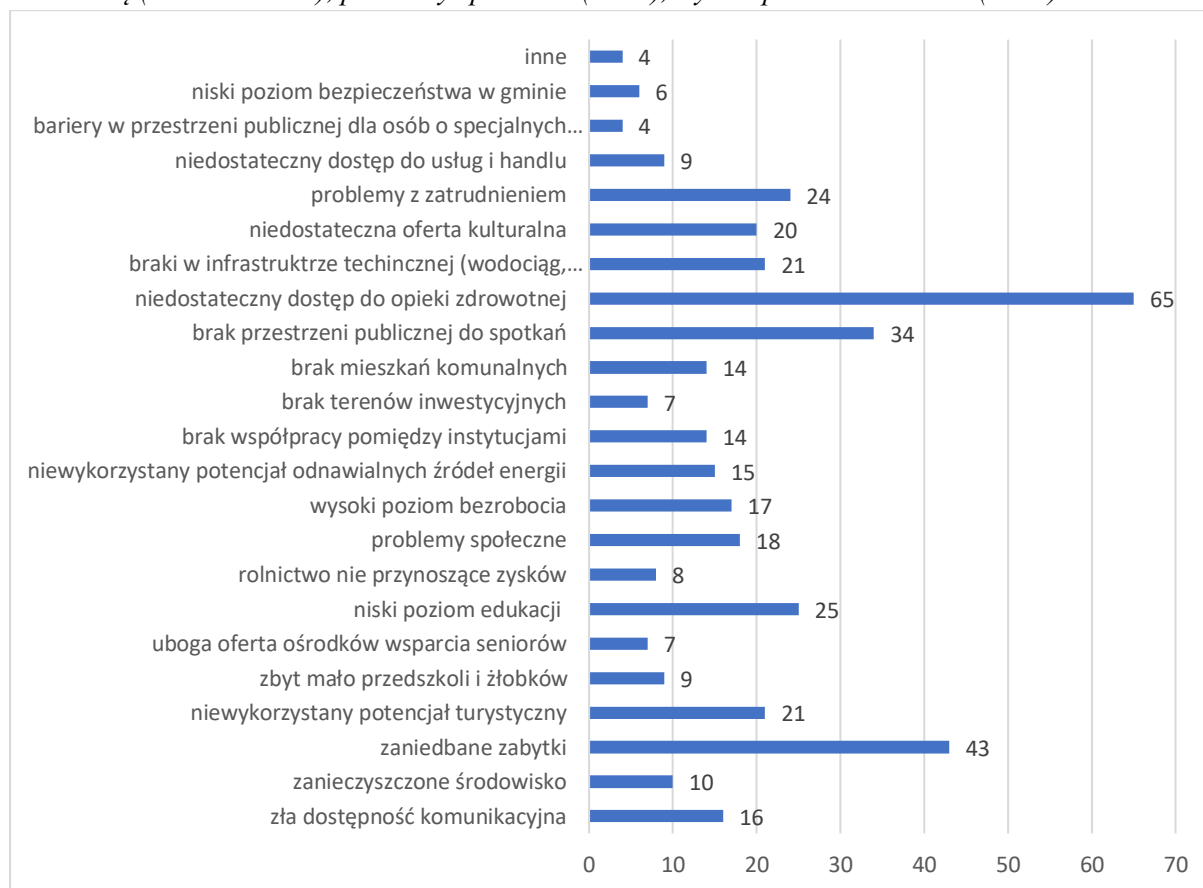

PYTANIE: Proszę wskazać maksymalnie 5 najważniejszych słabości (problemów) obszaru Gminy Kurów.

Respondenci uznali, że najważniejsze problemy Gminy Kurów to (w zaokrągleniu do pełnych wartości %):

- *niedostateczny dostęp do opieki zdrowotnej* – 65 %;
- *zaniedbane zabytki* – 43 %;
- *brak przestrzeni publicznej do spotkań* – 34 %;
- *niski poziom edukacji* – 25 %;
- *problemy z zatrudnieniem* – 24 %.

Za ważniejsze słabości biorący udział w badaniu ankietowani uznali także: *braki w infrastrukturze technicznej* (21 % wskazan), *niewykorzystany potencjał turystyczny* (21 %), *niedostateczną ofertę kulturalną* (20 % wskazań), *problemy społeczne* (18 %), *wysoki poziom bezrobocia* (17 %).

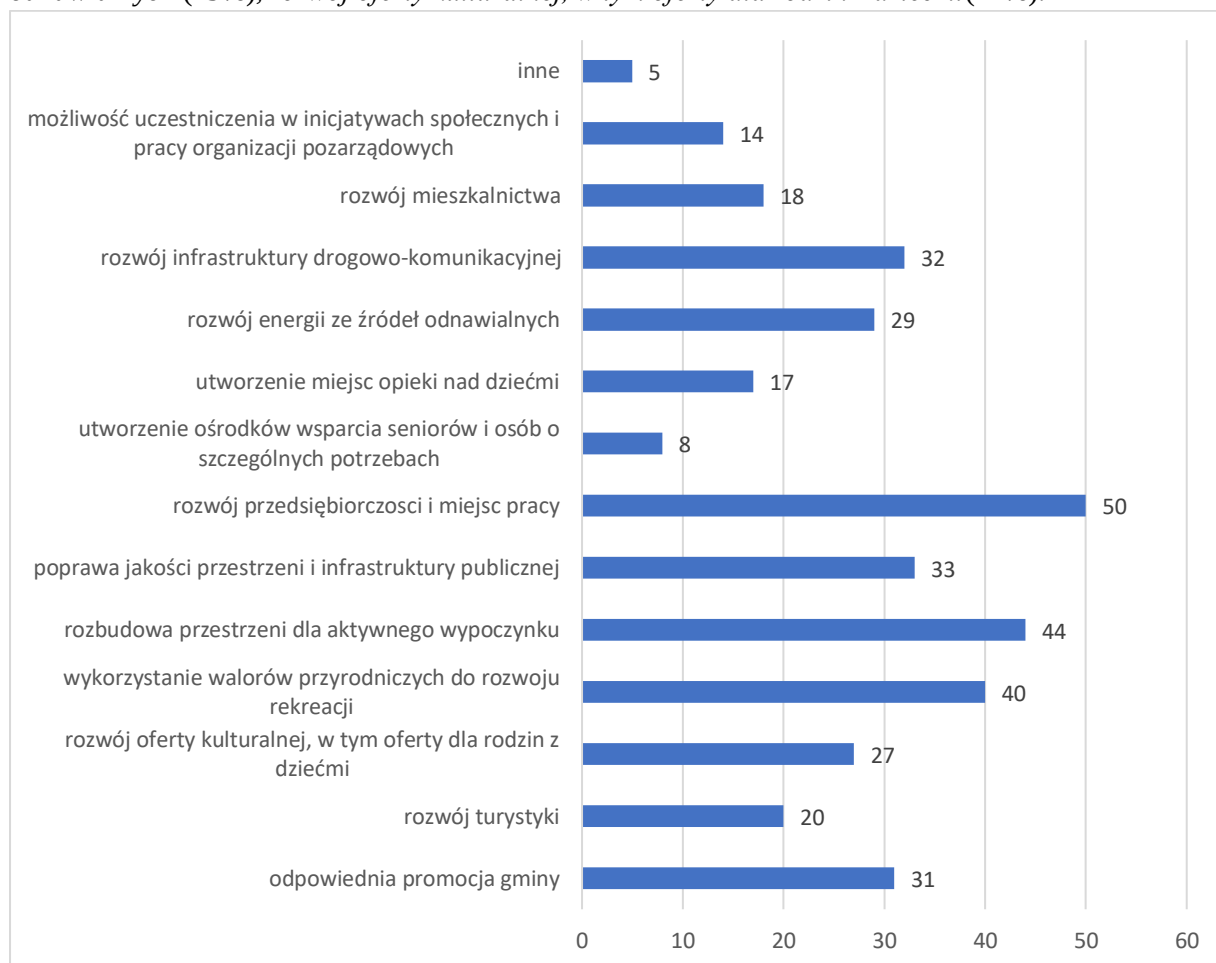

PYTANIE: Proszę wskazać maksymalnie 5 najważniejszych szans na rozwój Gminy Kurów.

Respondenci uznali, że pięć najważniejszych szans rozwojowych gminy stanowią:

- *rozwój przedsiębiorczości i miejsc pracy* – 50 %;
- *rozbudowa przestrzeni dla aktywnego wypoczynku*– 44 %;
- *wykorzystanie walorów przyrodniczych do rozwoju rekreacji*– 40 %;
- *poprawa jakości przestrzeni i infrastruktury publicznej* – 33 %;
- *rozwój infrastruktury drogowo – komunikacyjnej* – 32 %.

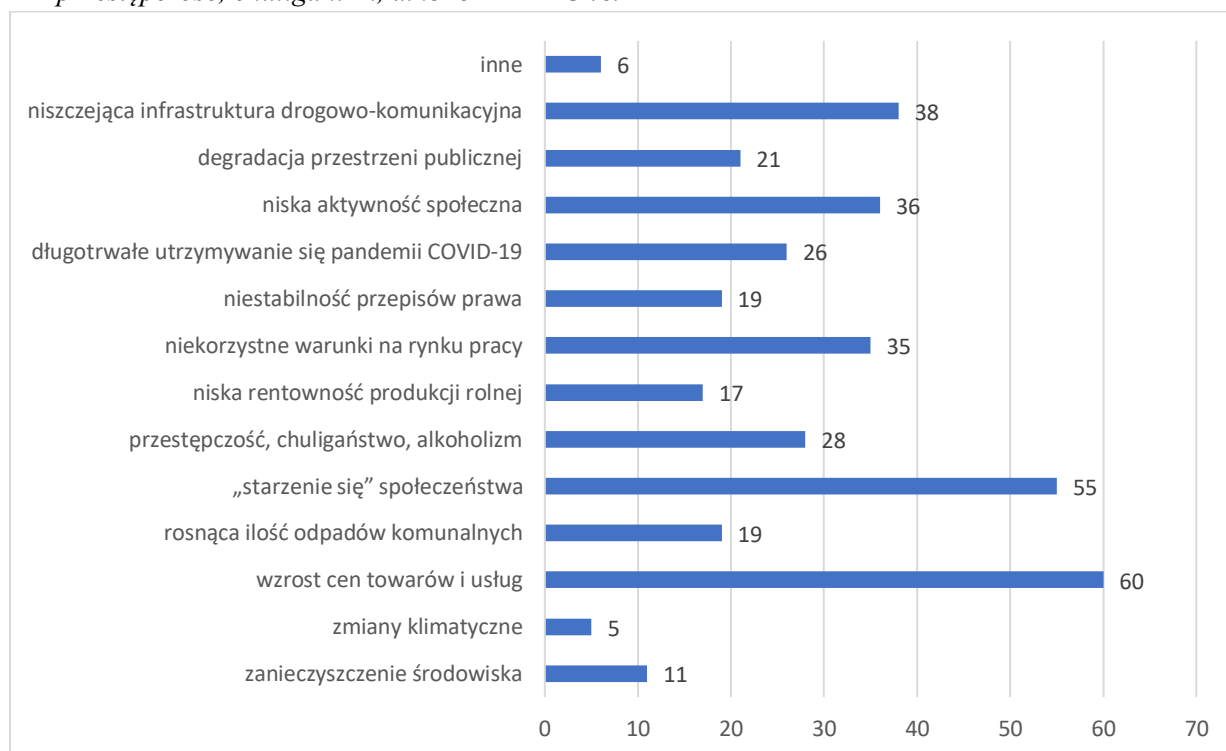
Wysokie wskazania uzyskały także odpowiedzi: *odpowiednia promocja gminy* (31%), *rozwój energii odnawialnych* (29%), *rozwój oferty kulturalnej, w tym oferty dla rodzin z dziećmi*(27%).

PYTANIE: Proszę wskazać maksymalnie 5 najważniejszych zagrożeń utrudniających rozwój Gminy Kurów.

W opinii ankietowanych poniższe zagrożenia są kluczowymi, z perspektywy utrudnień w rozwoju Gminy Kurów:

- *wzrost cen towarów i usług* – 60 %;
- *„starzenie się” społeczeństwa* – 55 %;
- *niszcząca infrastruktura drogowo – komunikacyjna* – 38 %;
- *niska aktywność społeczna* – 36 %;
- *niekorzystne warunki na rynku pracy* – 35 %;
- *przestępczość, chuliganizm, alkoholizm* – 28 %.

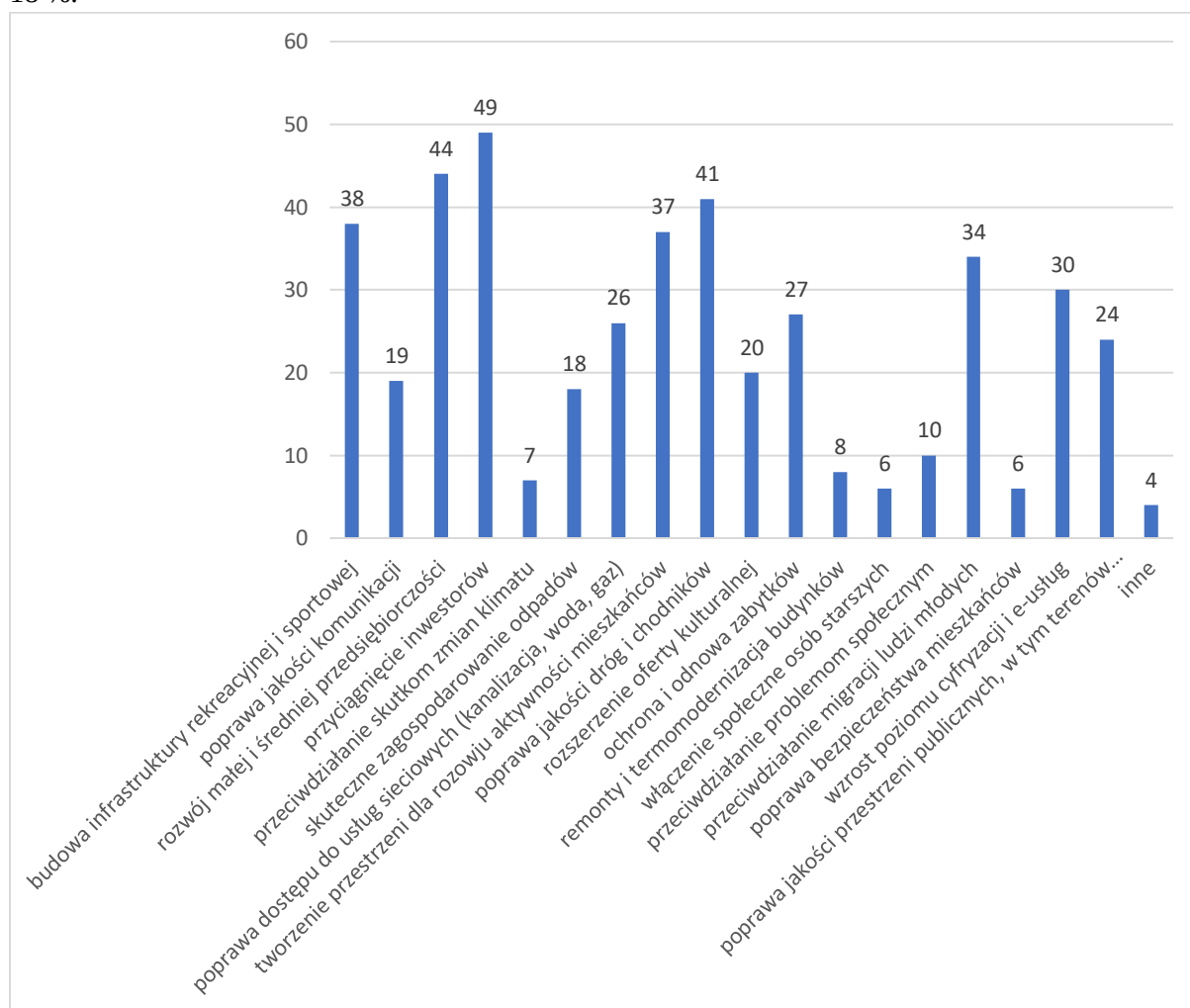

PYTANIE: Proszę wskazać maksymalnie 5 najbardziej oczekiwanych efektów realizacji Strategii.

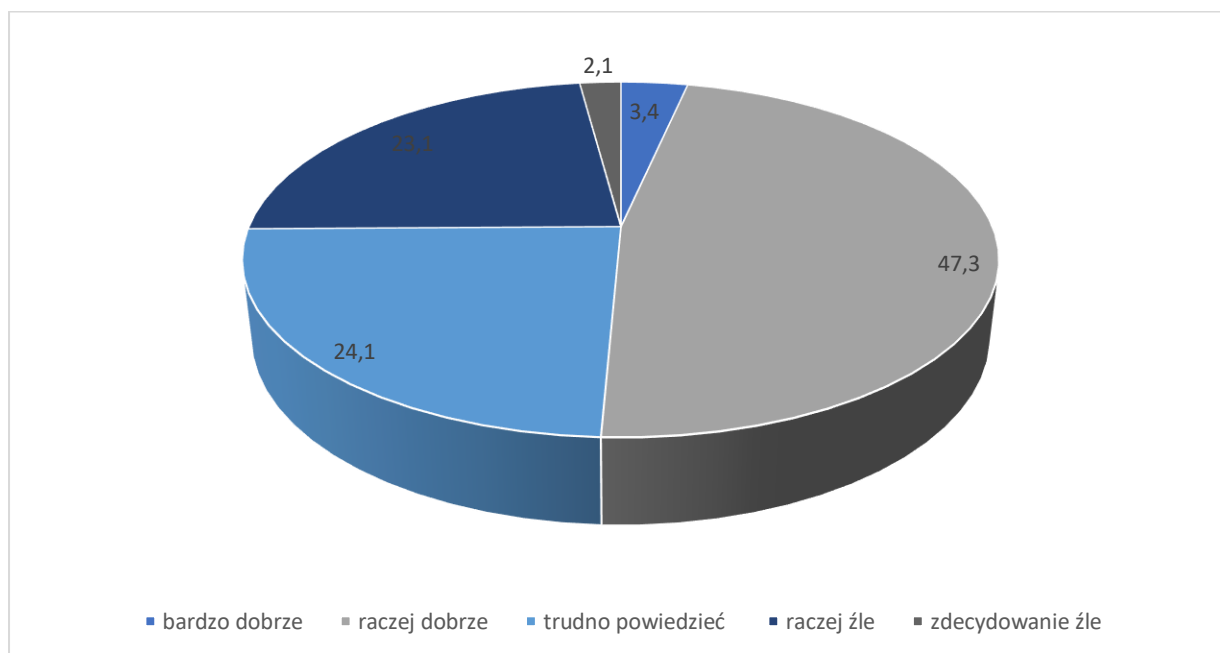
Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 – 2030: Respondenci uznali, że najważniejsze oczekiwane efekty realizacji strategii rozwoju to:

- *przyciągnięcie inwestorów*– 49 %;
- *rozwój małej i średniej przedsiębiorczości*– 44 %;
- *poprawa jakości dróg i chodników*– 41 %,
- *budowa infrastruktury rekreacyjnej i sportowej* – 38 %,
- *tworzenie przestrzeni dla rozwoju aktywności mieszkańców* – 37 %.

Kolejne wskazania, które uzyskały dużo głosów ankietowanych to: *poprawa dostępu do usług sieciowych (kanalizacja, woda, gaz)* - 26 %, *poprawa jakości przestrzeni publicznych, w tym terenów zielonych* (24 %), *poprawa jakości komunikacji* – 19 % , *skuteczne zagospodarowanie odpadów* – 18 %.

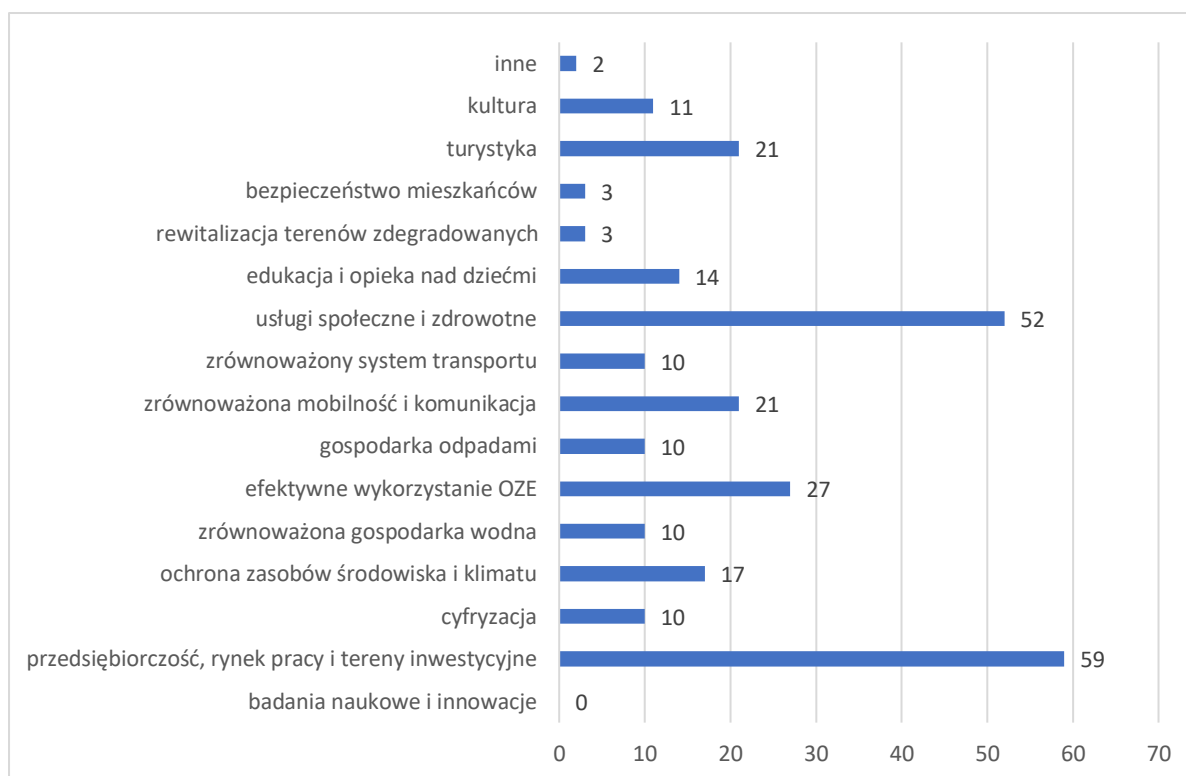
PYTANIE: Jak ocenia Pani/Pan poziom życia w Gminie Kurów?

PYTANIE: Proszę wskazać maksymalnie 3 obszary tematyczne, które według Pani/Pana w największym stopniu wpłyną na rozwój Gminy Kurów.

W opinii respondenci trzy najważniejsze obszary, które wpłyną na rozwój Gminy Kurów to:

- przedsiębiorczość, rynek pracy i tereny inwestycyjne – 59 %;
- usługi społeczne i zdrowotne – 52 %;
- efektywne wykorzystanie OZE – 27 %.

PYTANIE Proszę zaproponować maksymalnie 3 przedsięwzięcia/projekty infrastrukturalne (tzw. inwestycyjne), które pozwolą ograniczyć/wyeliminować wskazane przez Panią/Pana słabości (problemy) gminy wraz z krótkim uzasadnieniem propozycji.

Łącznie oddano 74 odpowiedzi, które pogrupowano w obszary tematyczne.

Komunikacja, drogownictwo, ścieżki rowerowe, oświetlenie, bezpieczeństwo pieszych i inna infrastruktura towarzysząca:

poprawa infrastruktury dróg gminnych
budowa dróg i chodników
budowa dróg
remonty dróg
utwardzenie polnych dróg
przebudowa dróg wraz z budową chodników i oświetleniem
budowa ścieżek rowerowych
utworzenie ścieżek rowerowych
rozbudowa ścieżek rowerowych
budowa chodników
modernizacja dróg
budowa chodników i ścieżek rowerowych: droga Kurów -Buchałowice, Kurów-Klementowice
rozbudowa szlaków rowerowych
inwestycja w drogi, chodniki
budowa ścieżki rowerowej zwłaszcza jeśli teren polega pod szlak rowerowy
rozwój komunikacji
zlikwidowanie dojazdu do obwodnicy na ul. Głowackiego lub montaż „fotoradaru”

poprawa połączeń komunikacyjnych w poszczególnych miejscowościach w gminie
komunikacja autobusowa pomiędzy Kurowie a ościennymi miejscowościami,
utworzenie bezpiecznych ścieżek rowerowych
wymiana i rozbudowa oświetlenia dróg, rozbudowa chodników
poprawa bezpieczeństwa pieszych, np. bezpieczne przejścia, pobocza, szczególnie w uczęszczanych miejscach (koło skweru)
poprawa oświetlenia na wszystkich ulicach Kurowa (światło całoroczne)
poprawa oświetlenia ulic
zwiększenie dostępności komunikacyjnej, szczególnie komunikacji wewnętrznej między miejscowościami
utworzenie Publicznego Zakładu Komunikacyjnego
poprawa komunikacji
poprawa komunikacji, np. umowa z MZK w Puławach na autobusy podmiejskie

Infrastruktura sieciowa, komunalna, OZE:

rozbudowa sieci internetowej
rozbudowa sieci kanalizacji
budowa fotowoltaiki
budowa sieci gazowej
budowa światłowodu
rozbudowa infrastruktury internetowej
budowa kanalizacji we wszystkich miejscowościach w gminie
rozwój infrastruktury szerokopasmowej
wykorzystanie fotowoltaiki do zaopatrzenia w prąd budynków oświatowych, wikariatu i GOK
budowa sieci internetowej
rozbudowanie OZE
lepsze zagospodarowanie odpadów, racjonalizacja stawek za odpady
budowa sieci gazociągu w mniejszych miejscowościach przynależących do gminy Kurowie
utwardzenie wjazdu do wysypiska śmieci
budowa OZE (farmy wiatrowe, fotowoltaika),
budowa wodociągów
dostęp do światłowodowego Internetu
budowa inwestycji OZE
nowe inwestycje w OZE
budowa sortowni odpadów

Infrastruktura społeczna, oświata, ochrona zdrowia:

utworzenie domu opieki lub przedszkola albo domu spotkań starszych osób w budynku po szkole w Kłodzie
utworzenie ośrodków spotkań dla mieszkańców
utworzenie miejsc spotkań i rekreacji
poprawa jakości opieki zdrowotnej
poprawa kadr, personelu medycznego w SP ZOZ w Kurowie
poprawa jakości obsługi pacjentów w SP ZOZ
poprawa jakości opieki zdrowotnej
utworzenie żłobka
budowa żłobka
polepszenie jakości i dostępności do służby zdrowia (laboratorium, specjaliści)
rozwój szkolnictwa, np. wyposażenie szkoły w urządzenia multimedialne,
poprawa dostępu do służby zdrowia, laboratorium, stomatologa

rozwój oferty kulturalnej
poprawa zarządzania i administracji szkół
poprawa jakości funkcjonowaniu ośrodka zdrowia
uruchomienie laboratorium przy przychodni
utworzenie miejsca spotkań dla młodzieży
utworzenie przestrzeni, lokalu, miejsca przeznaczonego na zajęcia pozalekcyjne i półkolonie dla dzieci, warsztaty, zajęcia na okres wakacyjny
utworzenie żłobka
poszerzenie i poprawa dostępności usług do służby zdrowia
poprawa dostępu do leczenia na NFZ
rozwój oferty i wydarzeń skierowanych do osób młodych, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży ponadszkolnej

Kultura, zabytki, turystyka:

remonty zabytków i promocja turystyczna gminy Kurów
zagospodarowanie terenu parkowo-pałacowego
ochrona zabytków np. pałac Potockich i park w Olesinie
ochrona zabytków
remont parku i pałacu w Olesinie
modernizacja pałacu w Olesinie na miejsce wypoczynku
odnowa zabytków np. Pałac w Olesinie
renowacja pałacyku w Olesinie, w celu przekształcenia go w Muzeum Kurowskie (np. wokół postaci Grzegorza Piramowicza, dawnych zawodów, jakie były w Kurowie, oraz Rodziny Czartoryskich w Kurowie)
rozwój oferty kulturalnej
znalezienie inwestorów zainteresowanych odnową zdegradowanych miejsc zabytkowych i kulturalnych
rozwój turystyki z wykorzystaniem pałacyku oraz stawy jako miejsc rekreacji
zabezpieczenie pałacyku przed dewastacją
modernizacja parku, stawów i pałacu na usługi hotelarskie i rekreacyjne
inwestycja w pałacyk i park w Olesinie
poprawa jakości obsługi Ośrodka Zdrowia
remont zespołu pałacowo – parkowego w Olesinie
remont i oddanie do użytku na potrzeby mieszkańców zespołu pałacowo - parkowego w Olesinie
warsztaty, kółka zainteresowań dla dzieci i młodzieży dostępnych dla wszystkich zainteresowanych

Przedsiębiorczość, wsparcie lokalnego rynku pracy:

zmniejszenie podatków dla przedsiębiorców zastosowanie ulg dla przedsiębiorców
tworzenie warunków przyjaznych przedsiębiorcom
tworzenie warunków przyjaznych do rozwoju miejsc pracy
tworzenie oferty inwestycyjnej dla nowych inwestorów
zmniejszenie obciążeń podatkowych dla przedsiębiorców
utworzenie strefy ekonomicznej
wpieranie agroturystyki
ulgi i preferencje dla wiodących działalności np. transportowych
doradztwo dla nowych przedsiębiorców,
budowa, utworzenie lokali usługowych do najmu, np. w formie kontenerowej
tworzenie preferencji podatkowych
stworzenie lepszych warunków/ulg dla branży turystycznej, aby gmina stała się atrakcyjna dla turystów i inwestorów

stworzenie strefy przemysłowej aby powstające firmy miały warunki do rozwoju minimalizując oddziaływania na sferę zamieszkania

Sport, rekreacja i wypoczynek:

budowa miejsc spotkań i rekreacji
budowa ogólnodostępnego basenu
budowa i rewitalizacja terenów zielonych (park w Olesinie) na miejsce odpoczynku mieszkańców
rozwój infrastruktury sportowej
rozwój zaplecza sportowego
budowa kąpieliska
rozbudowa infrastruktury sportowej
rozbudowa infrastruktury sportowej (np. nowe zaplecze sportowe przy stadionie, orlik przy szkole, remont boiska w Klementowicach)
utworzenie ośrodka sportu i rekreacji dla dzieci i młodzież
budowa kąpieliska i miejsca do rekreacji z wykorzystaniem stawów
budowa nowych obiektów sportowych
budowa nowych obiektów sportowych
budowa kąpieliska i miejsca do rekreacji z wykorzystaniem stawów
rozbudowa obiektów sportowych
budowa miejsca wypoczynku typu zalew
rozbudowa infrastruktury sportowej
utworzenie placów zabaw
plac zabaw dla dzieci.
centrum aktywnego wypoczynku

Osadnictwo i przestrzeń:

zwiększenie ilości działek budowlanych pod zabudowę jednorodzinną
rozwój infrastruktury wykorzystującej OZE, szczególnie w zabudowie jednorodzinnej
powiększenie gminnego zasobu mieszkań komunalnych lub powołanie gminnego dewelopera
przywrócenie terenów zielonych w centrum Kurowa
rewitalizacja terenów zielonych (np. trasa rowerowa) nad Kurówką
likwidowanie barier architektonicznych
utworzenie ogólnodostępnego miejsca pozwalającego na spędzania czasu wolnego przez rodziny
nadanie nowej funkcji terenu wokół nie działającej fontanny na nowym rynku
tworzenie terenów dla zabudowy jednorodzinnej

Drugie z pytań otwartych zostało sformułowane w następujący sposób: *Proszę zaproponować maksymalnie 3 przedsięwzięcia/projekty społeczne (tzw. miękkie), które pozwolą ograniczyć/wyeliminować wskazane przez Panią/Pana słabości (problemy) gminy wraz z krótkim uzasadnieniem propozycji.*

Łącznie oddano 58 odpowiedzi.

Zakres odpowiedzi obejmował następujące zagadnienia:

Rozwój połączeń komunikacyjnych.

Organizacja szkoleń dla mieszkańców gminy w zakresie wykorzystania OZE.

Podjęmowanie działań na rzecz wzmocnienia aktywności społecznej osób starszych.

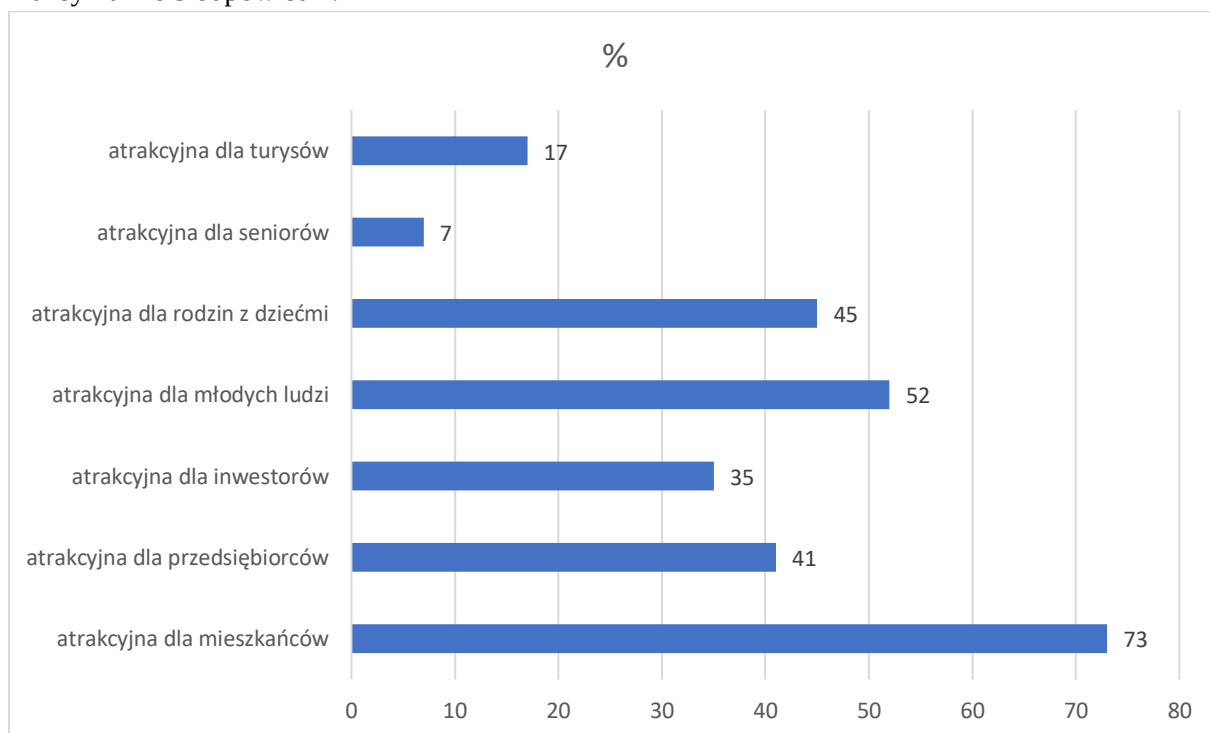
Podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie zagrożeń i zasad bezpieczeństwa związanych z wykorzystywaniem nowych technologii.

Aktywizacja ludzi młodych w zakresie podnoszenia kwalifikacji.

Rozwój turystyki na terenie gminy.
Dostosowanie do potrzeb mieszkańców pracy jednostek samorządowych.
Rozwój oferty inwestycyjnej.
Rozwój infrastruktury rekreacyjno – sportowej.
Rozwój kształcenia młodzieży i osób dorosłych.
Rozwój oferty kulturalnej.
Odnowa zespołu pałacowego w Olesinie.
Organizacja szkoleń dla rolników w zakresie prowadzenia pozarolniczej działalności.
Rozwój oferty kulturalnej dla dzieci i młodzieży.
Rozwijanie oferty aktywnego wypoczynku.
Rozwijanie oferty dla osób starszych i niepełnosprawnych.
Tworzenie dobrego klimatu dla małej i średniej przedsiębiorczości.
Poprawa jakości opieki zdrowotnej w przychodni.
Rozwój oferty rekreacyjnej i turystycznej.
Wspieranie działań prowadzących do budowy na terenie gminy światłowodów.
Rewitalizacja na cele społeczne pałacu w Olesinie.
Rozwój zajęć sportowo – rekreacyjnych.
Rewitalizacja parku wraz z pałacem w Olesinie.
Przywrócenie statusu miasta dla miejscowości Kurów.
Rozwijanie współpracy z LGD Zielony Pierścień.
Organizacja wydarzeń kulturalnych, imprez integrujących mieszkańców.
Zwiększenie miejsc do wypoczynku tereny zielone.
Tworzenie warunków do rozwoju agroturystyki.
Udostępnienie krypty pod kościołem do zwiedzania i wpisanie jej w ofertę turystyczną gminy.
Organizacja konsultacji społecznych na rzecz oferty kulturalnej w gminie.
Tworzenie przyjaznego klimatu dla rozwoju usług turystycznych (miejsc noclegowych i gastronomii).
Rozwój specjalistycznego rolnictwa (szkółkarstwa).
Wprowadzenie rozwiązań krajobrazowych służących ujednoliceniu reklam i banerów.
Rozwój oferty rekreacyjnej.
Budowa chodników i odnowa dróg. Troska o zielen publiczną.
Organizacja imprez, festynów, itp.
Budowa ciągów komunikacyjnych dla pieszych.
Troska o cyfryzację gminy.
Większe wykorzystywanie OZE.
Rozwój oferty zajęć sportowych dla dzieci.
Stworzenie miejsca wypoczynku dla rodzin z dziećmi z dużą ilością zieleni.
Poprawa zieleni publicznej w miejscowości Kurów.
Tworzenie przyjaznego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy.
Poprawa dostępności do usług zdrowotnych.
Zmiana sposobu zarządzania składowiskiem odpadów.
Ograniczenia w dostępności alkoholu na rynku w Kurowie.
Poprawa bazy lokalowej biblioteki gminnej.
Organizacja wsparcia psychologicznego dla młodzieży w związku z edukacją zdalną i jej skutkami.
Rozwój usług społecznych, kultury lokalnej.
Zmiana organizacji ruchu w obrębie ulicy Głowackiego z ulicą Lubelską.
Wprowadzenie strefy zamieszkania na ulicach w celu ograniczenia prędkości, wprowadzenie rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo w ruchu drogowym, np. zamontowanie progów zwalniających.
Zapewnienie większej dostępności do hal sportowych dla dzieci i młodzieży.
Rewitalizacja parku w Olesinie.
Rozwój działań profilaktycznych.

Poprawa dostępu do Internetu w gminie.
Rozwój oferty zajęć dodatkowych dla dzieci w szkole i GOKu oraz dla dorosłych w GOKu.
Większe wykorzystanie funduszy unijnych na projekty społeczne.
Stworzenie miejsc spotkań dla młodzieży.
Rewitalizacja parku Olesin.
Rozwój zajęć dodatkowych.
Utworzenie miejsc spotkań i odpoczynku wszystkich mieszkańców.
Inwestowanie w odnawialne źródła energii.
Utworzenie miejsca do spędzania czasu rodzin z dziećmi.
Zwiększenie patroli policji w zakresie kontroli ruchu drogowego.
Organizacja UKSu dla dzieci i młodzieży.
Promocja gminy w zakresie warunków zamieszkiwania.
Rozwój oświetlenia ulic i budowa chodników.
Zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki lekarskiej (dobry pediatra, ginekolog, stomatolog).

PYTANIE: Jaka w przyszłości powinna być Gmina Kurów w Pani/Pana opinii? Proszę o zaznaczenie maksymalnie 3 odpowiedzi.

Podsumowanie przebiegu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 – 2030

GMINA KURÓW
POWIAT PUŁAWSKI
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE

Zawartość

1. WSTĘP.....	3
2. PODSTAWA PRAWNA	3
3. RAMOWY PRZEBIEG STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO ..3	
3.1. Uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie	3
3.2. Sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko	4
3.3. Uzyskanie wymaganych opinii	4
3.4. Zapewnienie udziału społeczeństwa w opiniowaniu.....	4
4. PODSUMOWANIE I WNIOSKI Z PRZEBIEGU POSTĘPOWANIA W SPRAWIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	5
4.1. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko	5
4.2. Zgłoszone uwagi i wnioski	6
4.3. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko.....	6
4.4. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.....	6
4.5. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych.....	7
5. ZAŁĄCZNIKI	7
5.1. Opinia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie znak: WSTV.410.24.2022.AP z dnia 29 kwietnia 2022 r.....	7

1. WSTĘP

Na podstawie art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2373 z późn. zm.), do przyjętego dokumentu załącza się pisemne podsumowanie, zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko,
- opinie właściwych organów (Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie oraz Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego),
- zgłoszone uwagi i wnioski,
- uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko z ww. organami,
- wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone,
- propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Niniejsze podsumowanie stanowi opis przebiegu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 - 2030.

2. PODSTAWA PRAWNA

Podstawę prawną do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowią:

- 1) dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko,
- 2) ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2373 z późn. zm) (zwanej dalej ustawą OOS).

3. RAMOWY PRZEBIEG STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, rozumianej zgodnie z art. 3 pkt 14 ustawy, jako postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 - 2030, odbyło się:

- uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko,
- uzyskanie wymaganych opinii,
- zapewnienie udziału społeczeństwa w opiniowaniu.

3.1. Uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w Prognozie oddziaływania

na środowisko Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 - 2030 został ustalony zgodnie art. 53 i 57 pkt. 2 ustawy, przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie, pismem o sygnaturze: WSTV.411. 5.2022.AP z dnia 25 lutego 2022 r. oraz przez Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu, pismem o sygnaturze: DNS-NZ.7016.17.2022 z dnia 11 lutego 2022 r.

3.2. Sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko

Sporządzając Prognozę oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 - 2030 uwzględniono zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w ww. dokumencie, zgodnie ze wskazaniami ww. organów.

W marcu 2022 r. przystąpiono do opracowania wymaganej przez ww. ustawę OOŚ Prognozy.

3.3. Uzyskanie wymaganych opinii

Zgodnie z art. 54. ust. 1 ww. ustawy OOŚ organ opracowujący projekt Strategii (tj. Wójt Gminy Kurów) poddaje ww. dokument, wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko, opiniowaniu przez właściwe organy, o których mowa w art. 57 i 58 ustawy OOŚ (tj. Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Lublinie oraz Lubelskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Lublinie). Ww. organy w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku dotyczącego przedmiotowej sprawy, wydają opinię.

Projekt Strategii wraz z Prognozą został zaopiniowany pozytywnie i bez uwag przez Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Lublinie, pismem o sygnaturze DNS-NZ.701651.2022 z dnia 13 kwietnia 2022 r.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie także zaopiniował projekt Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 - 2030 wraz z Prognozą pismem o sygnaturze WSTV.410.24.2022.AP z dnia 29 kwietnia 2022 r.

Uwagi i sugestie organów opiniujących zostały uwzględnione.

3.4. Zapewnienie udziału społeczeństwa w opiniowaniu

Na podstawie art. 54 ust. 2 ustawy OOŚ, organ opracowujący projekt dokumentu, tj. Wójt Gminy Kurów, zapewnił możliwość udziału społeczeństwa w procedurze jego sporządzania.

Zgodnie art. 30, art. 39 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 40 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2373 z późn. zm.) w informacji przekazanej społeczeństwu wskazano na możliwość składania uwag i wniosków w terminie od 1 kwietnia do 22 kwietnia 2022 roku (tj. co najmniej 21 dni od ogłoszenia obwieszczenia), w następującej formie:

- na piśmie na adres: Urząd Gminy Kurów, ul. Lubelska 35, 24-170 Kurów;
- za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym na adres : gmina@kurów.eu;

Oba dokumenty (projekt Strategii wraz z Prognozą) były dostępne w wersji drukowanej w siedzibie Gminy Kurów, ul. Lubelska 35, 24-170 Kurów, w godzinach pracy urzędu oraz w wersji elektronicznej na stronach internetowych Urzędu Gminy Kurów.

Zgodnie z art. 41 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2373 z późn. zm.) uwagi lub wnioski złożone po upływie terminu pozostały bez rozpatrzenia.

Organem właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków był Wójt Gminy Kurów.

W przewidzianym prawem terminie ze strony społeczeństwa nie wpłynęły żadne uwagi.

4. PODSUMOWANIE I WNIOSKI Z PRZEBIEGU POSTĘPOWANIA W SPRAWIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

4.1. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

Prognoza została opracowana na potrzeby przeprowadzenia procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Głównym jej celem jest określenie skutków oddziaływania na środowisko, jakie mogą być związane z realizacją ustaleń Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 – 2030. Ze względu na dużą złożoność zjawisk przyrodniczych oraz charakter badanego dokumentu ocena potencjalnych przekształceń środowiska wynikających z realizacji zaplanowanych kierunków/zadań nie pozwoliła wyłonić żadnego z nich, które na etapie sporządzania Prognozy należałoby wyeliminować. W Prognozie przedstawiono informacje o zawartości Strategii oraz ponadlokalne uwarunkowania ochrony środowiska wynikające z dokumentów strategicznych i programowych wyższego szczebla. Stwierdzono zgodność dokumentu z założeniami innych strategii i ów oraz z przepisami obowiązującego prawa.

W ramach prognozy dokonano analizy i oceny przewidywanych znaczących oddziaływań na następujące elementy środowiska: obszary Natura 2000, różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne. W celu dokonania oceny przewidywanych oddziaływań na środowisko podczas opracowania Prognozy, zastosowano metodę macierzy interakcji i metodę opisową. Najpierw stworzono tabelę, w jej kolumnach określono elementy środowiska, na które może oddziaływać realizacja działań wynikająca z kierunków działań ocenianego dokumentu, które opisano w wierszach tabeli. Oceny dokonano osobno dla każdego kierunku działań w ramach danego obszaru.

Treść ocenianej Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 – 2030 nie przesądza o znaczącym oddziaływaniu na przedmiot, cele i integralność obszarów Natura 2000 i pozostałe formy ochrony przyrody na terenie gminy w jej sąsiedztwie. Realizacja ustaleń Strategii jest zgodna z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa dotyczącymi ochrony przyrody.

Ponadto realizacja ustaleń ww. dokumentu wpłynie korzystnie na poprawę stanu środowiska i jego poszczególne komponenty w granicach gminy.

Etap realizacji niektórych zadań określonych w Strategii, przede wszystkim tych posiadających charakter inwestycyjno-budowlany może wpłynąć na niektóre elementy środowiska przyrodniczego. W Prognozie sformułowano ogólne zasady zapobiegania i ograniczania oddziaływań powstających na etapie realizacji i eksploatacji ewentualnych działań posiadających charakter inwestycyjny, wynikających ze Strategii:

- na etapie realizacji prac i użytkowania należy stosować najlepsze dostępne technologie;
- należy w odpowiedni sposób zabezpieczać ewentualne place budowy;
- należy stosować środki zapobiegające zwiększonej emisji hałasu np. poprzez stosowanie rozwiązań funkcjonalnych i organizacyjnych;
- prowadząc prace termomodernizacyjne elewacji budynków wskazane jest kontrola budynku pod kątem gniazdowania ptaków (np. jerzyka, wróbla);
- należy ograniczyć do niezbędnego minimum prace prowadzone w sąsiedztwie obszarów chronionych w myśl ustawy o ochronie przyrody, lasów, cieków i zbiorników wodnych;
- należy ograniczać liczbę drzew podlegającą wycince, a w przypadku konieczności usunięcia wykonywać nasadzenie kompensujące;
- w miarę możliwości stosować podczyszczanie wód deszczowych i roztopowych odprowadzanych z powierzchni utwardzonych w separatorach substancji ropopochodnych;
- należy dążyć do umożliwienia infiltracji wód opadowych do gruntu;
- należy stosować materiały energooszczędne;
- należy w racjonalny sposób korzystać z zasobów wodnych;
- należy ograniczać zmiany stosunków wodnych;
- należy minimalizować ilość wytwarzanych odpadów i ilości odpadów poddawanych unieszkodliwianiu poprzez składowanie.

Oddziaływanie to można ograniczyć lub wyeliminować poprzez zastosowanie na etapie realizacji i użytkowania odpowiednich zabezpieczeń technicznych lub organizacyjnych. Część z określonych kierunków działań przedstawionych w Strategii może chwilowo negatywnie oddziaływać na środowisko w skali lokalnej, jednak długookresowy efekt ekologiczny będzie pozytywny. W związku z powyższym można postawić tezę, że długookresowym efektem ekologicznym realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 - 2030 będzie zmniejszona emisja zanieczyszczeń do powietrza, niższa emisja hałasu, zminimalizowanie ilości wytwarzanych odpadów oraz racjonalna gospodarka wodno-ściekowa.

Zatem odstąpienie od wdrażania zapisów przedmiotowych dokumentów może skutkować niezrealizowaniem strategicznych celów ochrony środowiska. Brak realizacji Strategii może przyczynić się do utrwalania oraz występowania negatywnych tendencji w środowisku.

Reasumując, należy stwierdzić, iż korzystnym z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi jest dążenie do zrealizowania celów i działań określonych w Strategii. Realizacja tych celów wraz z uwzględnieniem uwag zapisanych w podsumowaniu omawianej Prognozy doprowadzi do ogólnej poprawy stanu środowiska przyrodniczego i zdrowia mieszkańców gminy.

4.2. Zgłoszone uwagi i wnioski

Na etapie z udziałem społeczeństwa nie zostały zgłoszone żadne uwagi i wnioski. Uwagi złożone na etapie opiniowania przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie (Załącznik 5.1.) zostały uwzględnione poprzez dokonanie stosownych poprawek w dokumencie Prognozy oddziaływania na środowisko.

4.3. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko

Strategia Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 - 2030 dotyczy obszaru gminy, która zlokalizowana jest w znacznej odległości od granicy państwa. W związku z tym i z uwagi na charakter dokumentu nie przewiduje się transgranicznego oddziaływania jego ustaleń na środowisko w krajach sąsiednich, stąd też nie przeprowadzono transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

4.4. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Proces wdrażania Strategii wymaga kontroli, której najważniejszym elementem jest ocena realizacji zadań z punktu widzenia osiągania założonych celów. Wdrażanie Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 - 2030 będzie podlegało regularnej ocenie w zakresie:

- określenia stopnia wykonania działań/zadań,
- określenia stopnia realizacji przyjętych celów,
- oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem.

Proces wdrażania Strategii należy monitorować poprzez określenie jednostek odpowiedzialnych za wdrożenie poszczególnych zadań, identyfikację częstości przeprowadzania monitoringu realizacji poszczególnych zadań, określanie statusu i problemów związanych z realizacją zadania. Monitoring efektów realizacji założeń Strategii powinien obejmować wskaźniki presji na środowisko i stanu środowiska, a także wskaźniki społeczno-ekonomiczne. Dlatego niezmiernie istotna jest również analiza stanu środowiska w Gminie Kurów: jakości powietrza atmosferycznego, wielkości emisji zanieczyszczeń ze źródeł grzewczych i komunikacyjnych do atmosfery, jakości wód płynących i podziemnych, jakości wody do picia, a także poziomu hałasu.

4.5. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

Należy stwierdzić, iż korzystnym z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi jest wariant dążący do zrealizowania celów i działań określonych w Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 - 2030. Realizacja celów wytyczonych w ww. dokumencie przyczyni się do ogólnej poprawy stanu środowiska przyrodniczego i zdrowia mieszkańców gminy.

Strategia jest uporządkowanym zbiorem działań zmierzających do zrównoważonego i trwałego rozwoju gminy opracowanym pod kątem osiągnięcia zakładanych celów.

Strategia Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 -2030 to zbiór działań i przedsięwzięć gwarantujących dynamiczny rozwój całej gminy. Strategia definiuje kierunki procesu przemian przestrzennych, infrastrukturalnych, gospodarczych, społecznych i środowiskowych na terenie gminy przyczyniające się do poprawy jakości życia mieszkańców, stanu środowiska naturalnego i kulturowego, przywrócenia ładu przestrzennego oraz do ożywienia gospodarczego, a także odbudowy i rozwoju więzi społecznych. Przedstawiony w Strategii zestaw działań stanowi spójną koncepcję opartą na istniejących obecnie uwarunkowaniach. Strategia jest dokumentem o dużym stopniu ogólności, stąd charakter działań i przedsięwzięć, które mają być realizowane w ramach określonych obszarów działania, często nawet nie jest określony w przestrzeni.

Należy zauważyć, że o oddziaływaniu na środowisko decyduje nie tylko lokalizacja, ale również rozwiązania techniczne i rozmiary przedsięwzięcia. Do tego trzeba dodać zmieniające się uwarunkowania finansowe i postęp techniczny, który może spowodować radykalną zmianę podejścia do określonego zagadnienia. Z powyższych względów rozwiązania alternatywne będą pojawiały się sukcesywnie w miarę zmieniających się uwarunkowań finansowych, koncepcyjnych i prawnych.

Jeśli do tego dodać konieczny etap procedur planistyczno-lokalizacyjnych z przypisanymi im procedurami oceny oddziaływania na środowisko, to można być przekonanym, że zostaną przedstawione wszystkie istotne okoliczności pozwalające na wybór optymalnych rozwiązań łączących aspekty rozwojowe, ekologiczne i dotyczące jakości życia mieszkańców.

5. ZAŁĄCZNIKI

5.1. Opinia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie znak: WSTV.410.24.2022.AP z dnia 29 kwietnia 2022 r.

Kazimierz Dolny, dnia 29 kwietnia 2022 r.

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W LUBLINIE**

WSTV.410.24.2022.AP

**Pan
Arkadiusz Malecki
Wójt Gminy Kurów
ul. Lubelska 35
24-170 Kurów**

Na podstawie art. 54 ust. 1 i art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r., poz. 2373 z późn. zm.), w związku z wnioskiem Wójta Gminy Kurów w sprawie zaopiniowania projektu dokumentu pn.: **„Strategia Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 - 2030”** wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, **Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie, po przeanalizowaniu projektu „Strategia Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 - 2030” oraz prognozy oddziaływania na środowisko sporządzonej do ww. projektu, przedstawia opinię w zakresie ochrony środowiska z następującymi uwagami:**

- na stronie 22 prognozy oddziaływania na środowisko przywołano nieaktualne miejsce publikacji tekstu jednolitego aktu prawnego: ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne – powinni być: (Dz. U. z 2021 r., poz. 2233 z późn. zm.);
- stwierdzenie zawarte na stronie 15 prognozy (cyt.): *Fragment południowej części gminy wchodzi w skład Kazimierskiego Parku Krajobrazowego...* jest nietrafne, gdyż południowa część gminy Kurów położona jest jedynie w otulinie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego;
- w nawiązaniu do powyższego - na stronie 50 prognozy zamiast (cyt.): *Projekt dokumentu uwzględnia ochronę obszarów cennych pod względem przyrodniczym to jest Kazimierskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu...* - powinno być: *Projekt dokumentu uwzględnia ochronę obszarów cennych pod względem przyrodniczym, to jest Kazimierskiego Parku Krajobrazowego....*

W dniu 06 kwietnia 2022 r. do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie wpłynął wniosek Wójta Gminy Kurów w sprawie zaopiniowania projektu **„Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 - 2030”** wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane

przypadku projektu dokumentu innego niż wymieniony w art. 46 ust. 1 oraz w przypadku projektu zmiany takiego dokumentu, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57, organ opracowujący projekt stwierdzi, że realizacja postanowień danego dokumentu albo jego zmiany może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko. W piśmie uzgadniającym z dnia 25 lutego 2022 r., znak: WSTV.410.8.2022.AP, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie wyraził opinię, że dla projektu dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 - 2030” konieczne jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W myśl art. 54 ust. 1 i art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko organ opracowujący projekt dokumentu poddaje ww. projekt wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, opiniowaniu przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Przedłożona „Strategia Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 -2030” to zbiór działań i przedsięwzięć gwarantujących dynamiczny rozwój całej gminy. Strategia definiuje kierunki procesu przemian przestrzennych, infrastrukturalnych, gospodarczych, społecznych i środowiskowych na terenie gminy przyczyniające się do poprawy jakości życia mieszkańców, stanu środowiska naturalnego i kulturowego, przywrócenia ładu przestrzennego oraz do ożywienia gospodarczego, a także odbudowy i rozwoju więzi społecznych.

Wizja rozwoju gminy Kurów stanowi projekcję pożądanego stanu rozwoju gminy w perspektywie strategicznej. Stanowi podstawę do sformułowania kluczowych celów strategicznych i obszarów tematycznych.

Misja gminy Kurów, po uwzględnieniu przyjętych założeń i wniosków płynących z analizy strategicznej, brzmi: *Gmina Kurów to gmina otwarta na mieszkańców , wspierająca aktywność społeczności lokalnej , rozwijająca rolnictwo i przedsiębiorczość, wykorzystująca potencjał kulturowo – przyrodniczy do aktywnych form wypoczynku mieszkańców i przyjezdnych.*

Nakreślony dla gminy cel zostanie osiągnięty poprzez realizację celów strategicznych i operacyjnych do których należą:

I cel strategiczny (CS.I.) – Przyjazna dla mieszkańców i środowiska przestrzeń gminy Kurów

- polityka przestrzenna gminy;
- rewitalizacja obszarów zdegradowanych i odnowa wsi;
- dostępność komunikacyjna i bezpieczeństwo ruchu drogowego;
- przyjazna środowisku infrastruktura usług komunalnych;
- przeciwdziałanie i adaptacja do zmian klimatu;

II cel strategiczny – Wielofunkcyjny rozwój społeczny gminy Kurów:

- dostępność do usług społecznych dla seniorów i osób o specjalnych potrzebach;
- opieka i kształcenie dzieci i młodzieży;
- oferta kulturalna blisko miejsca zamieszkania;
- aktywny wypoczynek młodzieży;
- inwestycja w kapitał społeczny gminy;
- bezpieczeństwo socjalne;

III cel strategiczny – Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy Kurów

- marketing gospodarczy i rozwój współpracy gminy Kurów;
- przyjazny klimat dla modernizacji gospodarstw rolnych i rozwijanie działalności okołorolniczej i usług dla mieszkańców;
- wzmocnienie turystyki i rekreacji wykorzystującej lokalne zasoby kulturowe i przyrodnicze;
- cyfryzacja i promowanie innowacji dostosowanych do potrzeb przedsiębiorców i mieszkańców.

Za kluczowe działania inwestycyjne, planowane do realizacji w ramach CS.I. przyjęto:

- modernizację ujęć wody,
- wymianę i rozbudowę oświetlenia energooszczędnego,
- przebudowę około 20% dróg gminnych wymagających modernizacji, budowę drogi od ul. Lubelskiej do ul. Bartosza Głowackiego w Kurowie,
- przebudowę dróg powiatowych, m.in. w Łakoci, Płonkach, Klementowicach, Buchałowicach, Bronisławce (pomoc finansowa dla powiatu puławskiego),
- przebudowę azbestowej sieci wodociągowej w Choszczowie i Bronisławce,
- organizację cmentarza komunalnego / parafialnego w Kurowie.

Strategia Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021–2030 bazuje na ustaleniach kierunkowych wynikających z aktualnych ustaleń polityki krajowej i regionalnej, a także wpisuje się w ustalenia polityki rozwoju prowadzonej na szczeblu Unii Europejskiej:

- Agenda 2030,
- Europejski Zielony Ład,
- Umowa Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021 – 2027 w Polsce.

Ponadto zakres projektu Strategii oraz przewidziane w niej kierunki działań są spójne z ustaleniami następujących dokumentów:

- ❖ Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego,
- ❖ Programem ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027,
- ❖ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kurów
- ❖ Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.),
- ❖ Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030,
- ❖ Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku,
- ❖ Regionalną Strategią Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 roku.

Realizacja „Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 - 2030” będzie oddziaływać na poszczególne elementy środowiska, ale mimo bezpośredniego i stałego charakteru niektórych oddziaływań, przy zastosowaniu nowoczesnych rozwiązań technicznych, przekroczenie standardów jakości środowiska określonych prawem jest mało prawdopodobne. Nie przewiduje się istotnych zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi oraz poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego, w tym: rzeźby, klimatu, roślinności, zwierząt, krajobrazu i bioróżnorodności.

Duża część zadań wyznaczonych w Strategii ma charakter bezinwestycyjny – organizacyjny, koncepcyjny, planistyczny, kontrolny lub doradczy. Przeprowadzona analiza wpływu działań inwestycyjnych na środowisko wykazała, że nie będą one oddziaływać znacząco na środowisko.

Z punktu widzenia możliwych oddziaływań na środowisko najistotniejsze są działania inwestycyjne, gdyż generują one potencjalnie największy wpływ na środowisko. Do działań takich należą:

- wyznaczenie terenów pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i wielorodzinną oraz ich uzbrajanie,
- poprawa dostępności komunikacyjnej przez modernizację sieci dróg usprawniających zewnętrzne i wewnętrzne połączenia komunikacyjne, rozbudowa ciągów pieszych i ścieżek rowerowych, budowa parkingów,
- rozbudowa i modernizacja istniejących ujęć wody, stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowej wraz z monitoringiem systemu,
- rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej oraz infrastruktury związanej z oczyszczaniem ścieków,
- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej wraz z instalacją urządzeń OZE,

- modernizacja zbiornika wodnego wraz z towarzyszącą infrastrukturą rekreacyjną,
- rozbudowa i modernizacja stadionu w Kurowie, w tym budowa trybun oraz zaplecza sportowego,
- podejmowanie działań na rzecz rozbudowy sieci gazowej.

Kluczowe znaczenie dla stabilizacji równowagi ekologicznej w gminie Kurów ma przebiegający przez jej obszar fragment korytarza ekologicznego oznaczonego jako: „Północna Lubelszczyzna KPdC-3B”, który na terenie gminy łączy otulinę Kazimierskiego Parku Krajobrazowego z Obszarem Chronionego Krajobrazu „Kozi Bór”.

Przyrodniczy System Gminy, współtworzą: dno doliny rzeki Kurówki z jej dopływami oraz zwarte kompleksy leśne. Grupuje on tereny o najwyższych walorach przyrodniczych i potencjale ekologicznym. Poprzez ciągłość przestrzenną wiąże on obszar gminy z regionalnym systemem obszarów chronionych województwa lubelskiego, tj. Obszarem Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza” na północy, Kazimierskim Parkiem Krajobrazowym na południu i Kozłowieckim Parkiem Krajobrazowym na wschodzie.

Nowe tereny inwestycyjne wprowadzane przez projekt Strategii, dotyczą głównie terenów położonych w sąsiedztwie terenów zurbanizowanych, poza Przyrodniczym System Gminy.

Projektowany dokument w zdecydowanej większości nie wprowadza nowych elementów, lecz rozbudowuje i porządkuje istniejący stan. Zapisy Strategii nie przyczynią się do przerwania ciągłości lokalnych korytarzy ekologicznych, nie wpłyną także znacząco na pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza, ani na wzrost zagrożenia hałasem i zagrożenia powodziowego.

Z obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r., poz. 1098 z późn. zm.) - w granicach gminy Kurów funkcjonuje **Obszar Chronionego Krajobrazu „Kozi Bór”** (uchwała Nr XII/184/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 27 listopada 2015 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Kozi Bór" - Lubel. z 2015 r., poz. 5157). Ponadto południowa część gminy znajduje się w granicach **otuliny Kazimierski Park Krajobrazowy** (uchwała Nr XXIX/407/2017 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28.04.2017 r. w sprawie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego - Lubel. z 2017 r., poz. 2324). Na obszarze gminy nie występują obszary europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000. Realizacja Strategii nie będzie skutkowała utratą cennych zasobów i walorów przyrodniczych. Nie przewiduje się negatywnego wpływu realizacji analizowanego projektu na ww. formy ochrony przyrody, jak również na formy ochrony przyrody znajdujące się poza obszarem gminy Kurów.

Nie przewiduje się wystąpienia znaczących oddziaływań (rozumianych, jako zasadnicza zmiana czy przekroczenie określonych prawem parametrów i standardów jakości środowiska, naruszenia trwałości zasobów i ciągłości funkcji ekologicznych na dużą skalę, zagrożenia dla liczebności i bioróżnorodności gatunków, istotnych barier dla migracji, zagrożenia dla obszarów przyrodniczo cennych, w tym dla celu i przedmiotu ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralności tego obszaru) wynikających z realizacji Strategii.

Realizacja zadań z zakresu modernizacji budynków może potencjalnie stanowić zagrożenie dla chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. Dlatego przy tego typu pracach szczególną uwagę należy zwrócić na występowanie miejsc lęgowych awifauny w obrębie modernizowanych obiektów. W przypadku stwierdzenia stanowisk nietoperzy, należy prace prowadzić poza sezonem hibernacji (trwającym przeciętnie od listopada do marca). Odwrotna sytuacja dotyczy kolonii rozrodczych - w tym przypadku ewentualne prace są możliwe w okresie jesienno-zimowym, czyli po opuszczeniu kolonii przez nietoperze. W przypadku stwierdzenia występowania miejsc lęgowych awifauny należy powstrzymać się od prowadzenia prac w sezonie lęgowym (od marca do sierpnia), aby nie doprowadzić do zniszczenia gniazd.

Odnosnie wpływu na zmiany klimatu - realizacja ustaleń projektu Strategii, ze względu na swój lokalny charakter, nie będzie miała wpływu na czynniki kształtujące warunki meteorologiczne oraz nie wpłynie na warunki bioklimatyczne tego obszaru. Lokalizacja zabudowy nie będzie stanowić bariery utrudniającej naturalne przewietrzanie obszaru. Realizacja ustaleń Strategii nie powinna mieć większego wpływu na wzrost emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Analizowany projekt Strategii uwzględnia uwarunkowania przyrodnicze analizowanego obszaru. Projekt dokumentu uwzględnia ochronę obszarów cennych pod względem przyrodniczym. Wolne od zabudowy tereny zielone stanowią obszary położone wzdłuż dolin rzecznych, co ma istotne znaczenie właściwego stanu powietrza (swobodnego przepływu mas powietrza). Dodatkowo minimalne wielkości wskaźników powierzchni biologicznie czynnych dla poszczególnych wydziałów planistycznych służą utrzymaniu właściwych warunków termicznych. Te wszystkie ustalenia są istotne dla utrzymania właściwych warunków termicznych, a więc zapobiegają występowaniu negatywnego zjawiska wzrostu temperatury.

Jednym z kierunków działań adaptacyjnych, dążących do osiągnięcia celu, jakim jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska, jest ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu. Ochrona różnorodności biologicznej jest niezmiernie ważnym zagadnieniem, ponieważ problem utraty bioróżnorodności narasta wraz z postępującymi zmianami klimatu. Realizacja zapisów projektu Strategii nie wpłynie istotnie na klimat obszaru.

Realizacja ustaleń projektu Strategii wpisuje się w realizację kierunków działań służących adaptacji do zmian klimatu, o których mowa w „Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”.

Zgodnie z podziałem dokonany w „Planie gospodarowania wodami w obszarze dorzecza Wisły” (Dz. U. z 2016 r., poz. 1911) gmina Kurów położona jest w jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) o kodzie europejskim: PLGW200088 oraz w granicach jednolitych częściach wód powierzchniowych (JCWP) o nazwach:

- *Kurówka od źródeł do Białki bez Białki* - o kodzie europejskim: PLRW2000623923,
- *Kurówka od Białki do ujścia*: PLRW200019239299,
- *Bystra od dopływu spod Wąwolnicy do ujścia*: PLRW2000923899,
- *Dopływ z Lasu Stockiego*: PLRW2000623892,
- *Białka*: PLRW200023239249,
- *Dopływ spod Dęby*: PLRW20001723926,
- *Dopływ z Woli Osińskiej*: PLRW20001724989,
- *Dopływ spod Sielc*: PLRW20001723928,
- *Granica*: PLRW20001724956.

W prognozie oddziaływania na środowisko stwierdzono (cyt.): *...projektowane zagospodarowanie nie będzie oddziaływało negatywnie na ujęcia wód podziemnych zlokalizowanych w gminie Kurów. Wobec powyższego ocenia się, iż realizacja ustaleń projektu Strategii nie będzie miała wpływu na nieosiągnięcie celów środowiskowych przez JCWPd nr 88. Nie stwierdzono ryzyka kolizji ocenianego dokumentu z celami środowiskowymi Ramowej Dyrektywy Wodnej. Ustalenia projektu Strategii mają na celu ochronę jakości wód podziemnych i racjonalizację ich wykorzystania, a więc w dalszej perspektywie skutki oddziaływania dadzą pozytywny i długotrwały efekt. Odnosnie rekomendacji zawartej w Strategii dotyczącej realizacji zbiorników retencyjnych u zbiegu rzek Bielkowej (Białki) i Kurówki oraz Garbówki i Kurówki oraz zachowania i tworzenia wszelkich systemów retencji wód należy stwierdzić, że umożliwiają one spełnienie celów środowiskowych dla jednolitych części wód podziemnych i powierzchniowych. Działania związane z budową zbiorników retencyjnych należy prowadzić z uwzględnieniem Rozporządzenie nr 5/2015 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 3 kwietnia 2015 r. w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód*

regionu wodnego Środkowej Wisły. Projektowane działanie. Odnosnie rekomendacji zawartej w Strategii dotyczącej realizacji zbiorników retencyjnych u zbiegu rzek Bielkowej (Białki) i Kurówki oraz Garbówki i Kurówki oraz zachowania i tworzenia wszelkich systemów retencji wód należy stwierdzić, że umożliwiają one spełnienie celów środowiskowych dla jednolitych części wód podziemnych i powierzchniowych. Działania związane z budową zbiorników retencyjnych należy prowadzić z uwzględnieniem Rozporządzenia nr 5/2015 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 3 kwietnia 2015 r. w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Środkowej Wisły. Projektowane działanie. Przeprowadzona analiza wykazała, że Strategia nie będzie wpływała negatywnie na wody powierzchniowe i podziemne, a cele środowiskowe w poszczególnych JCWP i JCWPd zostaną utrzymane. Planowane działania nie przyczynią się do przekwalifikowania stanu wód lub jego potencjału do gorszego, dotyczy to zarówno wód powierzchniowych i wód podziemnych (str. 42).

Projekt dokumentu adaptuje istniejące zabytki wpisane do rejestru zabytków, zgodnie z Obwieszczeniem Nr 1/2020 Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie z dnia 22 stycznia 2020 roku w sprawie wykazu zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa lubelskiego i rejestru zabytków archeologicznych województwa lubelskiego. W odniesieniu do zabytków nieruchomych, wpisanych do rejestru zabytków województwa lubelskiego obowiązuje priorytet wymagań konserwatorskich we wszystkich działaniach planistycznych, projektowych i realizacyjnych. Zasady kształtowania przestrzennego i prowadzenia wszelkich inwestycji, w tym zmiany sposobu zagospodarowania terenu, zmiany sposobu użytkowania obiektów oraz podziałów historycznych założeń winny być podporządkowane uwarunkowaniom konserwatorskim. Wszelka działalność inwestycyjna prowadzona przy tych obiektach i w otoczeniu zabytku musi odbywać się na zasadach określonych w przepisach odrębnych dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Wielkość oddziaływań skumulowanych, a w efekcie zmiany w środowisku tym spowodowane zależą od rodzaju, lokalizacji i sposobu eksploatacji przedsięwzięć inwestycyjnych. Skumulowane oddziaływania będą dotyczyły głównie fazy ich budowy, czy modernizacji i nie będą powodowały znaczących oddziaływań.

Oddziaływanie na środowisko związane z realizacją „Strategii Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 - 2030” ze względu na jej skalę i charakter oraz odległość przedmiotowego terenu od granicy Państwa, nie będzie posiadać charakteru transgranicznego.

Po zapoznaniu się z projektem „Strategia Rozwoju Gminy Kurów na lata 2021 - 2030” oraz z prognozą oddziaływania na środowisko, uwzględniając wymagania w zakresie ochrony środowiska dotyczące projektów dokumentów *innych niż wymienione w art. 46, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57, organ opracowujący projekt dokumentu stwierdzi, że wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub że realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko*, oraz dotyczące prognoz sporządzonych do ww. projektów, w tym art. 51 i 52 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zaopiniowano projekt dokumentu jak wyżej.

**Z UP. REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA w Lublinie**

**dr Anna Szaniawska
Naczelnik Wydziału Spraw Terenowych V**

/Podpis elektroniczny/